

Sør-Varanger kommune

Nøkkeltallsanalyse 2014

KOSTRA tall fra 2013

Økonomiavdelinga

25.08.2014

Innhold

1	Forord	5
	Befolkningsanalyse	7
1.1	Befolkningsutvikling.....	7
1.2	Alders- og kjønnsfordeling.....	8
1.3	Befolkningsframskriving	9
2	Økonomiske nøkkeltall	10
	Kommunens driftsregnskap	11
2.1.1	Netto driftsresultat	11
2.1.2	Korrigert netto driftsresultat	12
2.1.3	Brutto driftsresultat	13
2.2	Kommunens inntekter	15
2.2.1	Frie inntekter – skatt og rammetilskudd	15
2.2.2	Eiendomsskatt.....	16
2.2.3	Renteinntekter og utbytte	16
2.2.4	Konsesjonskraftsinntekter	17
2.2.5	Rentekompensasjon.....	17
2.2.6	Momskompensasjon fra investeringsprosjekter	18
2.2.7	Øvrige inntekter som salg- og leieinntekter, brukerbetaling, overføringer	18
2.3	Renter og avdrag – lånegjeldsutvikling	19
2.3.1	Lånegjeldsutviklingen.....	21
2.3.2	Utlån – startlån	22
2.4	Lønns- og pensjonsutvikling	23
2.4.1	Lønnsutvikling	23
2.4.2	Pensjonsutgifter	24
2.5	Øvrige driftsutgifter	25
2.6	Innfordring	26
2.7	Fondsoversikt.....	27
2.8	Investeringsregnskap	29
3	Administrative tjenester, styring og fellesutgifter	30
4	Plan og utviklingsavdelingen	31

5	Barnehagedrift.....	33
5.1	Flere minoritetsspråklige barn i barnehage.....	35
5.2	Bemanning.....	35
6	Grunnskole.....	37
6.1	Grunnskolesektorens driftsutgifter.....	38
6.2	Struktur elevtallsutvikling.....	41
6.3		42
6.4	Lærertetthet.....	43
6.5	Skoleresultater og elevenes egne vurderinger.....	45
6.5.1	Karakterer og plassering.....	45
6.5.2	Læringsmiljø.....	47
7	Skolefritidstilbud.....	48
8	Kulturskoletilbudet.....	48
9	Kultur og idrett.....	49
9.1	Folkebibliotek.....	50
9.2	Kino.....	52
9.3	Aktivitetstilbud til barn og unge.....	53
9.4	Driftstilskudd til lag og foreninger.....	53
9.5	Idrett.....	53
10	Kommunehelse.....	54
10.1	Grunnlagsinformasjon.....	54
10.2	Prioritering.....	55
10.3	Dekningsgrader.....	56
10.4	Diagnose, behandling og legevakt.....	56
10.5	Forebygging, helsestasjon- og skolehelsetjeneste.....	57
11	Pleie og omsorg.....	58
11.1	Grunnlagsinformasjon.....	59
11.2	Prioritering.....	61
11.3	Pleie og omsorgstjenestene samlet.....	62
11.4	Kjernetjenester til hjemmeboende.....	65
11.5	Institusjonsdrift for eldre og funksjonshemmede.....	67
11.6	Aktivisering av eldre og funksjonshemmede.....	68
11.7	Befolkningsframskriving og tjenestebehov.....	69
12	Barnevern.....	71

12.1	Grunnlagsinformasjon	72
12.2	Prioritering.....	73
12.3	Produktivitet	75
13	Sosialtjenesten og sysselsetting	76
13.1	Sysselsatte og arbeidsledige	76
13.2	Prioritering.....	78
13.3	Dekningsgrader	80
14	Tekniske tjenester.....	82
14.1	Samferdsel	82
14.2	Brann og ulykkesvern	83
14.3	Vannforsyning	83
14.4	Avløp.....	84
14.5	Renovasjon	85
15	Havn	86
16	Eiendomsdrift.....	87

1 Forord

KOSTRA (KOMmune-STat-RApportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir informasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet. Kostnadsforskjeller mellom kommuner innenfor tjenesteområdene fremkommer på bakgrunn av kommunenes prioriteringer, produktivitet eller kombinasjoner av disse. Kommunenes prioriteringer uttrykkes ved hjelp av netto driftsutgifter pr innbygger eller pr innbygger i målgruppen. Dette påvirkes av forhold som dekningsgrader, standard på tjenesten og omfanget av brukerbetaling. Med andre ord er det flere ulike forhold innen økonomien som gir utslag i hvordan kommunen er i stand til å prioritere sine tjenester. Produktivitet måles via *brutto* driftsutgifter pr bruker.

Vi finner det naturlig å sammenligne Sør-Varanger med Alta og eller Hammerfest. I tillegg dras det sammenligner med Finnmark generelt og kommunegruppe 12. Kommunegruppe 12 kjennetegnes ved at det er mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og relativt høye frie disponible inntekter. Følgende kommuner er representert i kommunegruppe 12; Tinn, Sunndal, Alta, Kvinesdal, Meløy, Fauske, Lenvik, Tysvær, Odda, Årdal, Vadsø og Sør-Varanger.

Kommunebarometeret 2014 er utarbeidet av kommunal rapport og baserer seg på KOSTRA tall for 2013 samt andre offentlige registre. Barometeret er ment å gi et oversiktlig bilde av hvordan kommunenes nøkkeltall sett i forhold til andre kommuner.

Kommunebarometeret er en rangering, ikke en vurdering av kvaliteten på tjenestene. Det er naturlig å ha omentrent lik fordeling mellom gode og dårlige plasseringer. Der kommunen kommer dårlig ut i rangeringen kan det være naturlig å bruke barometeret for å finne de satsningsområdene med forbedringspotensial.

	Vekt (%)	2010	2011	2012	2013	2014
Grunnskole	20	342	353	380	385	357
Eldreomsorg	20	288	306	264	198	338
Barnevern	10	345	317	378	407	399
Barnehage	10	188	230	266	153	146
Helse	7,5	271	383	238	244	341
Sosial	5	112	195	83	129	168
Kultur	2,5	9	15	30	32	47
Økonomi	10	290	329	405	425	414
Enhetskostnader	5	99	106	158	150	52
Nærmiljø og klima	2,5	61	201	153	224	301
Saksbehandling	2,5	383	196	156	132	81
Vann, avløp og renovasjon	2,5	351	346	296	306	315
Brukerperspektiv	2,5	281	251	187	209	202

I rangeringen av kommuner i Norge havner Sør-Varanger kommune på 416.plass av 428 kommuner. I 2013 ble kommunen rangert som nummer 421. Det er særlig innenfor økonomi, barnevern, grunnskole og helse kommunen får en dårlig rangering. Det er også disse områdene som vektet mest i barometeret. Innenfor vann, avløp og renovasjon, kultur, enhetskostnader og saksbehandling får kommunen en høy rangering, men dette er også områder som vektet lite. Kommunalrapport har gjennom kommunebarometeret oppsummer Sør-Varanger kommunes hovedutfordringer som middels resultat i skolene, økning i andelen spesialundervisning har stopp opp. Lavere andel fagutdannede innfor eldreomsorgen, mange fristbrudd i barnevernet. Hjemmetjenesten og barnehagene fremstår som rimelig drevet.

Presterer kommunen så godt som økonomien tilsier?

	2010	2011	2012	2013	2014
Er plasseringen bedre eller dårligere enn korrigert inntekt skulle tilsi - eller omtrent som ventet?	DÅRLIGERE	DÅRLIGERE	DÅRLIGERE	DÅRLIGERE	DÅRLIGERE

Denne oversikten gir en grov indikasjon på om det er sammenheng mellom plasseringen kommunen får på nøkkeltallene, og hvor høy den korrigerte inntekten er. Eksempel: En kommune som er nummer 300 for korrigert inntekt, og som er på 200. plass i barometeret (*før korrigeringen for økonomi*), må sies å ha bedre nøkkeltall enn det man kunne forvente. Dette kan være et viktigere signal til kommunen, enn hva som er den konkrete slutt plasseringen i Kommunebarometeret.

Befolkningsanalyse

1.1 Befolkningsutvikling

Sør-Varanger kommune hadde i 1977 sin hittil største befolkning med 10 920 innbyggere. Usikkerhet omkring den malmbaserte virksomhet førte folketallet ned gjennom 80-årene, for deretter å stabilisere seg og igjen vokse svakt. Ved inngangen til 2000-tallet var det en svakt fallende tendens, mens i siden 2005 har det vært en årlig vekst. I løpet av 2013 passerte innbyggertallet igjen 10 000 og ved utgangen av året var det registrert 10 090 innbyggere i Sør-Varanger kommune.

Fra år 2000 til og med 2013 er det registrert totalt 7 753 innflyttinger og 7 684 fraflyttinger. Slike flyttetall indikerer at en vesentlig del av befolkningen føler liten stedstilhørighet og har en høy grad av mobilitet.

Selv om kommunen opplever befolkningsvekst er den innenlandske tilflyttingen negativ, den viktigste årsaken til at befolkningsveksten er innvandring fra utlandet. Innvandrere utgjør i underkant av 9 % av kommunens innbyggere, eksklusive innvandring fra nordiske land. Innvandrere utgjør en svært viktig ressurs som er med på å fylle etterspørselen etter arbeidskraft. De tre største innvandrergruppene russere (53 %), polakker (10 %) og estlendere (8 %).

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Folketallet 1. januar	9518	9623	9738	9826	9860	9968
Fødde	126	114	112	95	109	92
Døde	65	71	104	94	74	67
Fødselsoverskudd	61	43	8	1	35	25
Innvandring	133	153	211	197	163	204
Utvandring	48	66	54	95	58	61
Innflytting, innenlandsk	332	359	382	415	429	393
Utflytting, innenlandsk	370	377	454	486	465	436
Nettoinnflytting inkl. inn- og utvandring	47	69	85	31	69	100
Følgevekst	105	115	88	34	108	122
Folketallet ved utgangen av kvartalet	9623	9738	9826	9860	9968	10090

Befolkningsmåling pr 1.januar viser befolkningsøkning på 122 personer det siste året. Kommunens befolkningsvekst foregår i hovedsak i de sentrumsnære områdene. Med noen unntak opplever distriktene en generell befolkningsnedgang.

	2000	2012	2013	2014
Vest (Bugøynes, Bugøyfjord, Spurvnes, Neiden)	600	481	463	460
Hesseng (Høybuktmoen, Nato, Bjørkheim, AVL)	1 720	1 854	1 879	1 904
Sandnes	1 026	1 081	1 100	1 122
Bjørnevatn	1 474	1 485	1 491	1 485
Kirkenes	3 229	3 449	3 521	3 579
Øst (Elvenes, Jakobsnes, Ropelv, Grense Jakobselv, Jarfjord)	725	773	765	773
Pasvik (Nedre Pasvik, Langfjorddalen, Svanvik, Melkefoss, Øvre Pasvik)	730	709	710	709
Uoppgitt krets	28	28	39	58
Sum innbyggere	9 532	9 860	9 968	10 090

1.2 Alders- og kjønnsfordeling

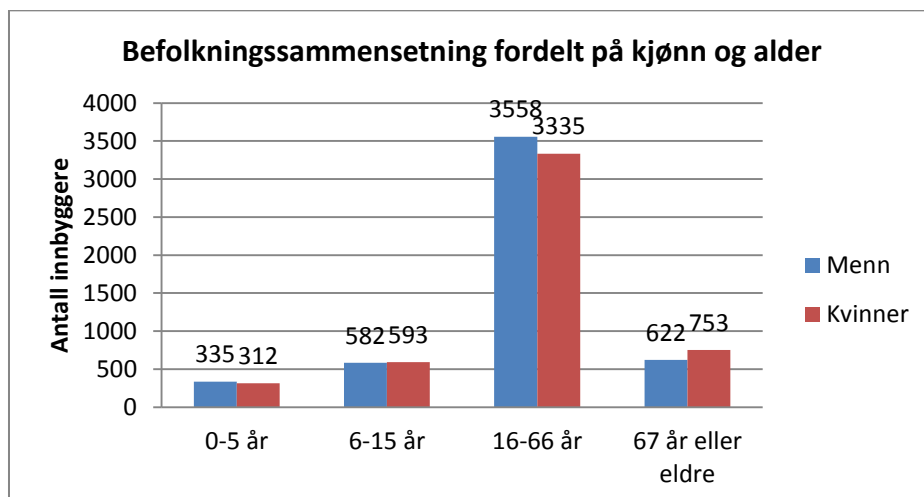
Tabellen nedenfor viser befolkningsutviklingen i Sør-Varanger kommune siden 2008, fordelt på aldersgrupper. Folkemengden er målt pr 1.januar.

Innenfor aldersgruppen 0-5 år fremkommer det en nedgang det siste året, men antall innbyggere i denne aldersgruppen er uendret siden 2008. Kommunens befolkning i alderen 6-15 år har gått jevnt ned fra 2008 til 2014.

Både aldersgruppen 16-66 år og aldersgruppen 67 år eller eldre har økt jevnt de seks siste årene.

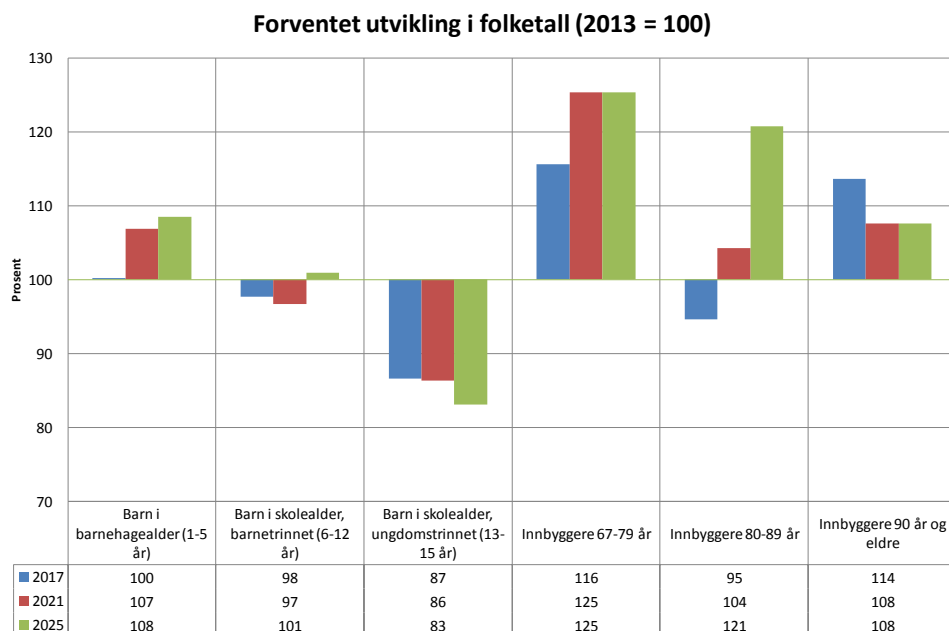
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0-5 år	647	667	674	667	647	658	647
6-15 år	1 336	1 323	1 286	1 258	1 239	1 205	1 175
16-66 år	6 343	6 384	6 508	6 635	6 702	6 796	6 893
67 år eller eldre	1 192	1 249	1 270	1 266	1 272	1 309	1 375
Sum innbyggere	9 518	9 623	9 738	9 826	9 860	9 968	10 090

Ved inngangen av 2014 består befolkningen i Sør-Varanger av 5 097 menn og 4 993 kvinner. Det er størst andel menn i aldersgruppen 16-66 år, men det er størst andel kvinner i aldersgruppen over 67 år.

1.3 Befolkningsframskriving

Grafikken under viser hvordan SSB forventer at folketallet skal utvikle seg i kommunen over de kommende fireårsperiodene frem mot 2025, målt mot befolkningsnivået i 2013. Både nasjonalt og i Sør-Varanger vil andelen eldre i befolkningen øke de neste ti årene. I år 2014 utgjør de over 67 år i overkant av 13 % av kommunens befolkning. Statistisk Sentralbyrå fremskriver at de over 67 år vil øke til nærmere 21 % i Sør-Varanger i 2040. Forutsatt middelsnasjonal vekst i kommunen vil andel innbyggere i arbeidsfør alder reduseres fra 68 % i 2014 til i overkant av 62 % i 2040. Andelen barn i barnehagealder skal øke noe i løpet av årene frem mot 2025 men ikke tilstrekkelig til at antall skolebarn vil øke. Antall eldre i gruppen 80-89 vil øke merkbart fra 2017 til 2015.

2 Økonomiske nøkkeltall

Oversikten under er hentet fra kommunebarometeret for 2014 og viser utviklingen innenfor økonomiområdet i Sør-Varanger kommune rangert. Kommunebarometeret legges størst vekt på korrigert netto driftsresultat som fremkommer slik:

Netto driftsresultat – momskompensasjon for investeringer – netto premieavvik – netto avsetning til bundne fond = Korrigert netto driftsresultat

ØKONOMI	KB 2010	KB 2011	KB 2012	KB 2013	KB 2014	2010	2011	2012	2013	2014	
DRIFTSRESULTAT: Korrigert netto driftsresultat siste år (10 % vekt innen sektoren)	1,8	2,4	2,9	2,5	3,0	355	320	285	317	217	↑
DRIFTSRESULTAT: Korrigert netto driftsresultat siste fire år (20 %)	2,6	2,7	2,6	1,7	2,1	258	240	258	354	310	↑
DISPOSISJONSFOND: I prosent av brutto driftsinntekter (10 %)	2,2	2,3	2,6	2,3	2,0	298	282	269	296	310	↓
NETTO LÅNEGJELD: I prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	3,6	2,7	1,2	1,0	1,0	231	316	400	417	409	↑
ENDRING LÅNEGJELD: Endring i prosentpoeng siste fire år (5 %)	3,9	3,1	1,0	1,0	1,0	186	310	425	421	417	↑
NETTO FINANSUTGIFTER: I prosent av brutto driftsinntekter, eksklusive avdrag (5 %)	2,7	3,4	3,8	3,4	3,1	204	139	105	153	175	↓
INVESTERINGER: I prosent av brutto driftsinntekter (10 %)	3,5	1,9	1,0	2,4	3,9	311	395	424	378	281	↑
INVESTERINGER: Snitt siste fire år, som andel av brutto driftsinntekter (10 %)	3,9	3,2	1,4	1,0	1,0	236	304	400	410	409	↑
LÅN: Andel av investeringene som finansieres med lån, siste fire år (5 %)	1,7	1,9	1,0	1,0	1,4	338	320	416	418	383	↑
PREMIEAVVIK: Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter (5 %)	4,1	4,4	4,5	3,9	4,1	225	178	173	184	170	↑
LØNSKOSTNADER: Lønn og sosiale kostnader som andel av samlede brutto driftsinntekter (5 %)	1,9	3,6	3,8	3,0	3,6	369	210	165	245	176	↑

Årstallene henviser til det året Kommunebarometeret er publisert.

Kommunebarometeret oppsummerer kommunens økonomi slik:

Korrigert netto driftsresultat var så vidt i pluss i fjor, etter mange år med ubalanse. Utfordringen er å klare å bygge på det og bedre marginen enda litt i år og neste år. Disposisjonsfondet er på det nærmeste brukt opp, og kan ikke bidra særlig til å dekke det oppsamlete premieavviket i balansen.

Sør-Varanger har vært en av kommunene som har investert mest de siste fire årene, målt mot egne inntekter. Det har bidratt til at gjelda har eksplodert – den er langt større enn egne inntekter og omtrent dobbelt så stor som i 2009 (2010-barometeret), målt som andel av inntekten. Det spørs om det er mulig både å bygge så mye og stabilisere driftsmarginen.

Kommunens driftsregnskap

Regnskapsresultatet for 2013 viser et regnskapsmessig merforbruk på kr 3 565 030,-.

Det var i 2013 budsjettet med en avsetning til disposisjonsfond på kr. 371 000,- som tilsvarer regnskapsmessig mindreforbruk i 2012. Da regnskapet for 2013 viser et underskudd er ikke denne avsetningen gjennomført. Samtidig er det regnskapsført bruk av disposisjonsfondet med 3,952 mill.kr noe som har ført til en ytterligere svekking av kommunens oppsparte reserver. Driftsfondets utgående balanse for 2013 er 18,255 mill. kr. hvorav 18,235 mill. kr allerede er disponert av kommunestyret. Dette betyr at den disponible delen av disposisjonsfondet utgjorde kr. 19 900,- per utgangen av 2013.

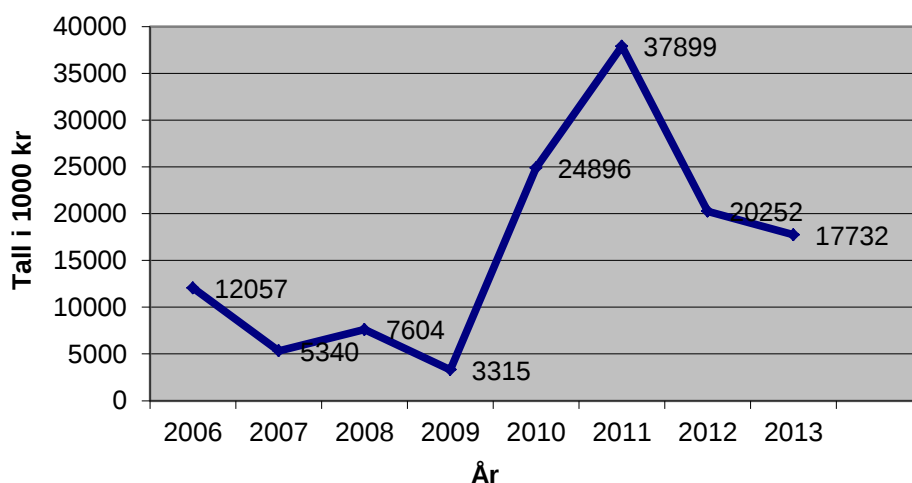
2.1.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat for 2013 er 17,7 mill.kr som utgjør 2,1 % av driftsinntektene. Netto driftsresultat er kommunesektorens måltall på kommunens økonomi og viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at man har dekket alle driftsutgifter, renter og avdrag på lån.

Fylkesmannen signaliserer at ved en sunn kommuneøkonomi bør netto driftsresultat minst ligge på mellom 3-4 % av driftsinntektene. For Sør-Varanger kommune vil fylkesmannens måltall utgjøre 32 mill. kr.

Netto driftsresultat har hatt en nedgang fra 2011 og ytterligere nedgang fra 2012, noe som i all hovedsak henger sammen med nedgang i investeringsnivå og lavere inntektsføring av momskompensasjon fra investering.

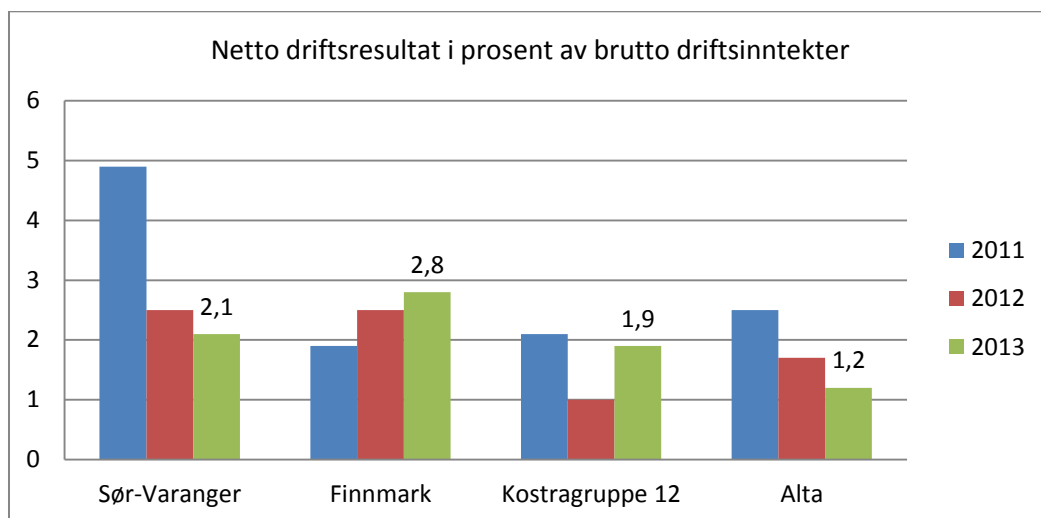
Netto driftsresultat 2005-2013

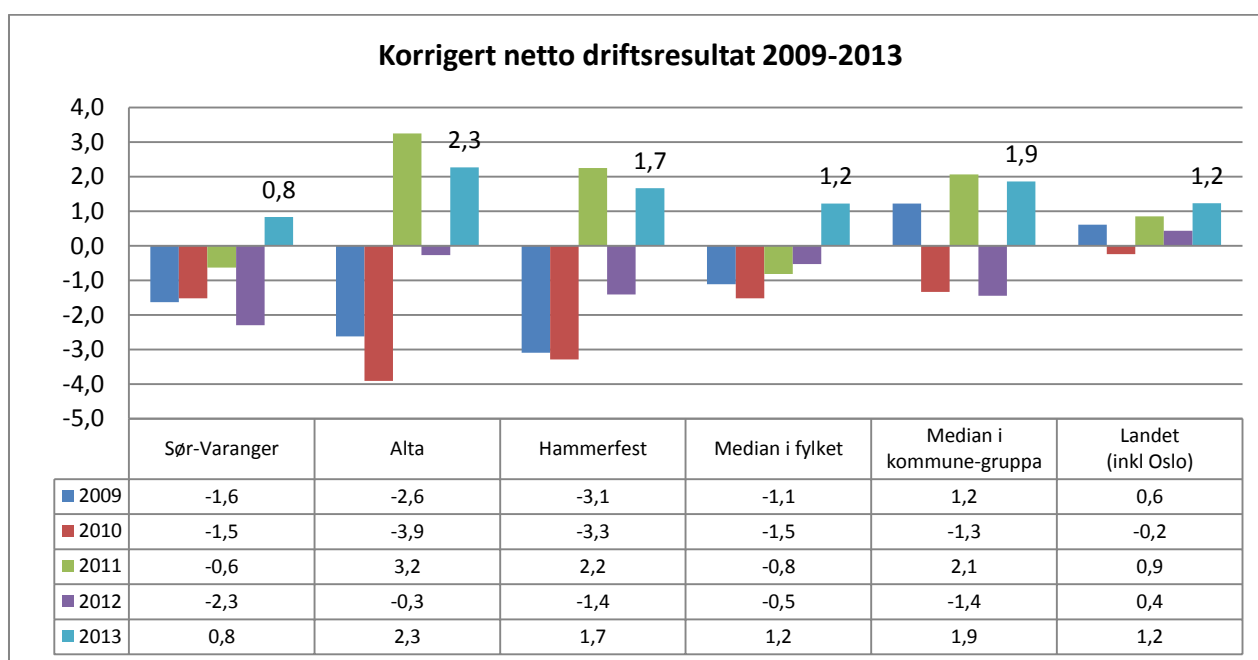
Netto driftsresultat i Sør-Varanger kommune ligger under snittet i Finnmark, men noe over snittet i Kostragruppe 12, som kommunen sammenlignes med.

På landsbasis ble netto driftsresultat 2,3 %, som er en nedgang fra 2012 da gjennomsnittstallet viste 2,7 %. Landet som helhet viser altså et snitt som ligger under anbefalt nivå på 3 %.

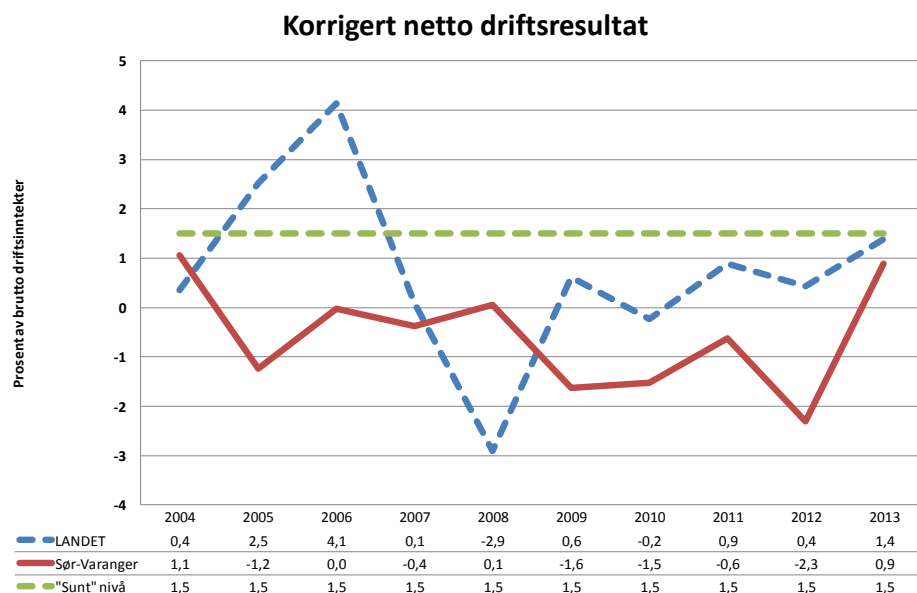
2.1.2 Korrigert netto driftsresultat

Korrigert netto driftsresultat viser netto driftsresultat korrigert for momsrefusjon fra investering samt netto inntektsføring av premieavvik. Etter rådmannens og kommunalrapports vurdering gir dette er mer riktig bilde av det reelle netto driftsresultat. Sør-Varanger kommune viser et positivt korrigert netto driftsresultat for første gang på fem år, men ligger fremdeles vesentlig lavere enn sammenlignbare kommuner. I 2013 ble hele 80 % av momskompensasjon fra investering tilbakeført til investeringsregnskapet, og summen av denne overgangsordningen og nedgang i investeringsnivået medvirker til en bedring i korrigert netto driftsresultat. Inntektsføring av premieavvik er også i 2013 høyt, men viser en nedgang fra 2012.

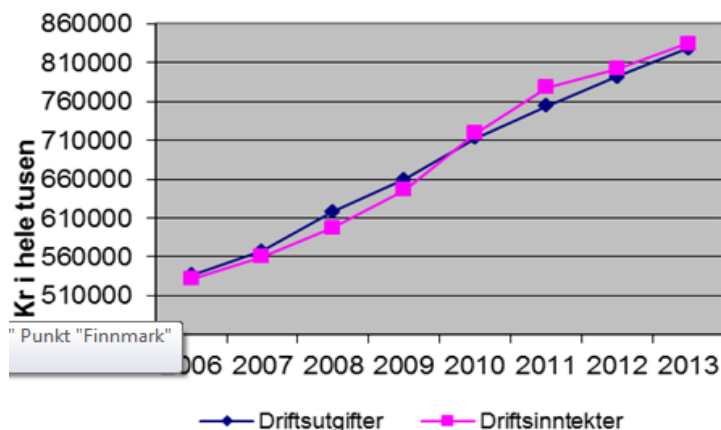

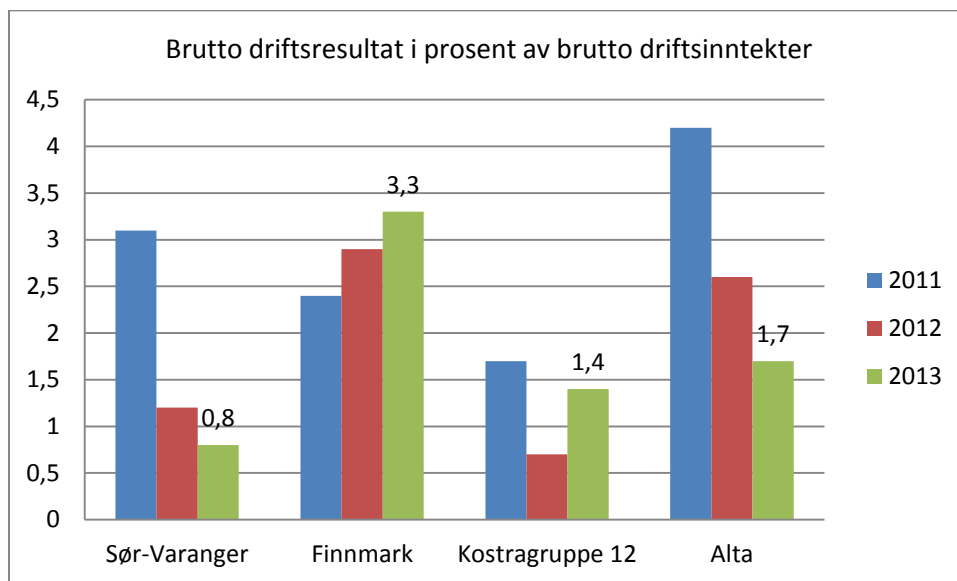
Kommunal rapport anslår at et korrigert resultat på minst 1,5 prosent omtrent vil representere et "sunt" nivå generelt sett; da har kommunen noe egne penger til å finansiere investeringer eller bygge opp disposisjonsfond over tid. De har utarbeidet en oversikt over Sør-Varanger kommunes korrigerte netto driftsresultat de siste ti årene – målt mot landet for øvrig og mot det antatt sunne nivået:

2.1.3 Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat gir informasjon om det økonomiske resultatet av kommunens ordinære driftsvirksomhet, dvs. før man tar hensyn til finanspostene (renter/avdrag), aksjeutbytte og avsetninger. Resultatet gir uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til å finansiere deler av årets investeringer over driftsresultatet, samt evne til å avsette midler til senere års bruk. Brutto driftsresultat utgjør for 2013 6,3 mill.kr og er en nedgang fra 2012 da brutto driftsresultat var 9,9 mill.kr.

Dersom en ønsker å se på virksomhetenes drift isolert, inneholder tallet ovenfor noen forhold en bør ta hensyn til for å kunne gi et riktig bilde av virksomhetenes drift gjennom året. Blant annet kunne kommunene frem til år 2010 fritt inntektsføre momskompensasjon fra investering som en ren driftsinntekt. Endringen kom som følge av at en så den uheldige virkningen av praksisen med lånefinansierte driftsinntekter. Det ble vedtatt at ordningen med momskompensasjon som driftsinntekt skulle avvikles med en overgangsordning hvor en i løpet av 2010-2014 gradvis skal tilbakeføre momskompensasjonen til investeringsregnskapet. For 2013 ble 80 % av momskompensasjon fra investeringsprosjekter tilbakeført til investeringsprosjektene. Imidlertid er det slik at hele momskompensasjonen er medregnet i begrepet driftsinntekter ved fremstilling av brutto driftsresultat, mens det riktige vil være å se bort fra dette beløpet.

Ikke budsjetterte inntekter og utgifter i forbindelse med ulike driftsprosjekter i kommunen inngår også i grunnlaget for brutto driftsresultat. Dette medfører både budsjettavvik og et høyere brutto driftsresultat for prosjekter med mindreforbruk. Eventuelle restmidler som skal videreføres avsettes til fond, men dette fremgår ikke i tallene for utregning av brutto (og netto) driftsresultat i den økonomiske oversikten.

I tillegg vil også eventuelle overskudd fra selvkostområdene VAR og havn påvirke brutto driftsresultat. Denne type overskudd avsettes til bundne fond for inntektsføring i senere års gebyrberegninger.

Dersom en velger å se bort fra inntektsført momskompensasjon i investering og merinntekt fra selvkostområder, vil dette gi følgende bilde av brutto driftsresultat i kommunen:

(tall i 1000 kr)	R 2010	R 2011	R 2012	R 2013
Driftsinntekter	719 226	778 174	801 603	834 270
Driftsutgifter	713 254	753 913	791 674	827 970
Brutto driftsresultat	5 972	24 261	9 929	6 301
Momskomp fra investering	-33 782	-45 117	-22 397	-16 773
Selvkost VAR	-1 346	-4 673	-2 649	-4 406
"Selvkost" Havn	0	-4 894	-4 096	-1 316
Reelt brutto driftsresultat	-29 156	-30 423	-19 213	-16 194

For 2013 ble det inntektsført 16,8 mill.kr i drift som er momskompensasjon fra investering. I tillegg er det et netto overskudd på selvkostområdet for vann, avløp og renovasjon på 4,4 mill.kr, og 1,3 mill.kr fra Havn.

Det reelle brutto driftsresultat som gjenspeiler virksomhetenes drift er dermed negativt med 16,2 mill.kr for 2013. I all hovedsak er det drift finansiert ved momskompensasjon fra investering som over tid har skapt ubalanse i driften. Store investeringer de siste årene, og dermed vesentlige beløp i momskompensasjon fra investering har ført til kunstig høyt driftsinntektsnivå.

2.2 Kommunens inntekter

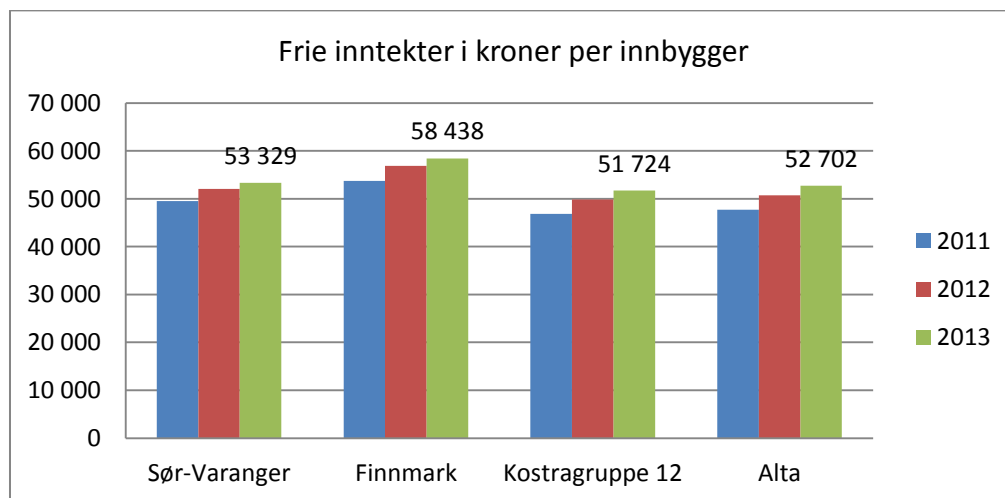
2.2.1 Frie inntekter – skatt og rammetilskudd

(tall i 1000)	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik bud/regn
Skatt på inntekt og formue	213 897	221 227	237 376	237 021	-355
Rammetilskudd	272 853	291 836	296 520	296 759	239
Inntektsutjevning	1 749	5 979	3 064	4 314	1 250
Frie inntekter	488 499	519 042	536 960	538 094	1 134

De frie inntektene, skatt og rammetilskudd, ble 1,1 mill.kr høyere enn budsjettert for 2013. Dette skyldes en høyere inntektsutjevning enn budsjettert. Kommunens egen skatteinnngang ble omtrent som budsjettert. Ved beregning av skatt og rammetilskudd benyttes som utgangspunkt KS sin prognosemodell og inntektene følges tett gjennom hele regnskapsåret.

(tall i 1000 kr)	R 2009	R 2010	R 2011	R 2012	R 2013
Kommunens skatteinnngang	199 460	221 811	213 897	221 226	237 021
Vekst fra foregående år	24,00 %	11,21 %	-3,57 %	3,40 %	7,12 %

Kommunens egen skattevekst er på 15,8 mill. kr, eller 7,12 % fra 2012 til 2013.

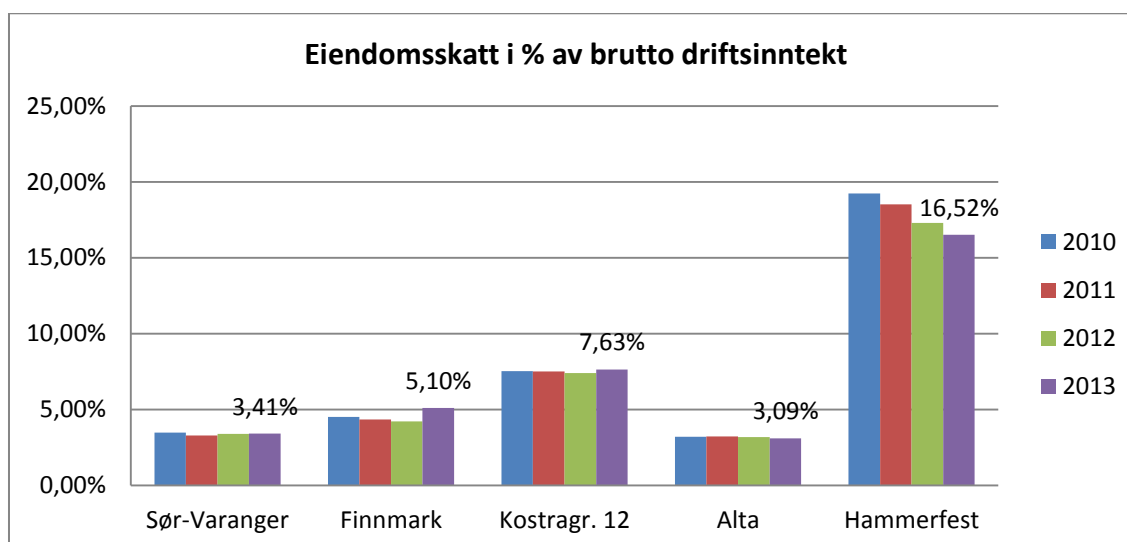

2.2.2 Eiendomsskatt

	R 2010	R 2011	R 2012	B 2013	R 2013
Eiendomsskatt	24 972	25 551	27 131	28 443	28 417

Eiendomsskatten for 2013 ble 28,4 mill.kr, og er i henhold til budsjett. Eiendomsskatten utgjør 3,4 % av brutto driftsinntekter, og er en sentral inntektskilde for kommunen. For 2013 vedtok kommunestyret en eiendomsskatt med 7 promille og et bunnfradrag på kr 100 000,- på boliger. Kommunen har i 2013 eiendomsskatt for bolig og næringseiendommer på Kirkeneshalvøya unntatt Elvenes, samt verk og bruk i hele kommunen.

Eiendomsskatteinntektene fordeler seg med 10,3 mill.kr verk og bruk, og resterende 18,1 mill.kr fra bolig og næringseiendommer. Av de 10,3 mill.kr fra verk og bruk er hele 8,5 mill.kr eiendomsskatt på kraftverk.

2.2.3 Renteinntekter og utbytte

	Regnskap 2012	Buds(end) 2013	Regnskap 2013	Avvik b/r
Renteinntekter	6 484	6 357	7 826	-1 469
Utbytte fra selskaper	12 500	15 625	15 625	0
Sum renteinntekter og utbytte	18 984	21 982	23 451	-1 469

Renteinntekter ble kr 1 469 000,- mer enn budsjettet. Den gode rentesatsen i kommunens bankavtale, samt noe bedre likviditet er forventet, er årsak til merinntektene.

Utbytte fra selskaper er i henhold til budsjett og gjelder utelukkende utbytte fra Varanger Kraft AS.

2.2.4 Konsesjonskraftsinntekter

	R 2011	R 2012	R 2013
Kjøp av konsesjonskraft avg.pl	5 192	4 792	4 430
Kjøp av konsesjonskraft avg.fri	0	0	0
Konsesjonskraft inntekter	-12 583	-10 974	-9 556
Netto konsesjonskraft inntekt	-7 391	-6 182	-5 126
Konsesjonsavgift	-1 655	-1 655	-1 655

Kommunen tjente 5,1 mill.kr netto på salg av konsesjonskraft i 2013. Konsesjonskraft er å anse som en del av kommunens frie inntekter og kan benyttes fritt til kommunal tjenesteproduksjon. Kommunen har anledning til å selge 32 182 MWH.

Konsesjonskraften ble for 2013 solgt for 295,25 pr MWH, noe som ga en inntekt på 9,5 mill.kr. Kommunen må betale for levering av kraft og dette gjøres etter en topris modell. Kommunen betaler et fast ledd på kr 108,6 pr MWH, og et variabelt ledd hvor markedspris er veiledende, til sammen utgjorde dette i 2013 4,43 mill.kr i utgift.

Kommunen mottok 1,655 mill.kr i konsesjonskraftavgift. Bruk av midlene er regulert i forskrift og er øremerket næringsutvikling fordelt på primærnæringsfond med 1/3 og næringsfond 2/3. Restmidler avsettes til bundet fond ved årets slutt. For 2013 ble det satt av udisponerte midler til primærnæringsfondet med kr. 187 000,- og kr. 414 000,- til næringsfondet. Næringsfondet har utgående balanse ved årsslutt 2013 på 10,1 mill.kr og primærnæringsfondet kr. 189 000,-.

2.2.5 Rentekompensasjon

	Regnskap 2012	Buds(end) 2013	Regnskap 2013	Avvik
Rentekompensasjon skolebygg	-1 508	-1 457	-1 912	455
Rentekompensasjon omsorgsboliger	-340	0	-330	330
Rentekompensasjon sykehjem	-1 062	-1 489	-1 032	-457
Rentekompensasjon kirkebygg	-122	-140	-146	6
Sum rentekompensasjon	-3 032	-3 086	-3 420	334

Rentekompensasjon er en ordning der kommunen mottar kompensasjon for investering i ulike kommunale bygg beregnet ut fra en investeringsramme gitt av Husbanken. Når det gjelder investeringsrammen er denne helt uavhengig av investeringsutgiften, men beregnes ut fra kriterier som eksempelvis brukertall og totale investeringer i nybygg.

Sør-Varanger kommune har mottatt kr 334 000,- mer i rente kompensasjon enn budsjettert. Merinntekten er hovedsakelig knyttet til rentekompensasjon for skolebygg.

Rentekompensasjon beregnes med utgangspunkt i gjeldende rente i Husbanken. Rentekompensasjon for kirkebygg tilfaller kommune etter vedtak i kommunestyret.

2.2.6 Momskompensasjon fra investeringsprosjekter

(tall i 1000 kr)	Regnskap 2010	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Regnskap 2012	Regnskap 2013
Momskompensasjon fra investering	-33 782	-45 117	-19 100	-22 397	-16 773
Til investeringsregnskapet 20 %	6 738				
Til investeringsregnskapet 40 %		18 282			
Til investeringsregnskapet 60 %			11 500	13 439	
Til investeringsregnskapet 80 %					13 418
Momskomp fra investering til inntekt i drift	-27 044	-26 835	-7 600	-8 958	-3 355

I 2013 ble det inntektsført netto 3,3 mill.kr i momskompensasjon fra investeringsprosjekter i driftsregnskapet. Dette er en videre nedgang fra 2012. Investeringsnivået har sunket, samtidig som overgangsordningen med å tilbakeføre investeringsmoms til investeringsregnskapet er i sitt siste år. Fra 2014 er ordningen med å benytte momsrefusjon fra investering som driftsmidler avviklet.

2.2.7 Øvrige inntekter som salg- og leieinntekter, brukerbetalinger, overføringer

	Regnskap 2012	Reg. budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik
Brukerbetalinger	33 493	32 278	33 892	1 614
Andre salgs- og leieinntekter	70 800	70 559	76 703	6 144
Overføringer med krav til motytelse	115 083	92 115	112 796	20 681
Andre statlige overføringer	22 697	24 576	32 402	7 826
Andre overføringer	11 703	11 505	10 311	-1 194
Skatt på inntekt og formue	221 227	237 376	237 021	-355
Eiendomsskatt	27 131	28 433	28 417	-16
Andre direkte og indirekte skatter	1 655	1 575	1 655	80
Sum driftsinntekter	503 789	498 417	533 197	34 780

Driftsinntektene ligger over budsjett med 34,8 mill.kr.

Brukerbetalingene er 1,6 mill.kr høyere enn budsjettert. Dette skyldes at langtidsplasser innenfor helse ikke er lagt ned slik det var budsjettert med for 2013.

Andre salgs- og leieinntekter er 6,2 mill.kr over budsjett. Dette kommer hovedsakelig fra selvkostområdene Havn og VAR.

Overføring med krav til motytelse utgjør den vesentligste posten på 20 mill.kr over budsjett. Beløpet skyldes blant annet merinntekter på sykkelønsrefusjon på i overkant av 8 mill.kr, ikke budsjetterte prosjekttinntekter, samt merinntekter vedrørende ressurskrevende brukere. Alle disse forholdene må sees i sammenheng med merforbruk på tilhørende utgifter.

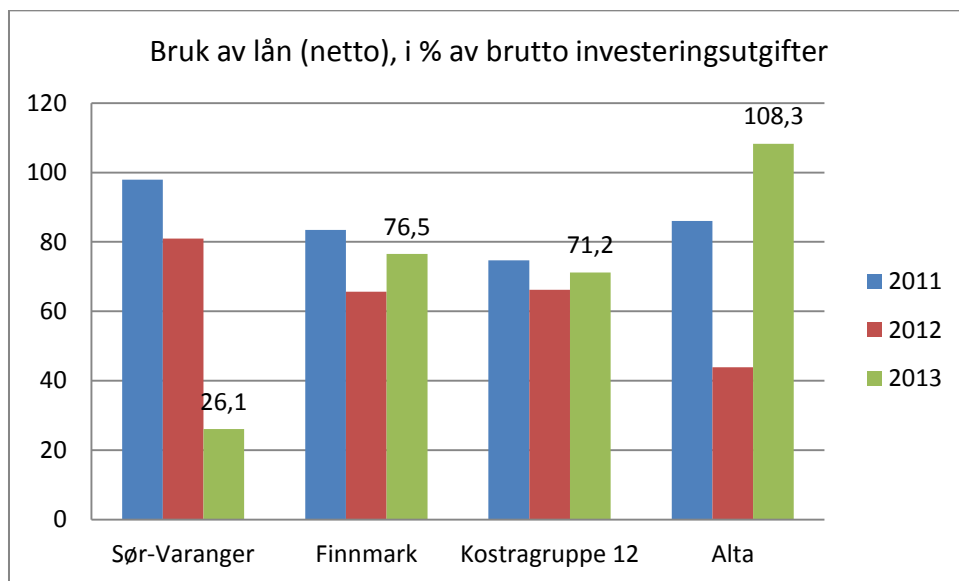
Andre statlige overføringer er 7,8 mill.kr over budsjett. Dette gjelder i all hovedsak statstilskudd flyktninger.

2.3 Renter og avdrag – lånegjeldsutvikling

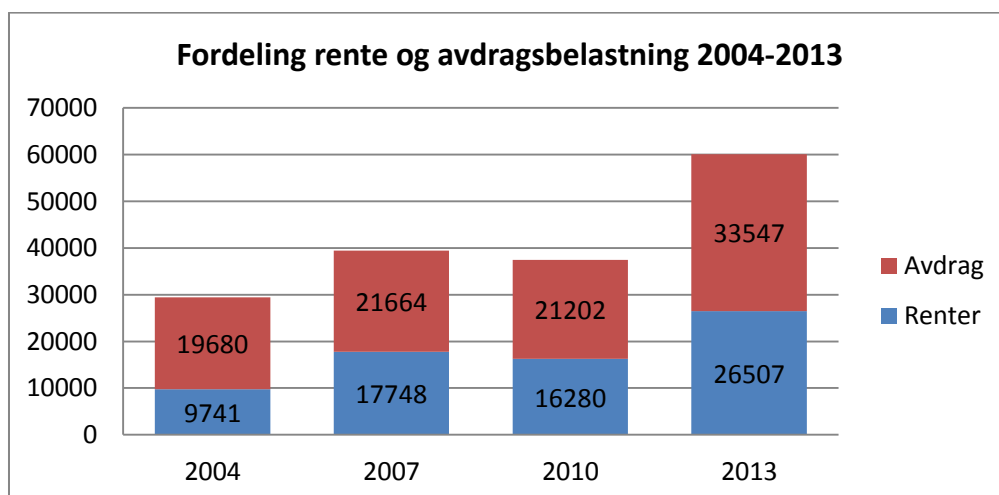
	Regnskap 2012	Buds(end) 2013	Regnskap 2013	Avvik
Renter på løpende lån	17 034	24 782	24 575	-207
Renter på videre utlån Husbanken	2 518	2 200	1 790	-410
Omkostninger	0	15	139	124
Forvaltningsgebyr startlån	0	90	0	-90
Morarenter	13	20	2	-18
Renter nye låneopptak	0	420	0	-420
Omkostninger	1	0	1	1
Avdrag løpende lån	23 095	34 583	33 547	-1 036
Avdrag nye låneopptak	0	1 200	0	-1 200
Sum renter og avdrag	42 662	63 310	60 053	-3 257

Som oversikten viser har kommunen hatt en besparelse på rente og avdragsutgifter på til sammen 3,26 mill.kr i forhold til budsjettert. Dette skyldes til dels at kommunens låneopptak for 2013 ble utsatt til desember noe som ga en rente og avdragsbesparelse på budsjett 2013 på 1,6 mill.kr. Rente og avdragsbesparelsene ble varslet i økonomirapportering.

Låneopptaket for 2013 ble betydelig redusert som følge av kommunestyrets omdisponering av ubrukte lånemidler og bruk av investeringsfond, jfr kurven nedenfor. Netto bruk av lån sett i forhold til investeringsutgiften viser en vesentlig lavere andel enn tidligere år som følge av denne omdisponeringen. Innbetaling av ekstraordinære avdrag på lån medregnes også i tallene, og medvirker til å redusere andelen sett i forhold til tidligere år. Fra å finansiere vesentlige deler av investeringsregnskapet med lån, ble 2013 et unntak som tydelig gjenspeiles i kostratabellene.

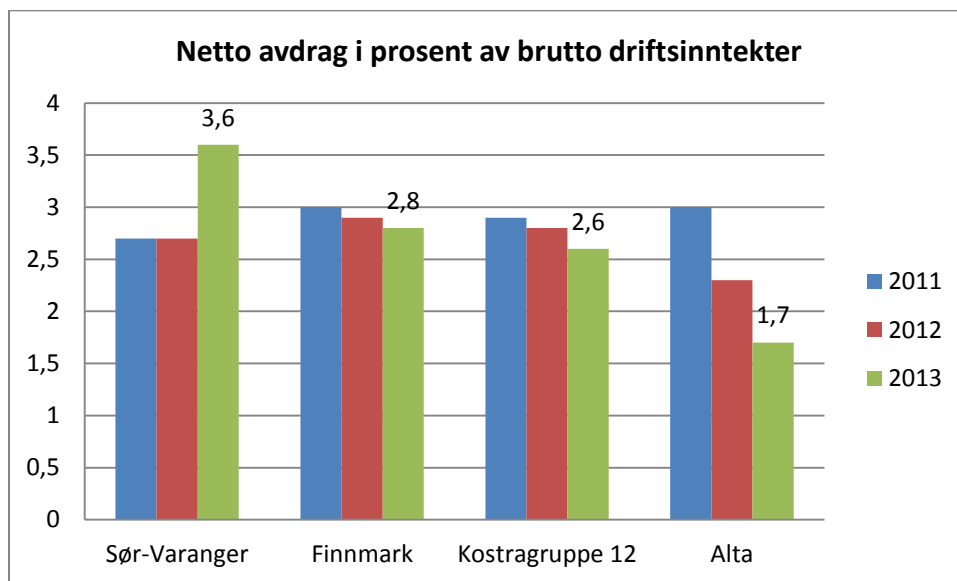

Rentenivået i 2013 lå på 2,06 % til 2,48 % i Kommunalbanken og 2,97 i KLP/Kommunekreditt.

Som oversikten over viser har det vært en stor økning i rente og avdragsbelastning til kommunen de siste tiår. Fra 2004 til 2013 er rente- og avdragsbelastningen fordoblet fra i underkant av 30 mill.kr i 2004 til vel 60 mill.kr i 2013. Inntektsveksten i de frie inntektene har i samme periode økt med 80 %.

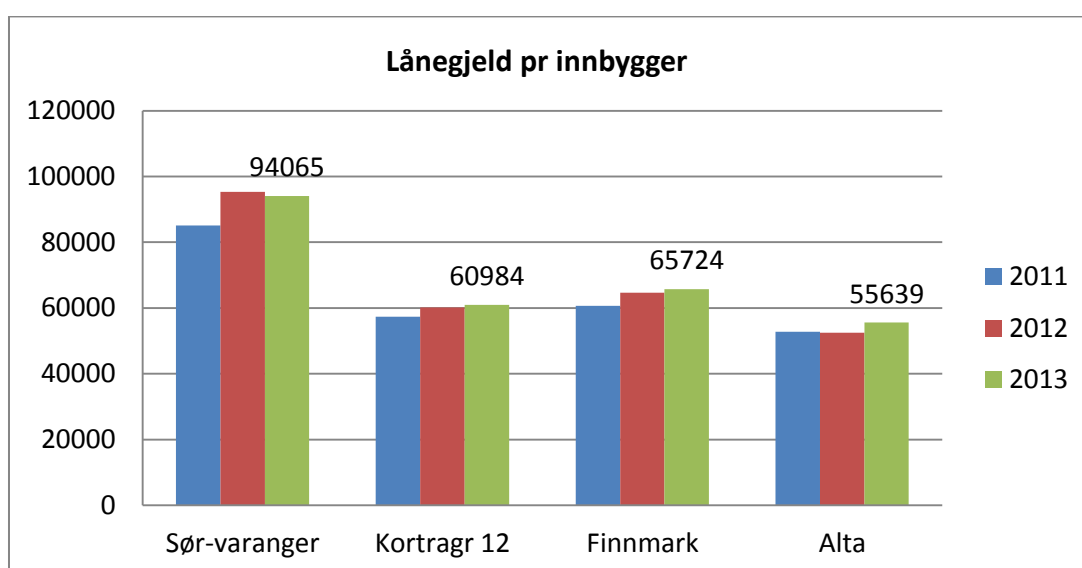
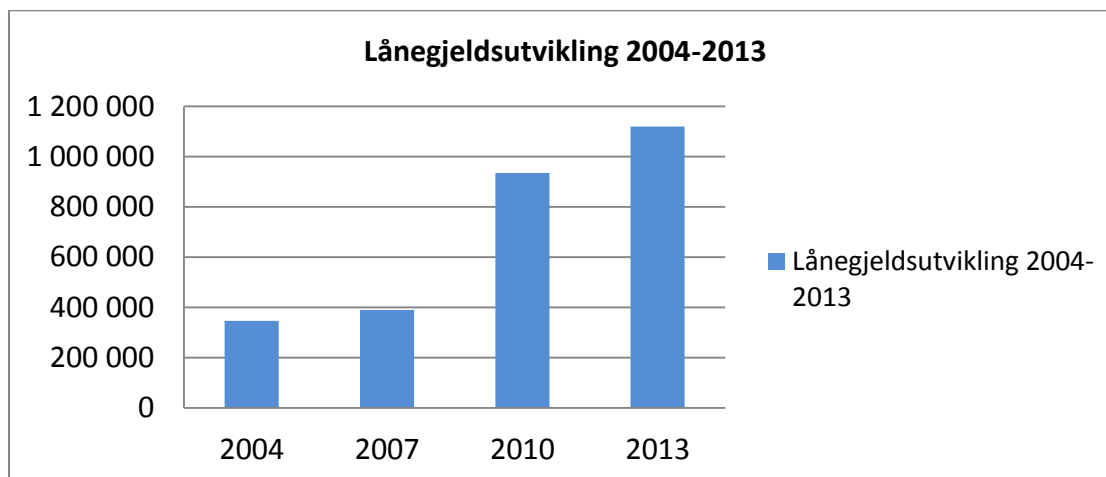
I 2013 benytter kommunen 3,6 % av brutto driftsinntekter til dekning av avdragsutgifter, mens tilsvarende for 2013 var 2,7 %. Andelen er vesentlig høyere enn snittet i Finnmark og for kostragruppe 12.

2.3.1 Lånegjeldsutviklingen

(tall i 1000 kr)	UB 2008	UB 2009	UB 2010	UB 2011	UB 2012	UB 2013
Samlet lånegjeld	427 790	552 909	934 836	1 026 791	1 135 291	1 119 195
Ubrukte lånemidler	30 151	70 121	242 218	77 989	68 718	43 217
Videre utlån	41 790	69 773	67 572	84 964	110 575	112 025
Netto lånegjeld	355 849	413 015	625 046	863 838	955 998	963 953
Antall innbyggere	9623	9738	9826	9860	9968	10090
Lånegjeld pr innbygger	37	42	64	88	96	96

Kommunen har en samlet lånegjeld på 1 119 mill.kr ved utgangen av 2013. Det er en liten nedgang fra 2012, men likevel over dobbelt så mye som i 2009. Korrigeret lånegjeld pr. innbygger er hele kr 96 000,- og lånegjelden er 113,8 % av brutto driftsutgifter. Ingen av kommunene eller kommunegruppen vi sammenligner oss med har tilsvarende lånegjeld.

For kommunene på landsbasis vokser investeringene i 2013 med 6,9 pst. Veksten på investeringene, og et relativt svakt nivå på netto driftsresultat gjør at lånegjelden fortsetter å øke i 2013 med 6,1 pst for kommuner. Netto lånegjeld pr. innbygger økte med 5,4 pst til kr 34 425 (kommuner inkl. Oslo). Det høye investeringsnivået påfører sektoren fortsatt høyt underskudd før lån.

2.3.2 Utlån – startlån

Sør-Varanger kommune tilbyr startlån til sine innbyggere. Startlån er en behovsprøvd låneordning for personer som av ulike årsaker har problemer med å etablere seg på boligmarkedet. Unge i etableringsfase, enslige forsørgere, funksjonshemmede, flyktninger og andre med økonomisk vanskeligstilte er eksempler på grupper som kan søke startlån.

Ordningen innebærer at kommunen tar opp lån i Husbanken som videreformidles til kommunens innbyggere. Rentekostnader og avdrag bæres av låntaker. Kommunen har anledning til å legge inn et rentepåslag på 0,25 % til dekning av administrative kostnader.

I 2013 var det registrert 46 saker til behandling for startlån og boligtilskudd. 9 søkere fikk avslag, mens 24 fikk utbetalt startlån. Til sammen utbetalte kommunen 20,3 mill.kr i startlån i 2013. Ordningen ble igangsatt i 2003, og per utgangen av 2013 hadde kommunen utlån startlån på 98,5 mill kroner.

6 søkere fikk tilskudd til etablering med til sammen utbetalt 1,120 mill.kr. 7 søkere fikk tilskudd til tilpasning med tilsammen utbetalt kr.278 887,-.

Ved årsskiftet hadde kommunen 13,2 mill.kr tilgjengelige utlånsmidler for startlån.

Kommunen har ikke utgiftsført tapsføringer i forbindelse med startlån i 2013, men har 3 misligholds saker som det jobbes med. Startlånsutvalget har blitt mer restriktiv på utlån, etter føringer fra Husbanken, blant annet på utlån til egenkapitalkravet.

2.4 Lønns- og pensjonsutvikling

2.4.1 Lønnsutvikling

Lønnsutvikling	R 2008	R 2009	R 2010	R 2011	R 2012	R2013
Lønnsutgifter inkl. pensjon	403 661	450 678	458 343	485 738	510 887	518 828
Vekst fra forutgående år	7,06 %	11,65 %	1,70 %	5,98 %	5,18 %	1,55 %
Lønnsutgift i % av driftsutgiftene	64,70 %	65,30 %	64,26 %	64,43 %	64,53 %	62,66 %

Oversikten viser lønnsutviklingen i Sør-Varanger kommune de siste årene. I 2013 utgjorde lønnsutgifter inkludert pensjon 62,66 % av kommunens samlede driftsutgifter. Lønns- og pensjonskostnadene utgjorde i underkant av 519 mill kroner i 2013. Dette er en økning på 1,55 %, eller 7,9 mill kroner fra året før. Utgifter til vikarbyrå kommer i tillegg og bidrar til at lønnsveksten ikke er høyere det siste året.

(Tall i 1000 kr)	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik B/R
Fast lønn	388 838	383 517	386 974	3 457
Lønn til vikarer	31 405	27 403	29 658	2 255
Lønn til ekstrahjelp	4 645	3 029	4 193	1 164
Overtid	7 247	6 367	7 727	1 360
Annen godtgjørelse	9 642	10 031	10 169	138
Lønn renhold	0	0	3 681	3 681
Godtgjøring folkevalgte	1 693	1 487	1 641	154
Intruduksjons- og kvalifiseringsstønad	3 795	5 967	6 025	58
Utgifter og godtgjørelser ved reise	2 055	1 482	1 813	331
Andre oppgavepliktige ytelser	8 718	8 469	8 382	-87
Lønnsutgifter	458 037	447 752	460 262	12 510

Pensjonsinnskudd og trekkpliktig forsikring	52 849	54 922	58 566	3 644
Sum lønnsutgifter inkl. pensjon	510 887	502 674	518 828	16 154
Syke- og svangerskapsrefusjoner	28 438	18 243	26 332	8 089
Netto lønnskostnader	482 449	484 431	492 496	8 065

Regnskapet for 2013 viser et samlet merforbruk innenfor lønnsområdet på 8,065 mill kroner. Overforbruket forklares med merforbruk på faste lønnsposter som følge av at vedtatte stillingsreduksjoner ikke har vært mulig å gjennomføre i 2013 samt et høyt sykefravær. I tillegg ble pensjonskostnadene høyere enn budsjettet.

Som følge av høyt sykefravær ble også syke- og svangerskapsrefusjonene høyere enn budsjettet.

2.4.2 Pensjonsutgifter

(tall i 1000 kr)	R 2011	R 2012	B 2013	R 2013
Pensjon	43 216	58 499	52 112	50 155
AFP-pensjon	6 721	9 531	60	5 324
Premieavvik	-600	-17 826		191
Adm. Kostnader	2 570	2 647	2 750	2 896
Totalt	51 907	52 851	54 922	58 566

Sør-Varanger kommune er tilknyttet to pensjonsordninger, KLP for fellesordningen, sykepleiere og folkevalgte og SPK for lærere. Samlet pensjonskostnad for kommunen ble 58,6 mill kroner i 2013, i overkant av 3,6 mill kroner høyere enn budsjettet.

Det er innbetalt 1,883 mill kroner i egenkapitalinnskudd til KLP i 2013. Utgiften føres i investeringsregnskapet og er finansiert med bruk av fond.

Den beregnede pensjonsforpliktelsen for kommunen utgjorde 1.155 mill kroner pr. 31.12.13 for begge ordningene mens pensjonsmidlene utgjorde 886 mill kroner.

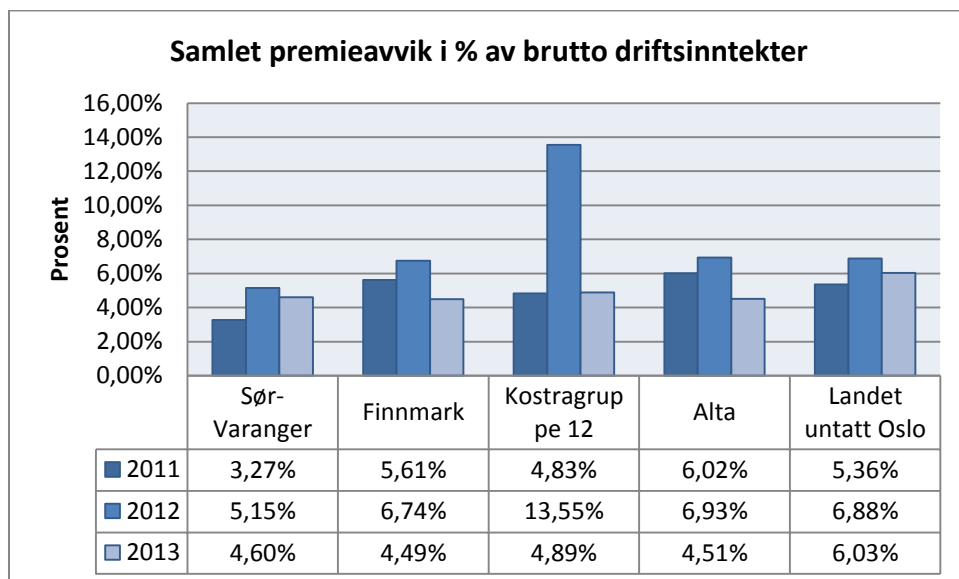
Pensjonsforpliktelsen er verdien av kommunens forventede fremtidige utbetaling av pensjon. Ved beregning tas det blant annet hensyn til forventet lønnsutvikling, regulering av pensjoner og forventet andel uføre. Pensjonsforpliktelsen gjelder også oppsatte rettigheter for tidligere ansatte som ikke lenger er medlem av pensjonsordningene.

Pensjonsmidlene er kommunens avsatte midler til dekning av fremtidige pensjonsutbetalinger. Pensjonsmidlene består av tidligere års avsetninger, tidligere års avkastning samt avsetning for 2013. Til fratrekk kommer utbetalte pensjoner i året.

Det totale premieavviket (differansen mellom innbetalt og kostnadsført premie) utgjør ved utgangen av 2013 38,4 mill kroner. Over tid har altså kommunens betalt 38,4 mill kroner mer i pensjonspremie enn det som er utgiftsført i regnskapene.

For å oppnå jevn kostnadsføring av pensjon har kommunen valgt å føre premieavviket med full amortisering. Fra 2011 ble amortiseringstiden for nye premieavvik redusert fra 15 til 10 år.

Oversikten viser netto premieavvik som andel brutto driftsinntekter. For Sør-Varanger kommune utgjør dette vel 4,6 % for 2013. Etter mange år med økning i premieavviket er det for første gang nedgang i 2013. Premieavviket er en fremtidig utfordring for hele kommune Norge og vil på sikt være med å svekke kommunenes likviditet.

2.5 Øvrige driftsutgifter

(Tall i 1000 kr.)	Regnskap 2012	Reg. budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	126 572	117 767	134 494	16 727
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	63 966	63 990	70 551	6 561
Overføringer	66 527	64 919	69 178	4 259
Fordelte utgifter	-9 254	-2 540	-9 798	-7 258
Sum driftsutgifter	247 811	244 136	264 425	20 289

Kommunens øvrige driftsutgifter utgjorde til sammen 264,4 mill kroner i 2013. Dette er 20,3 mill kroner over budsjett.

Overskridelsene skyldes flere forhold blant annet innenfor følgende poster:

- Kjøp av konsulenttenester herunder vikarbyrå knyttet til særlig ressurskrevende tjenester, samt kostnader knyttet til utskrivningsklare pasienter.

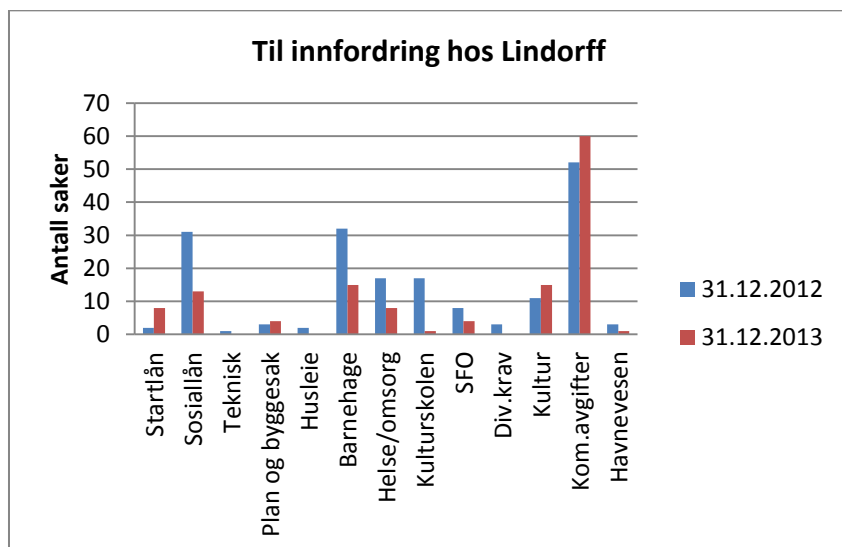
- Økonomisk sosialhjelp og bidrag til boutgifter.
- Kommunalt tilskudd til private barnehager.
- Vedlikeholdskostnader innenfor vann og avløp.
- Utbetaling av tilskudd finansiert ved bruk av fond herunder tilskudd til kjøp av bolig.
- Kommunestyrets vedtak om dekning av Sør-Varanger boligbyggelags prosjekteringskostnader inngår i avviket.

2.6 Innfordring

I 2013 har Sør-Varanger kommune sendt ut i overkant av 30 000 fakturaer med et samlet fakturabeløp på nærmere 138 mill kroner.

Tall i 1000 kroner	Saker 2013		Oppgjør i 2013		Løsn.grad		Aktive saker pr 31.12.13	
	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp
Startlån	11	2 594	3	26	27 %	1 %	8	2 568
Sosiallån	14	202	1	2	7 %	1 %	13	200
Teknisk	6	180	6	180	100 %	100 %	0	0
Plan og byggesak	9	472	5	371	56 %	79 %	4	101
Husleie	3	12	3	12	100 %	100 %	0	0
Barnehage	141	423	122	368	87 %	87 %	15	52
Helse/omsorg	35	46	27	34	77 %	74 %	8	12
Kulturskolen	15	22	14	21	93 %	95 %	1	1
SFO	42	93	38	72	90 %	78 %	4	20
Div.krav	11	153	10	153	91 %	100 %	0	0
Kultur	27	37	11	12	41 %	31 %	15	24
Kom.avgifter	417	1 973	357	1 676	86 %	85 %	60	297
Havnevesen	9	153	8	153	89 %	100 %	1	0
Totalt	740	6 361	605	3 080	82 %	48 %	129	3 276

Sør-Varanger kommune har i 2013 hatt 740 saker til innfordring hos Lindorff. Av disse er 605 gjort opp i løpet av året og 6 saker er overført til overvåk. Ved utgangen av 2013 hadde kommunen 129 saker og i underkant av 3,3 mill kroner til innfordring hos Lindorff.

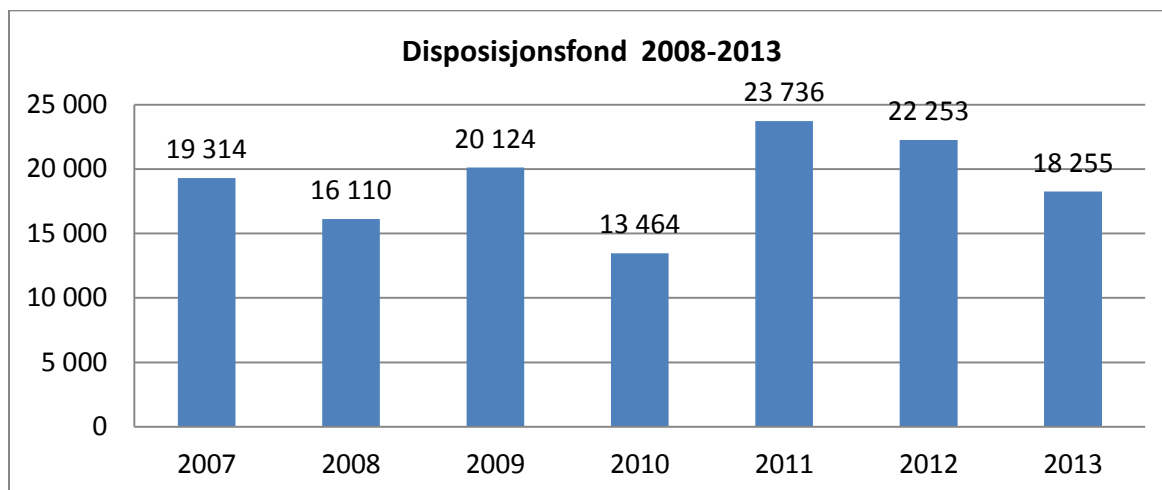
Sammenlignet med utgangen av 2012 har kommunen 54 færre saker, men samtidig en økning på om lag kr 700 000, til innfordring hos Lindorff. Det er en positiv nedgang i antall saker knyttet til sosiallån, barnehage, helse/omsorg og kulturskolen. Det er flest innfordringssaker knyttet til kommunale avgifter og antall saker innenfor dette området øker fra 2012 til 2013. Også antall startlånssaker til innfordring hos Lindorff øker.

Ved utgangen av 2013 er om lag 78 % av beløpet til innfordring knyttet til startlån. Når et lån misligholdes forfaller hele lånebeløpet til betaling og blir oversendt til Lindorff for innfordring.

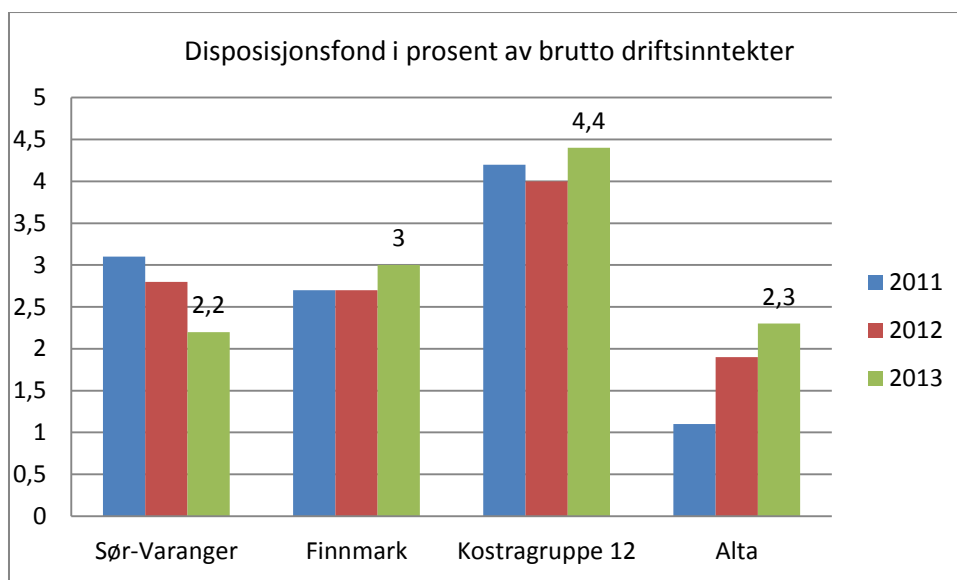
2.7 Fondsoversikt

(tall i 1000 kr)	Utgående balanse 2012	Utgående balanse 2013
Disposisjonsfond	22 253	18 255
Bundne driftsfond	56 825	68 702
Ubundne investeringsfond	61 126	29 299
Bundne investeringsfond	12 771	13 385

Kommunen har disposisjonsfond på 18,25 mill.kr. Hele beløpet er disponert i form av vedtak i kommunestyret. Kommunen har pr i dag ingen frie disposisjonsfond.

Disposisjonsfond i Sør-Varanger er bare halvparten av fondet i de sammenlignbare kommunene i kostragruppe 12.

Bundne driftsfond er i all hovedsak prosjektinntekter avsatt til senere års bruk for videreføring av driftsprosjekter, herunder næringsfond, VAR fond og fond i henhold til Havne- og færvannsløven.

Ubundne investeringsfond er fondsmidler som kun kan benyttes til investeringsformål og finansiering av investeringsprosjekter samt ekstraordinære avdrag.

Bundne investeringsfond er bundet næringsfond på 10,8 mill.kr, tapsfond startlån og investeringstilskudd Husbanken.

2.8 Investeringsregnskap

	Regnskap 2013	Reg. budsjett 2013	Oppr. budsjett 2013	Regnskap 2012
Sum investeringsutgifter	104 820	138 701	88 700	176 208
Avdrag på lån	18 550	18 545	0	387 388
Utlån	20 518	20 000	0	16 563
Kjøp av aksjer og andeler	1 883	1 767	1 767	1 937
Avsatt til ubundne investeringsfond	18 000	16 405	0	21 890
Avsatt til bundne investeringsfond	613	0	0	245
Sum investerings- og finansutgifter	164 384	195 418	90 467	604 231
Sum inntekter	32 447	31 125	15 137	20 978
Finansieringsbehov	131 937	164 293	75 330	583 253
Finansiert ved:				
Bruk av lån	61 501	94 262	60 731	531 431
Mottatte avdrag på utlån	6 821	6 000	0	7 705
Overført fra driftsbudsjettet	13 418	13 946	12 832	13 438
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	46	264	1 767	3 273
Bruk av bundne driftsfond	325	1 252	0	2 306
Bruk av ubundne investeringsfond	49 827	48 569	0	25 100
Sum finansiering	131 937	164 293	75 330	583 253

Investeringsregnskapet for 2013 viser et totalt forbruk på 164,4 mill kroner for alle investeringsprosjektene.

I investeringsregnskapet fremgår det at 104,8 mill kroner gjelder ordinære investeringer. De største prosjektene er Skytterhusfjellet barnehage, Tangenlia omsorgsbolig og vann- og avløpsnett i Kirkenes.

Avdrag på lån gjelder ekstraordinære avdrag som følge av innbetaling av spillemidler og avdrag på startlån. Utlån gjelder startlån. Kjøp av aksjer og andeler gjelder egenkapitalinnskudd i KLP.

Det er avsatt 18 mill kroner til fond. Dette gjelder innfestingssum og salg av tomter på i overkant av 10 mill kroner, 5 mill kroner gjelder spillemidler for Barentsbadet, og renter og avdrag på startlån er på ca 2 mill kroner.

Investeringsregnskapet er i 2013 i stor grad finansiert ved bruk av lån og bruk av fond. Bruk av lån utgjorde 61,5 mill.kr mot 94,3 mill.kr i budsjett. Årsak til avviket er i all hovedsak prosjekter som ikke er ferdigstilt og som videreføres til 2014. Låneopptaket vedrørende ordinære prosjekter ble redusert med 26,8 mill.kr fra opprinnelig budsjett som følge av kommunestyrets vedtak. Det er brukt totalt 49,8 mill.kr fra fond. 18 mill.kr av beløpet har sammenheng med betaling ekstraordinært avdrag på lån som nevnt ovenfor.

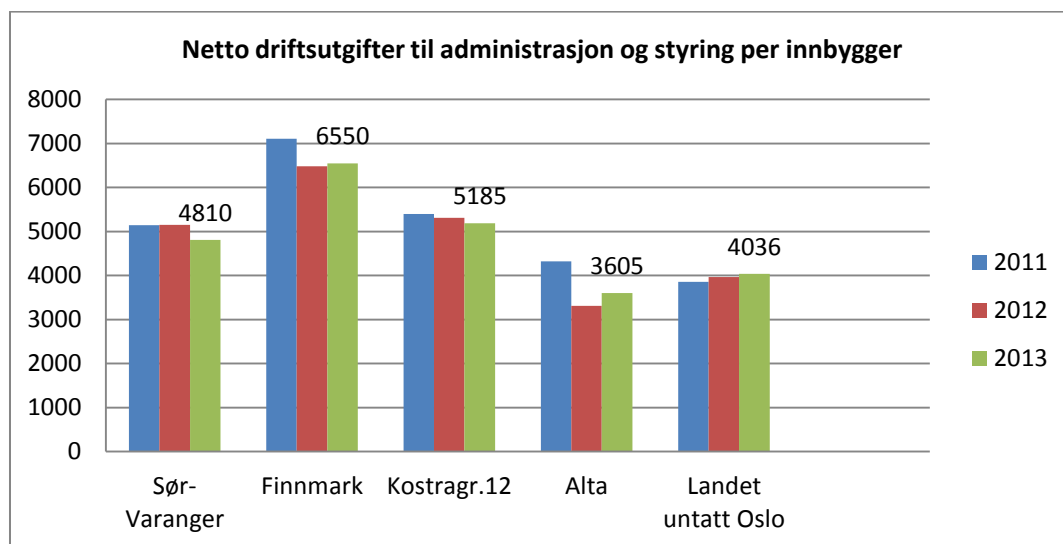

De vesentligste prosjektene er vann og avløp, veier, Skytterhusfjellet barnehage og Tangenlia omsorgsbolig.

Det er innbetalt 6,8 mill.kr vedrørende startlån og overført kr 13,4 mill.kr fra drift vedrørende moms fra investeringsregnskapet.

3 Administrative tjenester, styring og fellesutgifter

Sør-Varanger kommune bruker 4 810 kroner per innbygger, målt i netto driftsutgifter, til administrasjon og styring i 2013. Dette er lavere enn gjennomsnittet for kommunen i Finnmark og kostragruppe 12, mens det er høyere enn Alta og landsgjennomsnittet.

Prioritering – sammenligning	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet unntatt Oslo
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring, i kr. pr. innb.	427	603	801	394	400
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb.	131	140	200	144	96
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb.	4 049	4 526	5 325	2 737	3 365
Brutto driftsutgifter til funksjon 121, Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, i kr. pr. innb.	0	236	170	195	193
Brutto driftsutgifter til funksjon 130 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb.	429	359	592	311	360
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb	2 622	3 498	4 025	2 451	2 750

Tabellen over viser at Sør-Varanger kommune ligger omentrent likt med Alta kommune og landsgjennomsnittet når det gjelder lønnsutgifter til administrasjon og styring, men forholdsvis lavt sammenlignet med kostragruppen og gjennomsnittet for kommunene i Finnmark.

I 2013 ble det innført en ny funksjon knyttet til forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen. Det er ikke ført utgifter på denne funksjonen i 2013. Disse kostnadene er fordelt ut på de ulike byggfunksjonene.

4 Plan og utviklingsavdelingen

Prioritering - sammenligning	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter	0,68	1,2	1,13	1,28
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø per innbygger	411	724	707	707
Antall område- og detaljreguleringsplaner vedtatt av kommunen siste år	8	4	1	5
Saksbeh.gebyr, privat reg.plan, boligformål. jf. PBL-08 § 33-1	35 600			50 000
Saksbeh.gebyret for oppføring av enebolig, jf. PBL-08 §20-1 a	10 000	7 551	5 073	7 310
Standardgebyr for oppmålingsforetning for areal tilsvarende en boligtomt 750 m2	14 000	14 244	9 647	12 600
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, vedtatte reguleringsplaner (kalenderdager)	160			1 440
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (kalenderdager)	31			96
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (kalenderdager)	6			64
Andel søkn. om tiltak der komm. har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid	0	7	5	6
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, opprettelse av grunneiendom(kalenderdager)	60			28
Antall søknader om tiltak uten ansvarsrett mottatt siste år per 10 000 årsinnbygger	89	73	61	76
Antall søknader om tiltak mottatt siste år per 10 000 årsinnbygger i kommunen	152	163	141	210
Antall utstedte målebrev siste år per 1000 eiendommer i kommunen	14	9	8	11
Leke- og rekreasjonsareal. 1000 innbygger	23	250	212	771
Andel av leke- og rekreasjonsarealer som er under kommunalt driftsansvar	19	61	98	100
Friluftslivsområder m/kommunal råderett gjennom offentlig eie eller bruksavtale	1	499	245	0
Samlet lengde av turveier, turstier og skiløyper (km)	72	132	65	131
Turstier og løyper tilrettelagt for sommerbruk per 10 000 innbygger	64	81	74	33
Andel av turstier og sommerløyper som er under kommunalt driftsansvar	11	34	21	100
Samlet lengde maskinpreparerte skiløyper	7	61	36	65
Sykel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar per 10 000 innb	12	50	31	50

På landsbasis er gjennomsnittlig behandlingstid for noen typer saker som kommunene behandlet i løpet av 2013, beregnet til 230 kalenderdager for detaljreguleringsplaner, 36 kalenderdager for byggesaker (ett-trinnssøknad med 12 ukers frist) og 67 kalenderdager for kartforretninger. Tallene for Sør-Varanger kommune viser at vi hadde en langt lavere behandlingstid enn landsgjennomsnittet.

Prioritering – utvikling	2011	2012	2013
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter	1,23	0,88	0,68
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø per innbygger	669	508	411
Antall område- og detaljreguleringsplaner vedtatt av kommunen siste år	5	13	8
Netto driftsutgifter til bygge-, delesaksbeh. og seksjonering som andel av komm	0,12	0,06	0,07
Netto driftsutgifter til bygge-, delesaksbeh. og seksjonering per innbygger	64	37	44
Saksbeh.gebyr, privat reg.plan, boligformål. jf. PBL-08 § 33-1	20 850	35 600	35 600
Saksbeh.gebyret for oppføring av enebolig, jf. PBL-08 §20-1 a	6 500	9 000	10 000
Standardgebyr for oppmålingsforetning for areal tilsvarende en boligtomt 750 m2	11 500	14 000	14 000
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, vedtatte reguleringsplaner (kalenderdager)	210	161	160
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (kalenderdager)	36	5	31
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (kalenderdager)	19	18	6
Andel søkn. om tiltak der komm. har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid	0	0	0
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, opprettelse av grunneiendom(kalenderdager)	60	100	60
Antall søknader om tiltak uten ansvarsrett mottatt siste år per 10 000 årsinnby	41	47	89
Antall søknader om tiltak mottatt siste år per 10 000 årsinnbygger i kommunen	91	104	152
Samlet lengde av turveier, turstier og skiløyper (km)	325		72
Turstier og løyper tilrettelagt for sommerbruk per 10 000 innbygger	25		64
Andel av turstier og sommerløyper som er under kommunalt driftsansvar	64		11
Samlet lengde maskinpreparerte skiløyper	300	300	7
Sykel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar per 10 000 innb	21		12

I gjennomsnitt har små kommuner en mye høyere byggesøknadsaktivitet per innbygger for saker med korte frister enn store kommuner. Storbyene har relativt sett færre slike saker. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for slike saker er også kortere i små enn i store kommuner, men bildet er ikke helt entydig.

For saker med lengre frister er saksbehandlingstida i store kommuner lengst siden de store kommunene ofte vil ha større og mer kompliserte byggeprosjekter, men dette hensyn tas ikke i datagrunnlaget i KOSTRA.

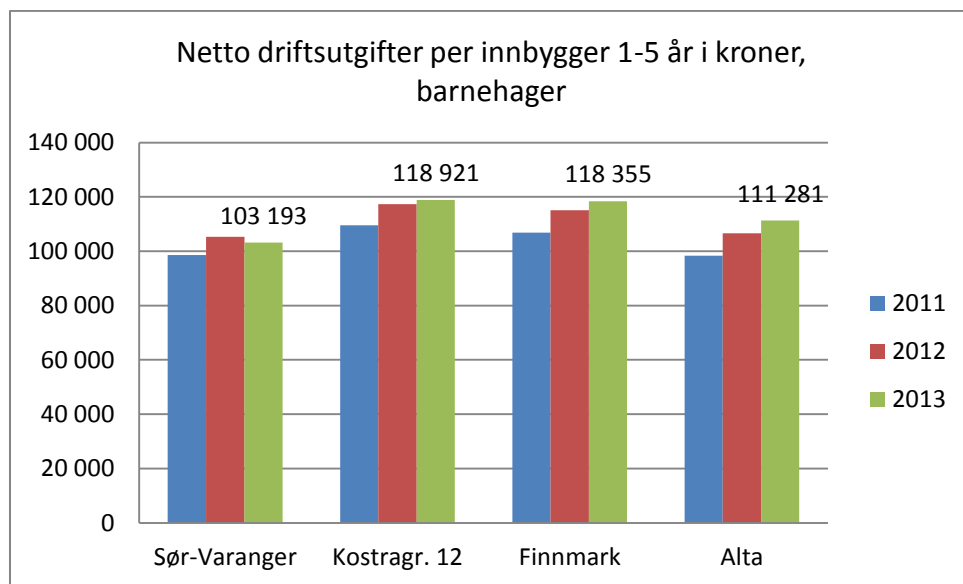
Tabellen over viser at netto driftsutgifter til Sør-Varanger kommune bruker en mindre andel av sine samlede netto driftsutgifter til plansaksbehandling enn tidligere år og vi bruker en langt mindre andel enn sammenligningskommunene. Samtidig viser tabellen at avdelingen behandler flere saker enn året før

5 Barnehagedrift

På landsbasis brukte kommunene i underkant av 118 900 kroner i netto driftsutgifter per innbygger i målgruppen. Dette tilsvarer 14,3 % av kommunenes totale netto driftsutgifter, noe som var omentrent på samme nivå som året før. Nærmere 82 % av kommunenes korrigert brutto driftsutgifter ble brukt til ordinær barnehagedrift mens om lag 10 % ble brukt til tilrettelagte tiltak og 8,5 % til lokaler. Utviklingen fra forutgående år viser en økning i det tilrettelagte tilbudet mens utgifter til ordinær barnehagedrift går ned. Kommunale barnehageplasser ble finansiert med om lag 15 % brukerbetaling, 1,3 % statstilskudd og 84 % kommunal andel.

For Sør-Varanger kommune viser tilsvarende tall at en langt større del av brutto driftsutgifter ble bruk til ordinær barnehagedrift (89 %) mens kommunen kun brukte 2,6 % til spesielt tilrettelagte tiltak. Dette var den samme prosentvise fordelingen som året før. Finansieringen av barnehageplasser i Sør-Varanger kommune viser at den kommunale andelen er 80 % mens foreldrebetalingen sto for nærmere 19 % og statstilskuddet var på 1,2 %.

Sør-Varanger kommune brukte 103 193 kroner per barn i målgruppen til barnehage. Dette er mindre enn alle sammenligningskommunene og også lavere enn landsgjennomsnittet.

Andelen barn med barnehageplass er høy i Sør-Varanger kommune i forhold til alle vi sammenligner oss med. Mens andelen 1-5 åringer med plass i barnehage var 92,4 % i Sør-Varanger var tilsvarende tall 90 prosent på landsbasis. 98,8 % av disse barna hadde en oppholdstid på mer enn 33 timer i Sør-Varanger. På landsbasis hadde 92 prosent en avtalt oppholdstid på 41 timer eller mer per uke.

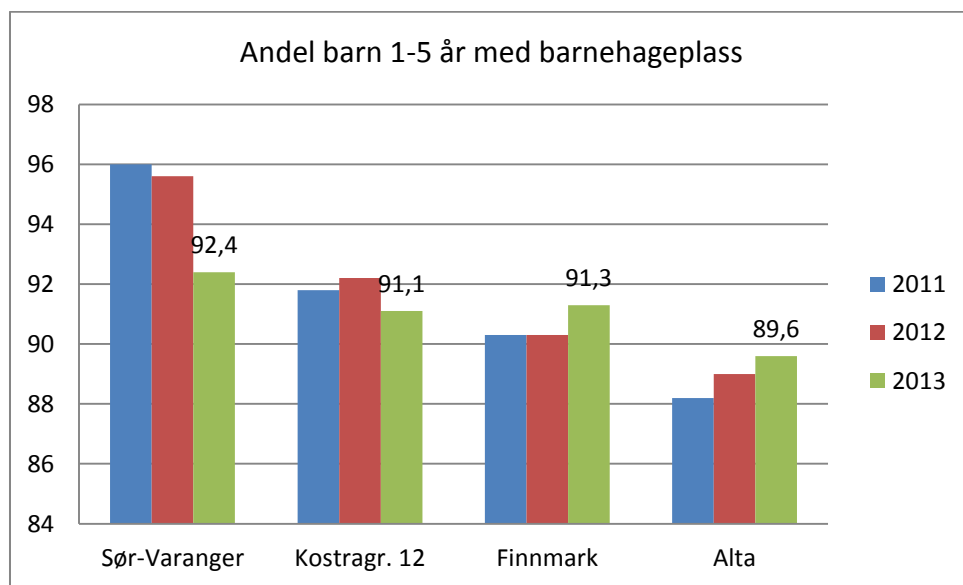

Ved hovedopptaket 2013 kom det inn til sammen 109 søknaden om barnehageplass mot 102 søknader i 2012.

Sør-Varanger kommune innfridde retten til barnehageplass. I tillegg fikk ca 60 barn utafor retten tilbud om plass.

Barnehagene har gjort store strukturendringer i 2013. 6 avdelinger fordelt på 4 barnehager ble lagt ned, samtidig som det ble bygd opp 6 nye avdelinger i Skytterhusfjellet barnehage.

Nedgangen i andel barn 1-5 år med barnehageplass skyldes at det i en overgangsperiode manglet personale i Skytterhusfjellet barnehage. Det var derfor ikke maksimalt antall barn i barnehagen pr 15.12.13, som er telletidspunktet for statistikken.

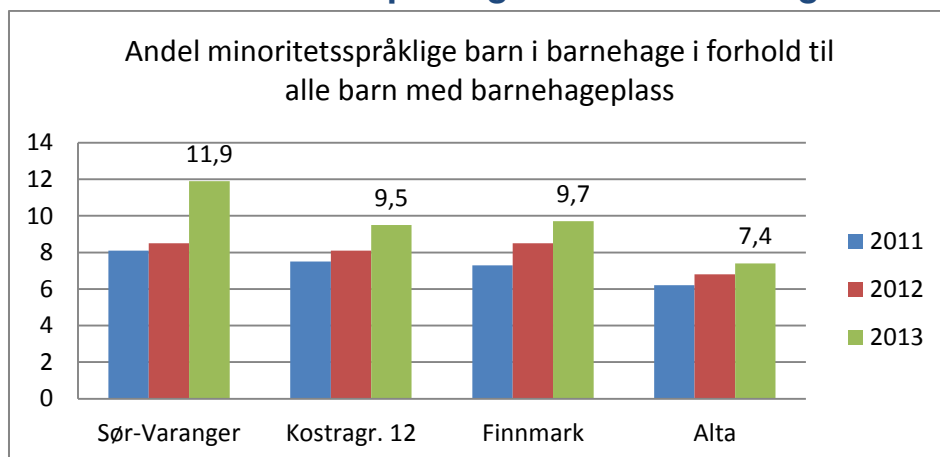
Sør-Varanger kommune har en høy andel barn med plass i barnehage sett i forhold til alle vi sammenligner oss med. Tallene viser også at andelen barn i aldersgruppen 3-5 år med barnehageplass er tilnærmet 100 %.

Dekningsgrader	Sør-Varanger	Kostragr. 12	Finnmark	Alta
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	92,4	91,1	91,3	89,6
Andel barn 0-5 år med barnehageplass	80,2	78,2	77,5	75,9
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år	6,5	4,7	6,5	8,9
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	82,6	81,4	83,3	83,8
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	98,8	97,3	96,3	93,4
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	88,3	75,8	69,9	46,4
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 0-5 år	70,5	73,7	64,3	76,7
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år	91,2	88,9	80,8	86,5

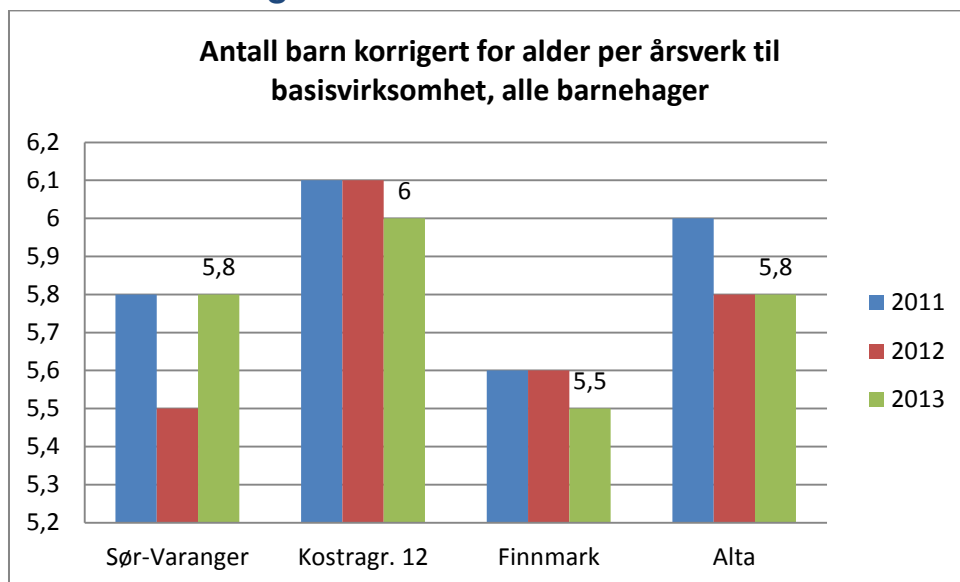
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass	11,9	9,5	9,7	7,4
Andel barn med oppholdstid 33 timer eller mer per uke i kommunal barnehage	98,7	93,3	96,5	95,2

5.1 Flere minoritetsspråklige barn i barnehage

Antall minoritetsspråklige barn med barnehageplass økte fra 2012 til 2013 og utgjorde 11,9 % av alle barn med barnehageplass ved utgangen av 2013. Dette er økning på 29 % fra året før. Minoritetsspråklige barn er i denne sammenhengen barn med annet morsmål enn norsk, samisk, svensk, dansk og engelsk.

5.2 Bemanning

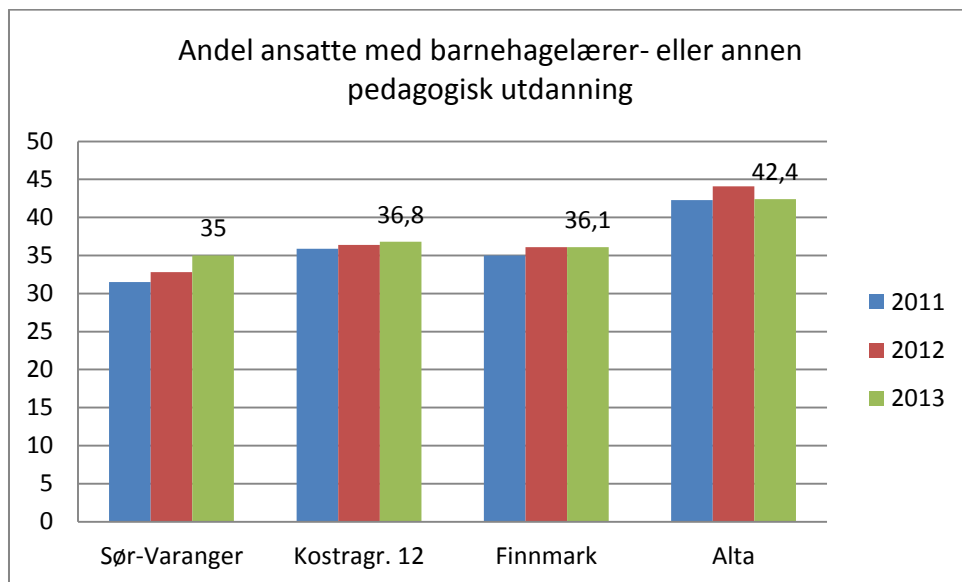

I Sør-Varanger kommune har hver enkelt ansatt i barnehage i gjennomsnitt ansvar for 5,8 barn. Dette er på samme nivå som sammenligningskommunene, men noe under landsgjennomsnittet der hver ansatt i gjennomsnitt har ansvar for 6,3 barn. Kommunestyret i Sør-Varanger har vedtatt at grunnbemanningen i barnehagene er styrer i barnehager med

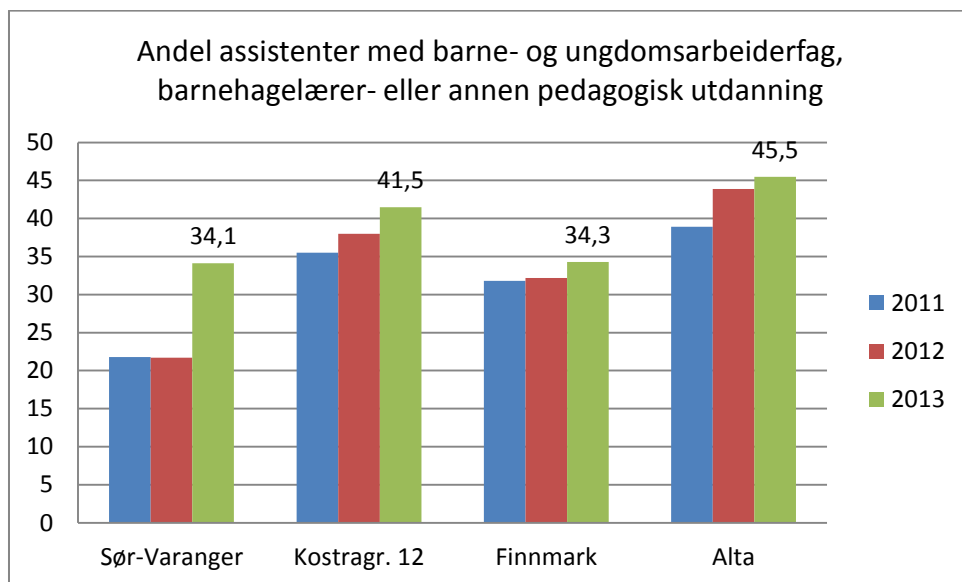

mer enn 36 plasser og at hver avdeling skal ha 1 pedagogisk leder, 1 barnehagelærer og 1 barne- og ungdomsarbeider.

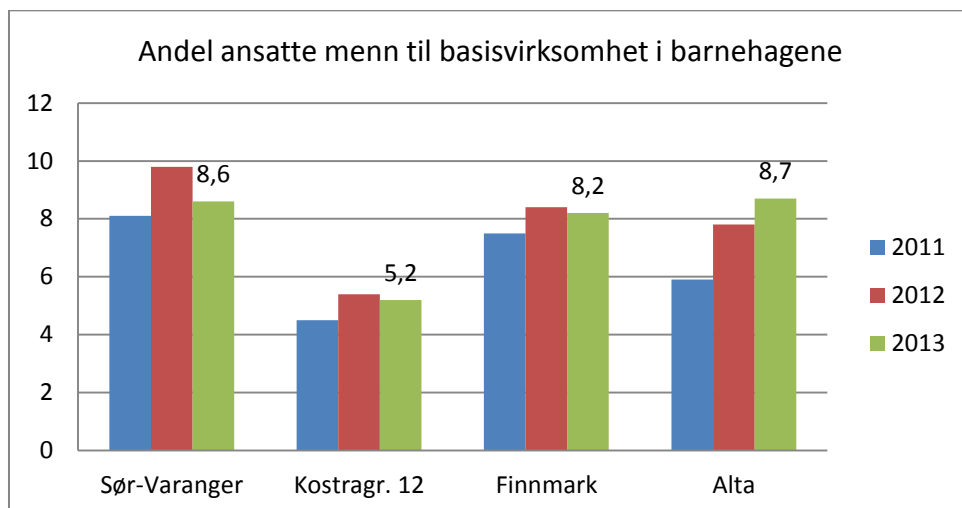
Tilsvarende bemanningsnorm er fastsatt som nasjonalt mål innen 2020.

Andelen ansatte i barnehage med barnehagelærer- eller annen pedagogisk utdanning er lav i Sør-Varanger kommune sammenlignet både med de øvrige kommunene i kistragruppen, gjennomsnittet i Finnmark, Alta og landet forøvrig. Imidlertid er andelen styrere og pedagogiske ledere med tilsvarende utdanning høy i Sør-Varanger med 94,2 % sammenlignet med de øvrige kommunene i landet der andelen er nærmere 93 %.

Andelen ansatte assistenter med barne- og ungdomsarbeiderfag eller annen pedagogisk utdanning har økt fra 21 % i 2012 til 34 % i 2013. Selv om kommunen fremdeles har et lavere utdanningsnivå enn sammenligningskommune viser utviklingen at satsningen innenfor utdanning av assistenter i barnehagene har vist resultater.

Andelen ansatte menn i barnehagene hadde en svak oppgang på 1 prosentpoeng fra 2012 til 2013 på landsbasis. Mennene utgjorde 8,7 prosent av alle ansatte i basisvirksomhet, det vil si styrere, pedagogiske ledere og assistenter. For Sør-Varanger kommune viste tallene en negativ tendens med en nedgang på 12 prosent fra året før.

6 Grunnskole

Sør-Varanger kommune har 11 kommunale grunnskoler fordelt på 4 oppvekstsentra, hvorav to med ungdomstrinn, 2 barneskoler, 4 skoler med 1.-10. trinn og en ungdomsskole. For skoleåret 2013/14 var det 1 164 elever i Sør-varangerskolen. Totalt var det 186 ansatte lærere som dekket 159,8 undervisningsårsverk. Andelen årstimer til undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning utgjorde 93,3 prosent.

Nasjonale prøver og grunnskolepoeng er viktigste måleparametere i kommunebarometeret. For nasjonale prøver teller alle prøver like mye. Frafallet i videregående skoler er også vektet høyt; det hjelper lite med gode resultater på ungdomsskolen hvis mange ikke fullfører og består eksamen på videregående skole.

Det er god sammenheng mellom prestasjonene på nasjonale prøver og avgangskarakterene på 10. trinn. På nasjonale prøver ligger elevene i Sør-Varanger midt på treet målt mot resten av Skole-Norge, med en svakt negativ tendens. På 10. trinn er avgangskarakterene middels, her varierer nivået fra litt over og litt under midtpunktet. Noen årlige variasjoner er helt naturlig her. På videregående har frafallet blant elever fra kommunen vært veldig høyt tidligere (mangler oppdaterte tall).

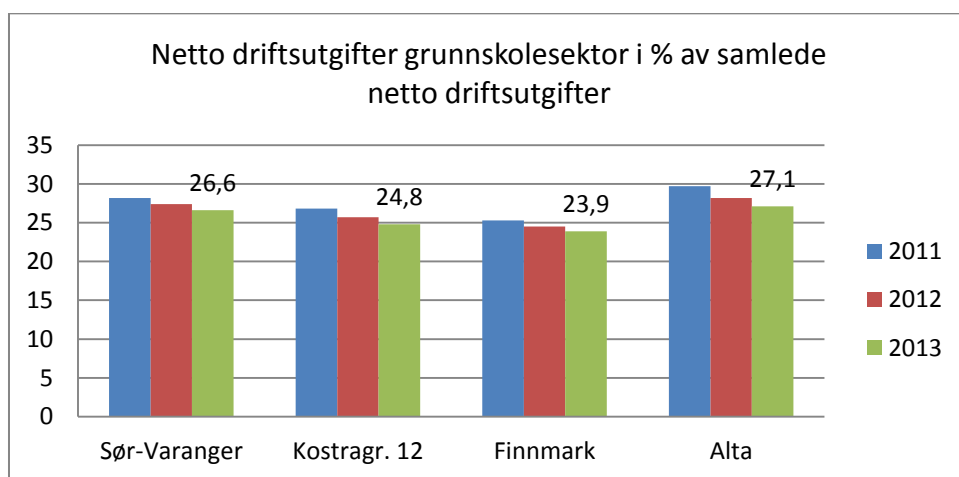
Andelen elever som får spesialundervisning er ganske stabil, og midt på treet. Andelen har nesten ikke økt de tre siste årene.

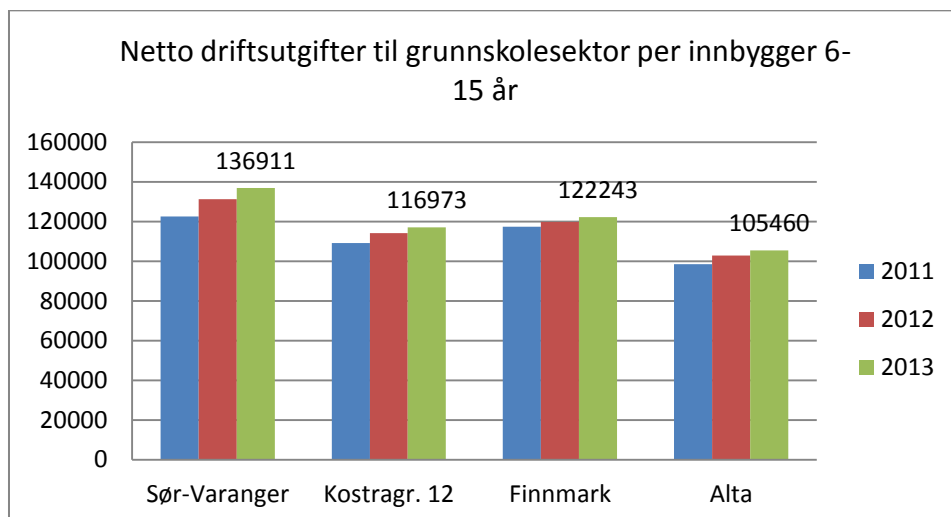
Karakter og plassering	Karakter år for år					Plassering					Trend
GRUNNSKOLE	KB 2010	KB 2011	KB 2012	KB 2013	KB 2014	2010	2011	2012	2013	2014	
AVGANGSKARAKTER: Gjennomsnittlige grunnskole-poeng siste fire år (10 % vekt innen sektoren)		3,1	3,5	3,0	2,9		201	167	208	264	↓
AVGANGSKARAKTER: Gjennomsnittlige grunnskole-poeng siste år (5 %)	3,9	3,7	3,1	2,4	3,1	131	159	228	320	261	↑
NASJONALE PRØVER: Gjennomsnitt 5. trinn siste fire år (10 %)			3,8	3,2	3,6			193	270	238	↑
NASJONALE PRØVER: Gjennomsnitt 8. trinn siste fire år (10 %)			2,9	2,9	3,1			278	233	218	↑
NASJONALE PRØVER: Gjennomsnitt 9. trinn siste fire år (10 %)					2,8					221	
NASJONALE PRØVER: Gjennomsnitt andel elever på laveste mestringsnivå, alle trinn siste tre år (5)				4,8	4,5				202	250	↓
FRAFALL: Andel elever som ikke har fullført og bestått videregående innen fem år, snitt siste fire år (20 %)	1,4	1,0	1,0	1,0	1,0	368	378	382	385	385	→
GRUPPESTØRRELSE: Størrelse (1.-10. trinn) målt mot median i egen kommunegruppe (100 = median) (5 %)	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	16	12	12	12	24	↓
TRIVSEL: 7. trinn, snitt siste fem år (5 %)			3,4	3,4	3,4			318	318	318	→
TRIVSEL: 10. trinn, siste fem år (5 %)			3,7	3,6	3,6			274	293	293	→
UTDANNING: Andel lærere med høyere utdanning og pedagogisk utdanning, 1.-10. trinn (5 %)	3,4	2,1	1,0	1,1	3,2	348	389	413	405	353	↑
SPELIALUNDERVISNING: Andel elever som får slik undervisning, snitt siste fire år (5 %)	3,9	3,9	3,9	3,8	4,0	252	249	259	238	214	↑
SFO: Andel ansatte i SFO med relevant utdanning (2,5 %)	3,8	4,2	3,7	4,2	3,7	188	123	188	151	232	↓

Årstallene henviser til det året Kommunebarometeret er publisert.

6.1 Grunnskolesektorens driftsutgifter

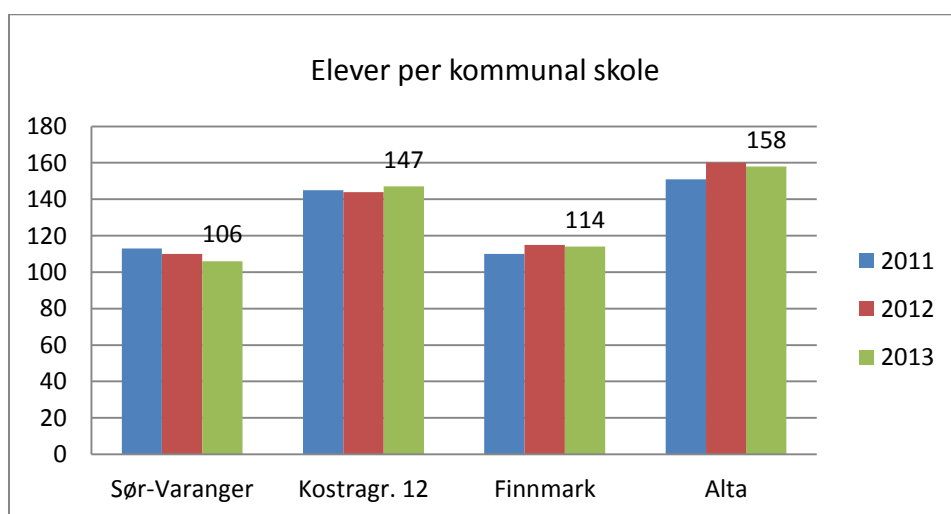

Av kommunens netto driftsutgifter brukes 26,6 prosent til grunnskolesektoren. Dette er høyere enn kostragruppen og gjennomsnittet for Finnmark, men lavere enn Alta. Figuren viser også at det er en ytterligere nedgang i andelen av kommunens inntekter som brukes på grunnskole. For 2012 var tilsvarende tall 27,4 prosent.

I 2013 brukte Sør-Varanger kommune 136 911 kroner per innbygger i aldersgruppen 6-15 år til grunnskolesektoren. Som figuren viser er dette langt mer enn de kommunene vi sammenligner oss med. Gjennomsnittet for landet unntatt Oslo var 98 916 kroner.

Noe av forklaringen på de høye driftskostnadene er at Sør-Varanger kommune har en desentralisert skolestruktur med mange små skoler hvorav 5 av skolene har færre en 30 elever. Det går i gjennomsnitt 106 elever per kommunal skole i Sør-Varanger mens gjennomsnittet for landet er 210 elever.

	Sør-Varanger	Kostragr. 12	Finnmark	Alta
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger	15 944	15 007	14 907	14 987
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger	11 751	11 731	11 662	11 880

Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger	3 573	2 542	2 655	2 401
Herav avskrivninger til skolelokaler (222), per innbygger	1 519	799	675	696
Netto driftsutgifter grunnskolesektor per innbygger 6-15 år				
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år	136 911	116 973	122 243	105 460
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år	100 907	91 434	95 637	83 592
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år	30 681	19 813	21 769	16 897
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år	2 491	2 694	2 046	2 767

Tabellen viser at Sør-Varanger kommune bruker mer på grunnskolesektoren per innbygger enn alle vi sammenligner oss med.

Sør-Varanger kommune har en lavere andel elever som får innvilget skoleskyss enn forutgående år mens kostnaden per elev som får skyss er relativt stabil. Dette medfører at netto driftsutgifter til skoleskyss har gått ned og kommunen bruker nå mindre til skoleskyss enn sammenligningskommunene i kostragruppen og Alta, men noe høyere enn gjennomsnittet i Finnmark.

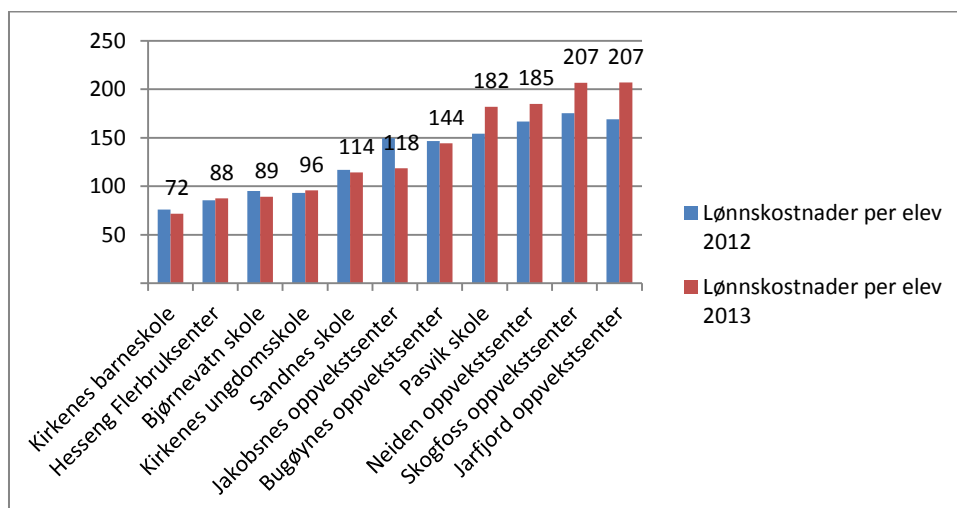
I 2013 økte driftskostnadene til skolebygg per elev med 9 436 kroner til 30 681 kroner. Økningen skyldes avskrivning av nye Kirkenes skole. Avskrivning er verdiforringelse som kostnadsføres jevnt i helle byggets levetid som er 40 år.

	Sør-Varanger	Kostragr. 12	Finnmark	Alta
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per elev	141 565	124 815	131 308	119 026
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev	134 610	118 439	125 006	112 525
Lønnsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev	104 437	94 304	101 970	90 613
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev	100 475	95 258	102 331	90 830
Driftsutgifter til undervisningsmateriell (202), per elev i grunnskolen	1 604	1 560	1 702	1 287
Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen	767	934	727	495
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. bruker	30 297	30 314	30 981	33 280
Brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. og priv. bruker	30 301	30 353	31 053	33 381
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolelokaler (222), per elev	30 751	19 982	20 028	17 857

Leie av lokaler og grunn (222), per elev	13	325	177	419
Korrigerte brutto driftsutgifter til skoleskyss (223), per elev som får skoleskyss	13 187	10 478	11 600	16 182

Sør-Varanger kommune har høyere lønnskostnader per elev enn alle vi sammenligner oss med. Dette kan i stor grad forklares med den desentraliserte skolestrukturen med mange og til dels små skoler.

Figuren over viser lønnskostnader inklusiv pensjon per elev for hver enkelt skole/oppvekstsenter. Tallene er basert på kommunens eget regnskap for 2013. Gjennomsnittlig lønnskostnad per elev i Sør-Varanger kommune var 97 650 kroner.

6.2 Struktur elevtallsutvikling

Høsten 2013 var det 2 907 grunnskoler i Norge. Dette er 50 færre skoler enn året før. I løpet av de ti siste skoleårene har det blitt nærmere 400 færre grunnskoler i Norge.

Det var særlig de små kommunale barneskolene det ble færre av, mens det er en mindre nedgang på kombinerte skoler og rene ungdomsskoler. Høsten 2013 hadde om lag 31 prosent av skolene i Norge færre enn 100 elever. 40 prosent hadde fra 100 til 300 elever, og 29 prosent hadde 300 elever eller fler. Nedgangen i tallet på de små skolene betyr at en mindre del av elevene går på små skoler, mens flere går på store skoler. 7 prosent av elevene gikk på skoler med færre enn 100 elever, og 56 prosent gikk på skoler med 300 elever eller flere. 37 prosent av elevene gjekk på mellomstore skoler med fra 100 til 299 elever.

På landsbasis var det 615 300 elever i norske grunnskoler, en økning på om lag 400 elever fra året før. Det var på barnetrinnene tallet på elever økte, mens det på ungdomstrinnene var en nedgang i antall elever.

Tallene for Sør-Varanger viser en nedgang på 19 elever fra 2012 til 2014. Den største reduksjonen i elevtallet finner vi på Hesseng flerbrukssenter, Bjørnevatn skole, Jarfjord og Neiden oppvekstsenter, mens den største økningen er på Kirkenes barneskole og Sandnes skole. For de øvrige skolene er elevtallet relativt stabilt.

Antall elever	2012	2013	2014
Bjørnevatn skole	254	240	217
Bugøynes Oppvekstsenter	25	26	25
Hesseng Flerbrukssenter	216	194	189
Jakobsnes Oppvekstsenter	20	24	23
Jarfjord Oppvekstsenter	26	19	20
Kirkenes barneskole	250	265	283
Kirkenes ungdomsskole	242	244	237
Neiden Oppvekstsenter	9	9	6
Pasvik skole	60	48	61
Sandnes skole	90	83	110
Skogfoss skole	14	12	16
	1 206	1 164	1 187

Utviklingen i barne- og elevtallene for Sør-Varanger kommune viser en synkende tendens med færre elever i grunnskolene i Sør-varanger i planperioden. I følge SSBs fremskrivninger vil denne tendensen holde seg i tiden framover.

Elevtallsutvikling (middels vekst)	2013	2017	2021	2025
Barnetrinnet (6-12 år)	780	762	754	787
Ungdmstrinne (13-15 år)	395	342	341	328
Antall elever barne- og ungdomstrinn	1 175	1 104	1 095	1 115
Ending fra 2013		-71	-80	-60

Kilde: Kommunebarometeret 2014

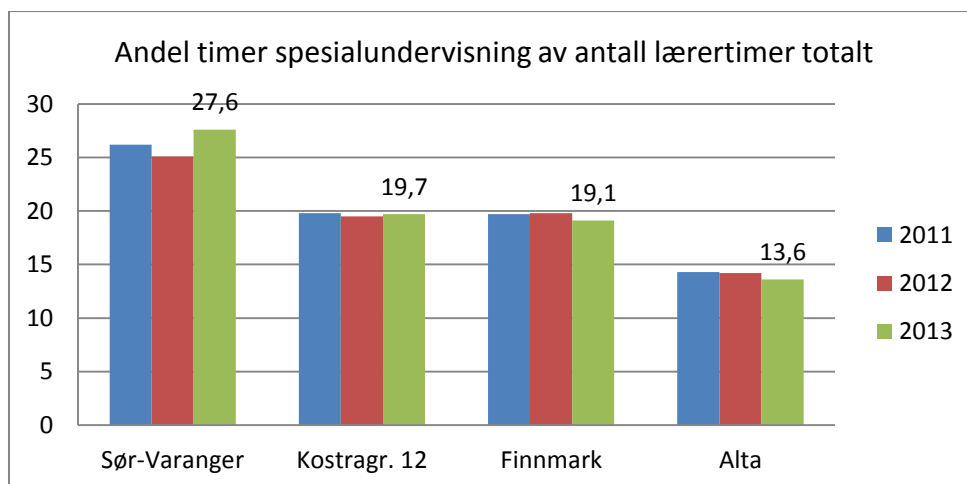
6.3 Dekningsgrader og produktivitet

	Sør-Varanger	Kostragr. 12	Finnmark	Alta
Andel elever i kommunens grunnskoler, av kommunens innbyggere 6-15 år	101,1	99,6	98,8	96,1
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring	3,5	4,1	4,1	4,4
Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring	2,7	1,7	1,3	1,2
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	9,2	9,8	10	10

Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 1.-4. trinn	7,1	6,4	5,9	4,8
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 5.-7. trinn	10,8	11,6	11,5	11,5
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn	9,9	12,1	13,3	14,5
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt	27,6	19,7	19,1	13,6
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	26,2	30,5	22,6	23

Tabellen viser at Sør-Varanger kommune har en lavere andel elever som får spesialundervisning enn de vi sammenligner oss med, mens andel timer til spesialundervisning av antall lærertimer totalt er langt høyere enn sammenligningskommunene. Andel elever som får spesialundervisning hadde en svak nedgang fra 2012 til 2013 mens andelen timer til spesialundervisning økte i samme periode. Dette betyr at hver enkelt elev som mottar spesialundervisning får et høyt antall timer hver. I 2013 ble det igangsatt et arbeid med gjennomgang av organiseringen av spesialundervisningen. Dette arbeidet vil bli videreført i 2014.

Andel elever som får spesialundervisning har økt på barne- og ungdomstrinnet mens det er en reduksjon på mellomtrinnet. Både på mellom- og ungdomstrinnet har Sør-Varanger kommune en lavere andel elever som mottar spesialundervisning enn de øvrige sammenligningskommunene mens vi har en høyere andel elever med spesialundervisning på barnetrinnene.

6.4 Lærertetthet

Sør-Varanger kommune hadde 1 164 elever i grunnskolen skoleåret 2013/2014 fordelt på 11 skoler. Dette var 42 færre elever enn året før.

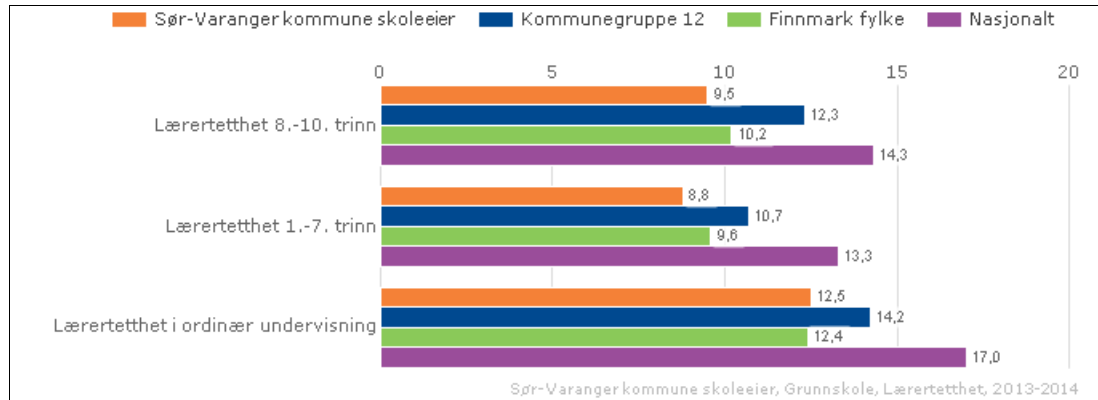

Utdypende tjenesteindikatorer	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Elever per kommunal skole	106	147	114	158
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	9,1	11,2	9,8	11,3
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4.årstrinn	8,9	10,8	9,4	10,5
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7.årstrinn	8,7	10,5	9,8	10,7
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn	9,5	12,3	10,2	12,9
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	100	97,7	96	95,2
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	39,4	..	39,3	38,8

For skoleåret 2013/2014 var gjennomsnittlig gruppestørrelse 9,1 elever. Tilsvarende tall for skoleåret 2012/2013 var 8,5 elever.

Lærertettheten til ordinær undervisning var 12,5 elever per lærer for skoleåret 2013/2014. For forrige skoleår var tilsvarende tall 11,7 elever per lærer. Det er store variasjoner på lærertettheten i kommunen der Skogfoss skole har en 3,6 elever per lærer mens Kirkenes barneskole har 15,6 elever per lærer. Kirkenes ungdomsskole har 18,7 elever per lærer i ordinær undervisning.

Lærertetthet beregnes med utgangspunkt i forholdet mellom elevtimer og lærertimer, og gir informasjon om størrelsen på undervisningsgruppen. Indikatoren inkluderer timer til spesialundervisning og timer til særskilt norskopplæring for språklige minoriteter.

	Sør-Varanger	Kostragr. 12	Finnmark	Alta
Andel lærere som er 40 år og yngre	45,1	37,2	37,1	38,4
Andel lærere som er 50 år og eldre	29,7	34,4	34,2	31,5
Andel lærere som er 60 år og eldre	10,3	11,2	10,3	10,7
Andel lærere i heltidsstilling	74,9	67,9	74,4	69,7
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utdanning	83,1	85,9	84,3	89,7

Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning uten pedagogisk utdanning	4,6	5,1	5,5	3,8
Andel lærere med videregående utdanning eller lavere	12,3	9,1	10,3	6,4

Tabellen over viser at Sør-Varanger kommune har en ung lærerstab og at en stor andel av lærerne har heltidsstillinger. Selv om andelene lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utdanning fremdeles har et lavere enn sammenligningskommunen ser vi en positiv utvikling der andelen stadig har økt de siste årene fra 75,6 i 2011 til 83,1 i 2013.

6.5 Skoleresultater og elevenes egne vurderinger

Tabellen over viser gjennomsnittlige grunnskolepoeng de siste 6 skoleårene.

	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt - Sør-Varanger kommune skoleeier	39,9	40,2	40,2	39,6	38,6	39,4
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt - Kommunegruppe 12	39,4	38,7	39,2	39,2	39	39,2
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt - Finnmark fylke	38,6	38,2	39,1	39,4	38,5	39,2
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt - Nasjonalt	39,6	39,5	39,8	39,8	39,9	40

Grunnskolepoeng beregnes med utgangspunkt i alle karakterer som føres på elevenes vitnemål gir uttrykk for det samlede læringsutbyttet for elever som sluttvurderes med karakterer. Elever med færre enn halvparten gyldige karakterer er ikke med i beregningen. Grunnskolepoeng benyttes som kriterium ved opptak til videregående skoler.

Som tabellen viser har gjennomsnittlig grunnskolepoeng økt fra skoleåret 2011/2012 til 2012/2013, men vi ligger fremdeles under det nasjonale nivået og fra tidligere år.

6.5.1 Karakterer og plassering

Standpunktkarakterer for skoleåret 2012/2013 i utvalgte fag viser at elevene i Sør-Varanger kommune ligger relativt likt med sammenligningskommunene og det nasjonale nivået i de fleste fag. Unntakene er fordypning i engelsk, matematikk, naturfag og norsk sidemål der elevene har noe dårligere resultater.

Karakter og plassering	Karakter år for år					Plassering					Trend
	KB 2010	KB 2011	KB 2012	KB 2013	KB 2014	2010	2011	2012	2013	2014	
GRUNNSKOLE											
AVGANGSKARAKTER: Gjennomsnittlige grunnskolepoeng siste fire år (10 % vekt innen sektoren)		3,1	3,5	3,0	2,9		201	167	208	264	↓
AVGANGSKARAKTER: Gjennomsnittlige grunnskolepoeng siste år (5 %)	3,9	3,7	3,1	2,4	3,1	131	159	228	320	261	↑
NASJONALE PRØVER: Gjennomsnitt 5. trinn siste fire år (10 %)			3,8	3,2	3,6			193	270	238	↑
NASJONALE PRØVER: Gjennomsnitt 8. trinn siste fire år (10 %)			2,9	2,9	3,1			278	233	218	↑
NASJONALE PRØVER: Gjennomsnitt 9. trinn siste fire år (10 %)					2,8					221	
NASJONALE PRØVER: Gjennomsnitt andel elever på laveste mestringsnivå, alle trinn siste tre år (5)				4,8	4,5				202	250	↓
FRAFALL: Andel elever som ikke har fullført og bestått videregående innen fem år, snitt siste fire år (20 %)	1,4	1,0	1,0	1,0	1,0	368	378	382	385	385	→
GRUPPESTØRRELSE: Størrelse (1.-10. trinn) målt mot median i egen kommunegruppe (100 = median) (5 %)	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	16	12	12	12	24	↓
TRIVSEL: 7. trinn, snitt siste fem år (5 %)			3,4	3,4	3,4			318	318	318	→
TRIVSEL: 10. trinn, siste fem år (5 %)			3,7	3,6	3,6			274	293	293	→
UTDANNING: Andel lærere med høyere utdanning og pedagogisk utdanning, 1.-10. trinn (5 %)	3,4	2,1	1,0	1,1	3,2	348	389	413	405	353	↑
SPELIALUNDERVISNING: Andel elever som får slik undervisning, snitt siste fire år (5 %)	3,9	3,9	3,9	3,8	4,0	252	249	259	238	214	↑
SFO: Andel ansatte i SFO med relevant utdanning (2,5 %)	3,8	4,2	3,7	4,2	3,7	188	123	188	151	232	↓

Årstallene henviser til det året Kommunebarometeret er publisert.

Kilde: Kommunebarometeret 2014.

Årets kommunebarometer gir Sør-Varanger kommune en 357. plass innenfor grunnskolen. Dette er en forbedring fra året før der kommunen fikk en 385. plass. Det er plasseing innenfor spesialundervisning, utdanningsnivå for pedagogisk personale, resultat nasjonale prøver og avgangskarakterer som er forbedret fra året før, mens de øvrige indikatorene er på samme nivå eller fallende.

Når vektning og plassering skal beregnes er nasjonale prøver og grunnskolepoeng viktigst. For nasjonale prøver teller alle prøver like mye. Frafallet i videregående skoler er også vektet høyt. Tall for trivsel og frafall er ett år gamle på grunn av manglende publisering av nye grunnlagstall.

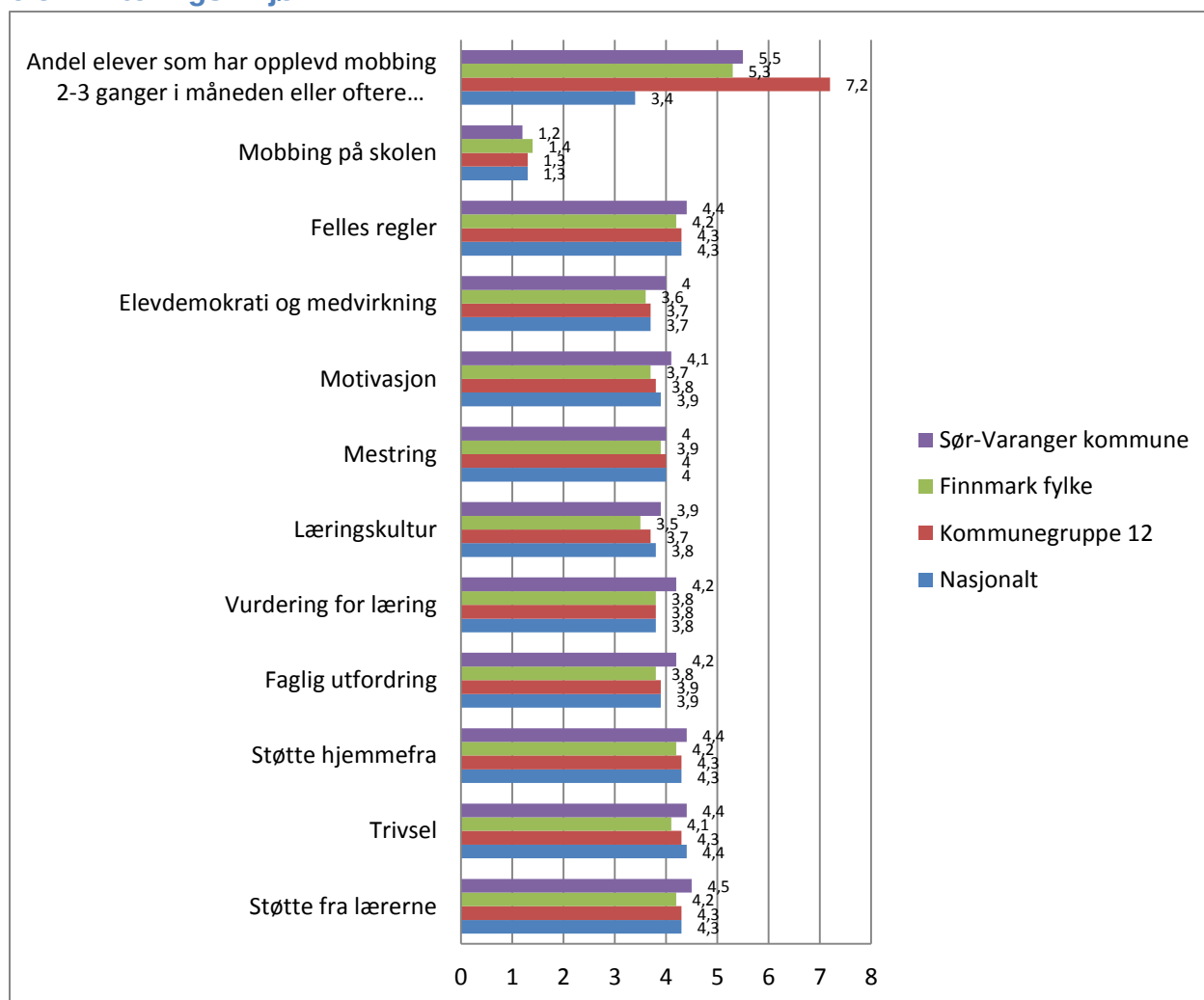
Tabellen viser at det er god sammenheng mellom prestasjonene på nasjonale prøver og avgangskarakterene på 10. trinn. På nasjonale prøver ligger elevene i Sør-Varanger midt på treet målt mot resten av Skole-Norge, med en svakt negativ tendens. På 10. trinn er avgangskarakterene middels, her varierer nivået fra litt over og litt under midtpunktet. Noen årlige variasjoner er helt naturlig her. På videregående er frafallet blant elever fra kommunen vært veldig høyt.

Utviklingen på nasjonale prøver sier ikke nødvendigvis noe om elevenes nivå, men måler kommunens elever mot resten av Skole-Norge for det aktuelle året. Man kan anta at det nasjonale nivået ikke endres vesentlig fra år til år.

Andelen elever som får spesialundervisning er ganske stabil, og midt på treet. Andelen har nesten ikke økt de tre siste årene.

6.5.2 Læringsmiljø

Figuren viser resultatene fra Elevundersøkelsen fordelt på temaene: trivsel, støtte fra lærerne, støtte hjemmefra, faglig utfordring, vurdering for læring, læringskultur, mestring, motivasjon, elevdemokrati og medvirkning, felles regler, mobbing på skolen, andelen elever som opplever mobbing 2 eller 3 ganger i måneden eller oftere.

Resultatene fra Elevundersøkelsen viser elevenes subjektive oppfatning av egen læringssituasjon. Resultatene fra undersøkelsen gir skolene et viktig utgangspunkt for videre utvikling av et godt læringsmiljø i samarbeid med elever og lærere.

7 Skolefritidstilbud

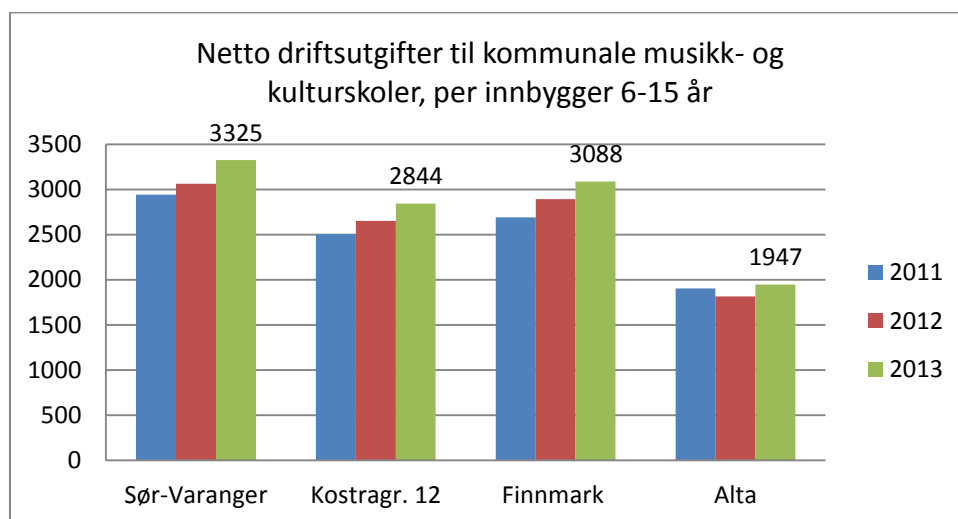
	Sør-Varanger	Kostragr. 12	Finnmark	Alta
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO	64,5	56,5	54,6	49,6
Andel elever i kommunal SFO med 100% plass	69,3	50,9	73	82,8
Andel av 6 åringer som fortsetter i SFO andre året	92,3	93,1	91	88,5

Tabellen over viser at SFO tilbudet i kommunen er mye brukt og at brukerne i stor grad benytter seg av 100% plass. Av brukerne som har plass 1. skoleår velger 92,3% å fortsette i SFO også i 2. skoleår. Dette er en nedgang fra året før, men det er allikevel en høyere andel enn gjennomsnittet for Finnmark og Alta kommune.

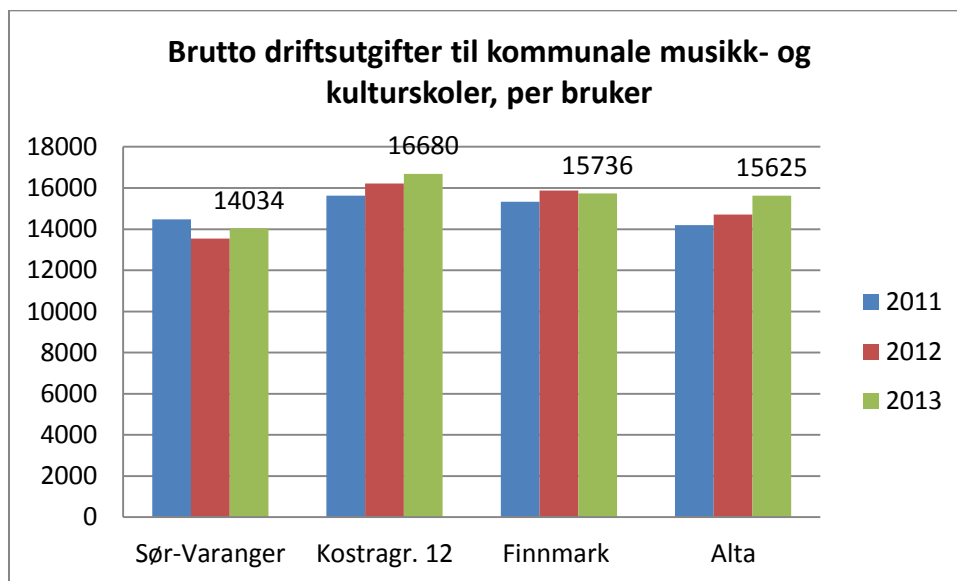
Utdypende tjenesteindikatorer	Sør-Varanger	Kostragr. 12	Finnmark	Alta
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger	330	389	340	313
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år	7 831	8 149	7 537	5 871
Brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. og priv. bruker	30 301	30 353	31 053	33 381

Skolefritidstilbudet drives relativt kostnadseffektivt per elev som benytter seg av tilbudet sammenlignet med gjennomsnittet i de øvrige kommunene i kostragruppe 12, gjennomsnittet for Finnmark og Alta.

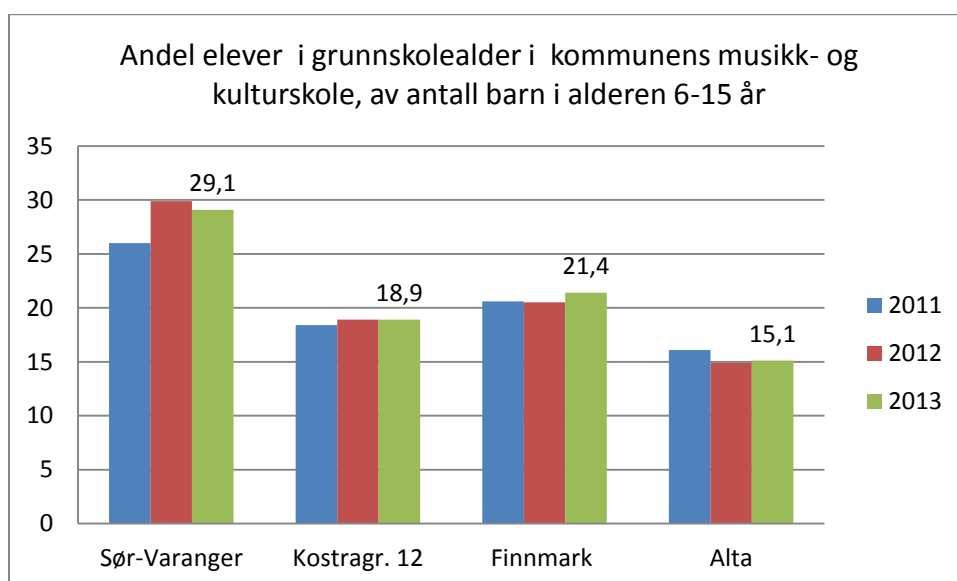
8 Kulturskoletilbudet

Sør-Varanger kommune bevilger mer enn sammenligningskommune til musikk- og kulturskoletilbudet per innbygger i målgruppen. For 2013 økte bevilgningen med om lag 8%.

Ser vi på brutto driftsutgifter per bruker i kommunens musikk- og kulturskole endrer bildet seg og vi ser at kommunen bruker mindre enn sammenligningskommunene. Dette viser at kulturskoletilbudet i Sør-Varanger drives effektivt og at hovedtyngden av aktivitetene favner mange elever.

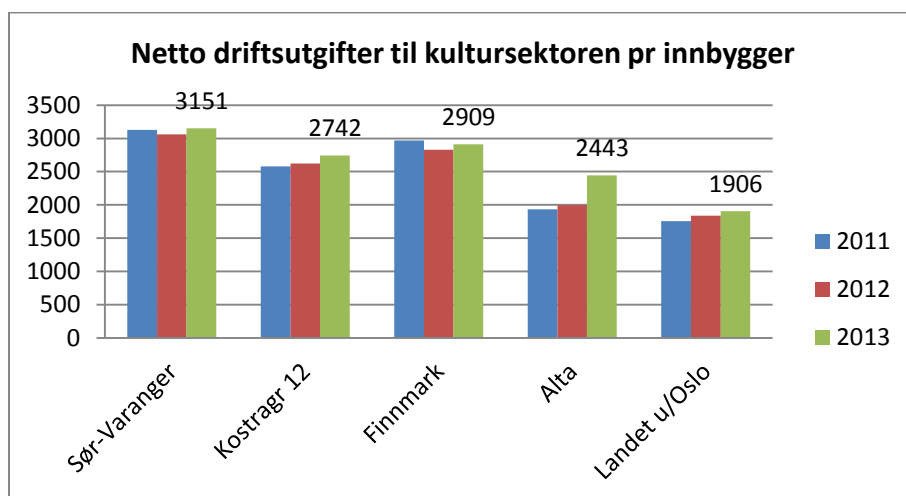
Kulturskoletilbudet i Sør-Varanger kommune er svært populært og hele 29,1% av barn i alderen 6-15 år benytter seg av tilbudet. Til tross for en nedgang på 3% fra forrige år ligger andelen elever som benytter seg av tilbudet langt over sammenligningskommunene.

9 Kultur og idrett

Kommunebarometeret 2014 rangerer Sør-Varanger som nummer 47 innenfor kultursektoren. Dette er en nedgang fra 2013 da kommunen ble rangert som nummer 32.

Sør-Varanger kommune har tradisjonelt ligget høyt hva angår utgifter til kultur- og idrettsformål sammenlignet med andre. Diagrammet nedenfor viser at forskjellen er blitt mindre, men kommunen bruker fortsatt mest frie midler til dette området.

Sør-Varanger bruker en større andel av kommunens frie midler til kultur- og idrettsformål enn de andre. Tabellen nedenfor viser hvordan kommunens nettoutgifter til formålet i 2013 er fordelt innenfor kulturområdet. På lik linje med de andre er det til idrett, kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg kommunen bruker mest penger.

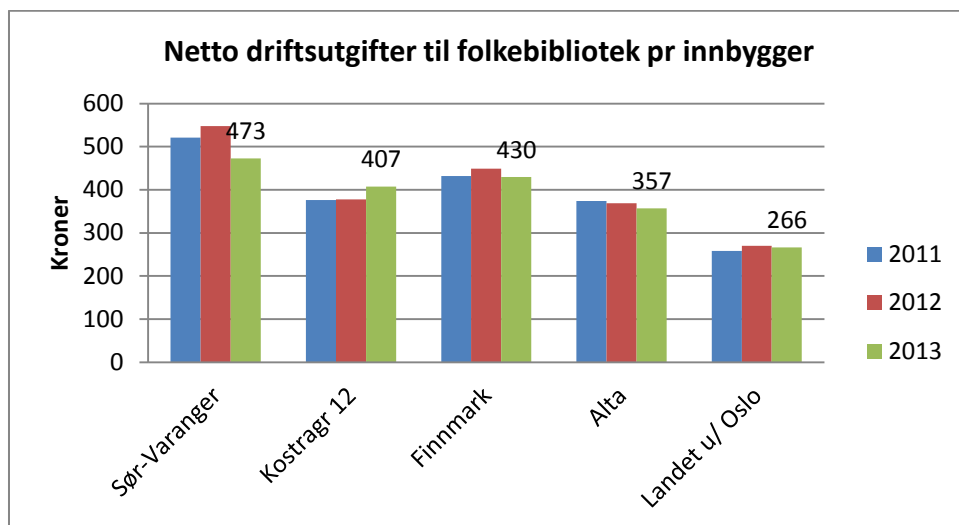
Prioritering - sammenligning	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet u/ Oslo
Netto driftsutgifter kulturektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	5,3 %	4,5 %	4,7 %	4,4 %	3,8 %
Netto driftsutgifter for kulturektoren per innbygger i kroner	3 151	2 742	2 909	2 443	1 906
Fordeling av netto driftsutgifter innenfor kulturektoren					
Aktivitetstilbud barn og unge (F231)	6,7 %	8,2 %	7,8 %	10,7 %	8,6 %
Folkebibliotek (F370)	15 %	14,9 %	14,8 %	14,6 %	14 %
Kino (f373)	9,3 %	4 %	4 %	9,5 %	0,7 %
Museer (f375)	12,5 %	5,3 %	6,2 %	4,7 %	3,4 %
Kunstformidling (F377)	-0,1 %	1,3 %	1,3 %	0,7 %	5,2 %
Idrett (F380)	21,5 %	17,9 %	14,7 %	32,8 %	11,3 %
Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (F381)	15,4 %	15 %	18 %	2,2 %	19,9 %
Musikk- og kulturskoler (F383)	12,3 %	13,3 %	12,9 %	11,3 %	15 %
Andre kulturaktiviteter (F385)	7 %	11,3 %	8,3 %	11,4 %	12 %
Kommunale kulturbygg (F386)	0,3 %	8,8 %	12 %	2,1 %	9,9 %

9.1 Folkebibliotek

Kommunen har i løpet av det siste året lagt ned bibliotekfilialene på Svanvik og på Bugøynes samt redusert åpningstidene på hovedbiblioteket. Dette gir reduksjon i netto driftsutgifter til

folkebibliotek. Allikevel til tross for disse nedleggelsene ligger Sør-Varanger fortsatt høyere hva angår utgifter til folkebibliotek pr innbygger enn de vi sammenligner oss med.

Utlåns- og besøkstallene ved biblioteket i Sør-Varanger er gått litt ned de siste årene, men biblioteket er fortsatt godt besøkt og biblioteket har de beste utlånstallene av dem en sammenligner seg med. I 2013 er det registrert om lag 54 000 utlån fra biblioteket, hvorav 41 500 var bokutlån.

Kommunen har i 2013 redusert antall årsverk ved biblioteket noe som gjenspeiles med flere innbyggere pr årsverk. Sør-Varanger nærmer seg nå nivået i kostragruppen, men har fortsatt flere årsverk pr innbygger enn alle unntatt fylkesgjennomsnittet.

Grunnlagsinformasjon - utvikling - sammenligning	SVK 2011	SVK 2012	SVK 2013	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet u/ Oslo
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	521	548	473	407	430	357	266
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	6,2	5,9	5,4	4,5	3,8	3,1	4,7
Bokutlån fra folkebibliotek per innbygger i alt	4,4	4,3	4,1	3,2	2,8	2,2	3,3
Barnelitteratur, antall bokutlån barnelitteratur per innbygger 0-13 år	9,3	9,6	8,7	8,8	6,9	5,6	9,7
Voksenlitteratur, bokutlån voksenlitteratur per innbygger 14 år og over	3,5	3,3	3,3	2	2	1,4	2
Utlån, andre media i alt fra folkebibliotek per innbygger	1,8	1,5	1,2	1,3	1	1	1,4
Omløpshastighet barnebøker i folkebibliotek	1	1	0,9	0,8	0,5	2,2	1,3
Omløpshastighet skjønnlitteratur for voksne i folkebibliotek	1,2	1,1	1,3	0,5	0,4	1,6	0,8
Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1000 innbygger	267	313	225	295	335	120	232
Besøk i folkebibliotek per innbygger	6,6	5,4	4,8	4,9	4,1	5,1	4,3

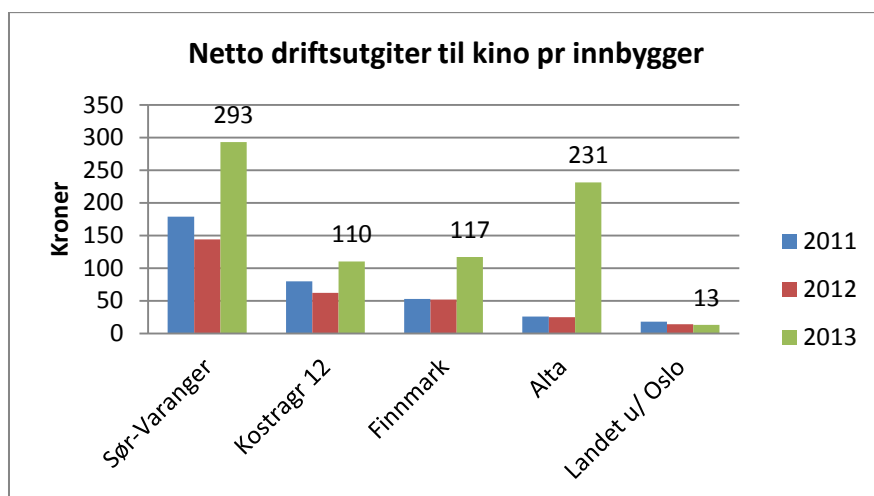

Medie- og lønnsutgifter i folkebibliotek per innbygger	380	404	326	..	..	195	..
Årsverk, antall innbyggere per årsverk i folkebibliotek	1 366	1 468	1 904	2 059	1 719	2 832	2 910

9.2 Kino

Sør-Varanger kommunen har et forholdsvis dyrt kinotilbud. I 2013 brukte kommunen 293 kroner pr innbygger, eller halv prosent av kommunens totale utgifter, for å gi befolkningen et kinotilbud. Dette er langt over kostragruppen og landsgjennomsnittet.

Både Sør-Varanger og Alta er medeiere i Aurora Kino IKS hadde begge betydelige merkostnader i 2013 som følge av dekning av tidligere års merforbruk i Aurora Kino IKS.

Det ble vist 874 kinoforestillinger på Kirkenes Kino i 2013, dette er noen flere enn året før. Besøkstallene er gått litt ned, men kinoen er fortsatt godt besøkt og det er bare landsgjennomsnittet som har flere besøk pr forestilling.

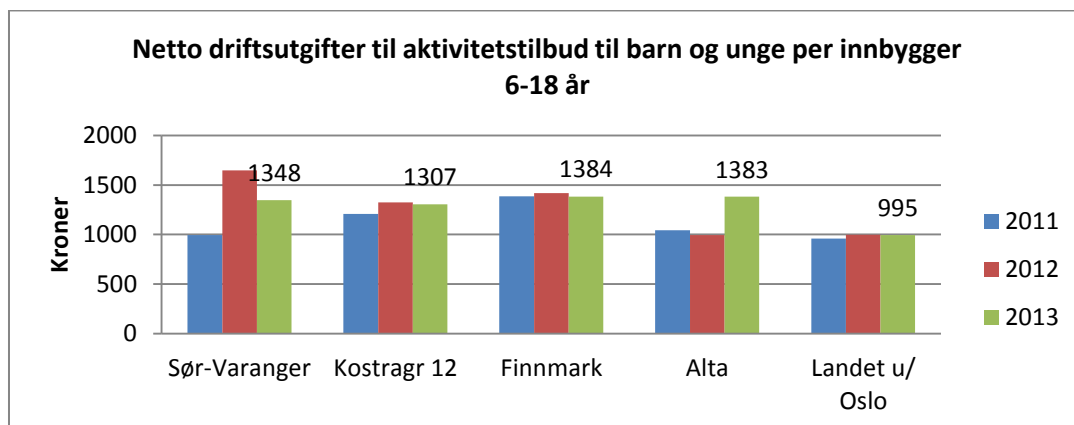
Sammenligning	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet u/ Oslo
Netto driftsutgifter til kino i forhold til kommunens totale driftsutgifter	0,49 %	0,18	0,19 %	0,42 %	0,02 %
Netto driftsutgifter til kino per innbygger	293	110	117	231	13
Netto driftsutgifter til kino per besøkende	124,2	54	61,8	86,8	5,8
Antall innbyggere per kinosete	30,5	27,4	24,2	59,3	63,8
Besøk per kinoforestilling	27,2	22,8	19,4	14,3	31,1

Utvikling	2011	2012	2013
Antall kinoforestillinger	942	861	874
Totalt antall kinobesøk	23 373	23 688	23 784

9.3 Aktivitetstilbud til barn og unge

Aktivitetstilbudet til barn og unge omfatter i all hovedsak ungdomsklubbene i kommunen, inkludert Basen samt ungdomsrådet. Tilbudet til barn og unge er redusert det siste året, blant annet har ungdomsklubbene redusert åpningstidene. Sør-Varanger har nå omtrent samme nivå som de andre når det gjelder netto utgifter knyttet til aktivitetstilbud til barn og unge.

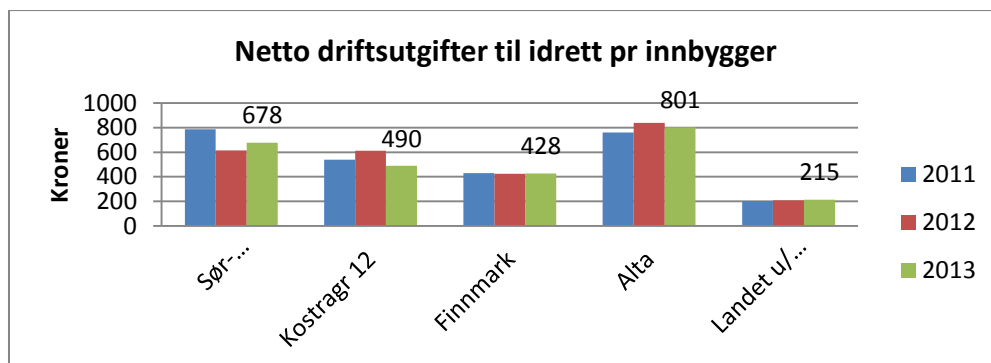
9.4 Driftstilskudd til lag og foreninger

Sør-Varanger kommune utbetalte kr 554 000 i 2013 støtte til 41 ulike lag og foreninger, og i snitt fikk hvert lag kr 13 512. Dette blir om lag 55 kroner pr innbygger. Alta ligger noe høyere med et gjennomsnitt på 272 kroner pr innbygger. Tilskudd til lag og foreninger ble vedtatt redusert med kr 500 000 i budsjett 2014 noe som betyr at det ikke blir overført kommunale driftstilskudd til lag og foreninger i 2014.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet u/ Oslo
Antall frivillige lag som mottar kommunale driftstilskudd	41	51	19	69	33
Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger pr lag som mottar tilskudd	13 512	33 938	26 930	78 130	31 733

9.5 Idrett

Diagrammet under viser at Sør-Varanger prioriterer idrett forholdsvis høyt, det er bare Alta som har høyere netto utgifter pr innbygger til dette området. Overføring til Barentshallene KF og driftsutgifter til idrettsbyggene er inkludert i disse tallene.

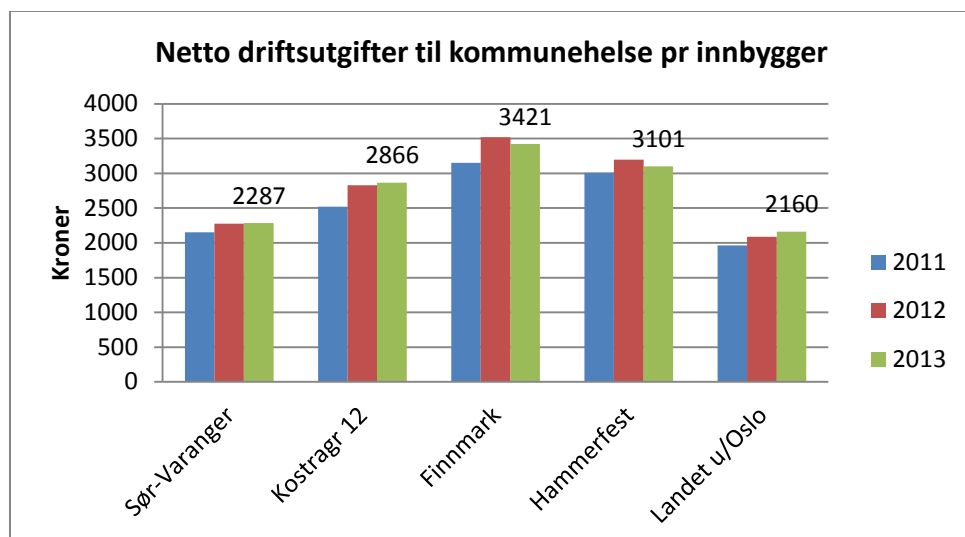
10 Kommunehelse

Innenfor området kommunehelse har en valgt å sammenligne seg med Hammerfest siden de, med hensyn på sykehusstrukturen i Finnmark, er vurdert til å ha en forholdsvis lik struktur som Sør-Varanger innen for helsetjenester.

Kommunehelsetjenester omfatter helsestasjons- og skolehelsetjeneste, forebyggende helsearbeid, legetjenester, ergoterapitjenester, fysioterapitjenester og formidling av hjelpemidler.

Kommunebarometeret 2014 har innenfor helse rangert Sør-Varanger kommune som nummer 341 av 428 kommune. Dette er en nedgang fra 2013 da kommunen ble rangert som nummer 330. Blant annet lavere dekning av helsesøster ser ut til å være en medvirkende årsak til dette.

Sør-Varanger har forholdsvis lave netto driftsutgifter til kommunehelsetjenester pr innbygger sammenlignet med andre. Det er kun landet som har lavere netto utgifter til området av dem en sammenligner seg med i diagrammet under.

10.1 Grunnlagsinformasjon

Antall fødte er gått ned med 17 siden 2012 og kommunen har et stadig synkende antall innbyggere i alderen 0-20 år, som er målgruppen for helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Grunnlagsinformasjon - utvikling	2011	2012	2013
Antall fødte i løpet av året	95	109	92
Antall innbyggere 0-20 år	2 588	2 545	2 530
Antall gravide som har fullført fødselsforberedende kurs	24	0	51
Antall nyinnskrevne gravide som har møtt til svangerskapskontroll	101	102	48
Antall førstegangs hjemmebesøk til nyfødt	71	99	99
Antall spedbarn som har fullført helseundersøkelse innen utg. av 8.	97	110	91

leveuke			
Antall barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder	140	70	114
Antall barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder	120	108	93
Antall barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn	127	144	105
Åpningstid ved helsestasjon for ungdom. Timer per uke per helsestasjon	2	3	3
Timer pr. uke av fysioterapeuter. forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	30	39	56
Timer pr. uke av leger. forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	19	23	26,5
Årsverk i alt til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	18,7	19,4	16
Timer pr. uke av leger. Annet forebyggende helsearbeid	40,01	26,25	19,5
Timer pr. uke av fysioterapeuter. Annet forebyggende helsearbeid	19	20	0
Timer pr. uke av fysioterapeuter. Diagnose, behandling, re-/habilitering	268	263	279
Timer pr. uke av leger. Diagnose, behandling, re-/habilitering	321,75	321,75	320,75

10.2 Prioritering

Kommunen har de siste tre årene brukt omtrent lik andel av kommunens samlede nettodriftsutgifter til kommunehelsetjenester, det har vært en liten reduksjon det siste året.

Sør-Varanger har redusert netto driftsutgifter til forebyggende helsearbeid og helsestasjon- og skolehelsetjeneste, målt i kroner pr innbygger 0-20 år. Samtidig har kommunen en jevn økning i nettoutgifter til diagnose behandling og rehabilitering.

Prioritering - utvikling	2011	2012	2013
Netto driftsutgifter i prosent av samlede netto driftsutgifter	3,9	3,9	3,8
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år	1 686	1 666	1 612
Netto driftsutgifter til annet forebyggende arbeid, helse pr. innbygger	184	209	161
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger	1 523	1 642	1 722

Sammenlignet med andre bruker Sør-Varanger en mindre andel av kommunens frie inntekter til kommunehelsetjenester. Kommunen har forholdsvis lave utgifter innenfor alle områdene målt i kroner pr innbygger, både helsestasjons- og skolehelsetjeneste, annet forebyggende helsearbeid samt lege- fysioterapi- og ergoterapitjeneste.

Prioritering - sammenligning	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet u/Oslo
Netto driftsutgifter i prosent av samlede netto driftsutgifter	3,8 %	4,7 %	5,5 %	5 %	4,3 %
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år	1612	1928	1581	1945	1896
Netto driftsutgifter til annet forebyggende arbeid, helse pr. innbygger	161	229	214	29	150
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger	1722	2116	2798	2571	1511

10.3 Dekningsgrader

Dekningsgrader vil påvirkes av endringer i antall innbyggere, antall fødte, antall beboere på sykehjem etc.

Når det gjelder helsesøstre har kommunen hatt redusert bemanning i 2013 som følge av budsjettvedtak og dermed en nedgang i antall helsesøster årsverk. Kommunen har ikke noen endring i antall jordmødre, men har høyere dekningsgrad i 2013 på grunn av færre fødte.

Kommunen har 10 fastlegehjemler, men bare 9 av hjemlene var bemannet i 2013 og innrapportert til kostra. Det er inkludert 2 turnusleger i statistikken. Nedgang i dekningsgrad av legeårsverk er en følge av økt antall innbyggere.

Dekningsgrad - utvikling	2011	2012	2013
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år.	54,1	68,4	60,1
Årsverk av jordmødre pr. 10 000 fødte.	105,3	91,7	108,7
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	11,6	11	10,9
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	10,1	10	9,9
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	75	91	108
Andel spedbarn som har fullført helseundersøkelse innen utg. av 8. leveuke	102	101	99
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder	116	66	114
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder	111	83	88
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn	119	145	89
Åpningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer per uke.	2	3	3
Gjennomsnittlig listelengde leger	992	972	958
Gjennomsnittlig listelengdeleger korrigert for kommunale timer	1 509	1 488	1 463
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,43	0,4	0,4
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,45	0,43	0,28

10.4 Diagnose, behandling og legevakt

Legedekningen i Sør-Varanger var i 2013 omtrent som kostragruppen, men en del lavere enn Hammerfest og Finnmark.

Kommunen har omtrent samme dekning av fysioterapeuter som de andre.

Dekningsgrad - sammenligning	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet u/ Oslo
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	10,9	11,3	15,5	16,5	10,2
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	9,9	9,3	10,6	10,5	8,9

Fatslegekapasiteten i kommunen var presset i 2013. Legene i Sør-Varanger har høyere listelengde enn de andre, særlig dersom en regner om kommunale timer som for eksempel legevakt til pasienter.

Sør-Varanger er den eneste av dem en sammenligner seg med som ikke har noen åpne fastlegelister og er dermed også den eneste som ikke har noen reservekapasitet på

fastlegelistene. Reservekapasitet angir listetaket i forhold til antall pasienter registrert på listen. En verdi høyere enn 100 angir at det er ledig kapasitet på listen.

Kommunen er imidlertid den eneste som har like mange kvinnelige som mannlige leger.

Fastlegeregisteret - sammenligning	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet u/ Oslo
Gjennomsnittlig listelengde	958	1013	747	798	1125
Gjennomsnittlig listelengde korrigert for kommunale timer	1463	1392	969	949	1256
Antall åpne fastlegelister	0	27	40	9	1628
Reservekapasitet fastlege	100	101	107	108	105
Andel kvinnelige leger	50	38	45	38	39
Andel pasienter på liste uten lege	10,4	11,4	10,9	..	0,9

10.5 Forebygging, helsestasjon- og skolehelsetjeneste

Dekning av helsesøster målt mot antall små barn i kommunen er forholdsvis lav i 2013 sammenlignet med de andre. Mens kommunen hadde i overkant av 6 årsverk fordelt på 1 000 innbyggere under 5 år, hadde kostra gruppa nærmere 8 og Hammerfest over 9,5 årsverk. Sør-Varanger har i midlertid bedre dekning av kommunal jordmor enn de andre.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet u/ Oslo
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år.	60,1	79	71,2	95,7	59,6
Årsverk av jordmødre pr. 10 000 fødte.	108,7	86,2	68,9	0	52

På tross av lav dekning av helsesøster skiller ikke kommunen seg negativt ut hva angår andel barn som har fått tjenester fra Helsestasjon.

Målt i åpningstid gir Sør-Varanger kommune et noe dårligere tilbud i helsestasjon for unge enn Hammerfest. Det foreligger ikke sammenligningstall fra de øvrige på dette området.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet u/ Oslo
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	108	79	72	82	85
Andel spedbarn som har fullført helseundersøkelse innen utg. av 8. leveuke	99	97	91	86	99
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder	114	98	106	98	96
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder	88	96	85	80	94
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn	89	108	110	88	92
Åpningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer per uke.	3	..	..	4	..

11 Pleie og omsorg

Pleie og omsorg omfatter kostra funksjon 234; aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og funksjonshemmede, funksjon 253; bistand, pleie og omsorg i institusjoner for eldre og funksjonshemmede og funksjon 254; bistand pleie og omsorg til hjemmeboende.

Hammerfest og Sør-Varanger kommune har forholdsvis like forutsetninger innenfor pleie- og omsorgstjenester på grunn av sykehusstrukturen i Finnmark og en har derfor valgt å sammenligne Sør-Varanger med Hammerfest kommune innenfor dette området.

Kommunebarometeret 2014 har omdøpt sektoren til eldreomsorgen for å understreke hva de ønsker å belyse. Sør-Varanger som er innen dette området rangert som nummer 338 i kommunebarometeret, det en nedgang fra 2013 da kommunen var på 198. plass.

ELDREOMSORG	KB 2010	KB 2011	KB 2012	KB 2013	KB 2014	2010	2011	2012	2013	2014	
TILBUD: Andel av innbyggerne over 80 år som får tjenester (5 % vekt i sektoren)	4,0	3,7	4,0	4,5	5,2	134	146	115	86	43	↑
TILBUD: Andel innbyggere over 80 år som får tjenester, snitt siste fire år (2,5 %)		4,0	4,1	4,2	4,5		127	132	115	92	↑
BEHOV: Andel av alle brukere som har omfattende behov for bistand (5 %)	3,5	4,1	3,4	3,6	2,9	246	194	240	251	308	↓
BEHOV: Andel av brukere med omfattende behov, snitt siste fire år (5 %)		3,3	3,4	3,6	3,5		269	252	234	252	↓
HJEMMESYKEPLEIE: Snitt tildelte timer per uke (10 %)	3,2	3,2	3,2	3,6	3,8	106	117	122	99	90	↑
PRAKTISK BISTAND: Snitt tildelte timer per uke (5 %)	2,8	1,5	1,3	3,1	3,6	203	348	375	186	130	↑
SYKEHJEMSPLASSE: Andel av innbyggere over 80 år som faktisk har en sykehjemsplass (10 %)	3,7	3,6	3,9	3,6	4,0	131	154	131	150	119	↑
KORTTIDSPLASSE: Antall dager per opphold på én korttidsplass siste år (gjennomstrømming) (5 %)				5,7	3,8				58	244	↓
UTSKRIVNINGSKLARE: Liggedøgn på sykehus, utskrivningsklare pasienter, per 10.000 innb. (5 %)		3,1	2,5	5,7	1,0		359	384	266	423	↓
ENEROM: Andel plasser i brukertilpasset enerom med eget bad/wc (10 %)	2,9	2,2	4,0	2,3	3,1	284	370	324	368	348	↑
LEGE OG FYSIOTERAPI: Tid per uke per beboer i sykehjem (15 %)	2,0	4,5	3,8	3,3	2,3	291	61	98	138	244	↓
FAGUTDANNING: Andel av brukerrettede årsverk som er fagutdannet (20 %)	3,7	2,8	3,1	3,6	3,2	218	304	288	232	264	↓
ÅRSVERK PER MOTTAKE: Både hjemmetjeneste og institusjon (2,5 %)	1,4	2,3	2,8	1,9	1,0	383	306	244	343	401	↓

Årstallene henviser til det året Kommunebarometeret er publisert.

Tabellen ovenfor er hentet fra kommunebarometeret 2014 og viser karakter år for år, samt plassering i analysen de siste 5 årene. Pilene indikerer om utviklingen er positiv eller negativ.

Antall sykehjemsplasser som legges til grunn i kommunebarometeret er feil, slik at kommunen oppnår en bedre karakter og plassering når det gjelder antall tilgjengelige plasser enn hva som er reelt. En velger allikevel å presentere tabellen da den kan gi en pekepinn på hvor det kan være rom for forbedring.

Tabellen viser at Sør-Varanger har en svak karakter på nesten to tredeler av nøkkeltallene i sektoren. Det mest positive er at over seks av ti innbyggere over 80 år får tjenester, andelen øker over tid. Andel som har stort pleiebehov er noe over middels.

Det er mindre tid med lege og fysioterapeut enn før. Blant de ansatte er andelen fagutdannede litt lavere og nå under landsgjennomsnittet. Omfanget av hjemmesykepleie er over middels, og den øker litt. Det blir også mer praktisk bistand i hjemmet, her er nivået litt over middels målt mot resten av landet. Andelen over 80 år som bor på sykehjem er stabil, noe over normalkommunen. Et opphold på korttidsplass varer i snitt drøyt 5 uker, det er middels.

11.1 Grunnlagsinformasjon

Grunnlagsinformasjon	2011	2012	2013
Antall innbyggere 0-66 år	8 588	8 659	8 715
Antall innbyggere 67-79 år	862	887	956
Antall innbyggere 80 år og over	410	422	419
Mottakere av pleie- og omsorgstjenester	524	573	675
Hjemmetjenester			
Mottakere av hjemmetjenester 0-66 år	-	217	192
Mottakere av hjemmetjenester 67-79 år	85	89	108
Mottakere av hjemmetjenester 80 år og over	158	174	186
Mottakere av hjemmetjenester i alt	-	480	486
Tjenestemottakere som mottar minst 2 hjemmetjenester	160	181	175
Mottakere av støttekontakt	82	66	50
Pleietrengende med pårørende som mottok omsorgslønn pr. 31.12	19	20	18
Hjemmeboere med høy timeinnsats (mer enn 35,5 timer /uke)	13	32	41
Mottakere av matombringing	78	88	87
Mottakere av trygghetsalarm	162	174	180
Antall omsorgsboliger uten fast bemanning	33	33	33
Antall omsorgsboliger totalt	82	82	82
Institusjon			
Kommunale sykehjemsplasser	97	89	88
Institusjonsbeboere på tidsbegrenset opphold	16	10	11
Institusjonsbeboere på langtidsopphold	81	80	78
Sykehjemsbeboere	96	89	88

Plasser i avlastningsinst. lokalisert i kommunen	4	4	4
Mottakere av avlastning	16	26	16
Plasser i skjermet enhet for personer med demens	17	17	18
Plasser avsatt til rehabilitering i institusjon	4	9	4
Plasser avsatt til tidsbegrenset opphold i institusjon	17	17	17
Plasser i avlastningsinstitusjoner, korrigert for utleie	4	4	4
Rom i institusjon	97	89	88
Brukertilpasset enerom med bad/wc	70	48	48
Omfattende bistandsbehov			
Hjemmetjenestemottakere i alt, med omfattende bistandsbehov	46	70	80
Hjemmetjenestemottakere 0-66 år med omfattende bistandsbehov	16	30	34
Hjemmetjenestemottakere 67-79 år med omfattende bistandsbehov	10	14	20
Hjemmetjenestemottakere 80 år og over med omfattende bistandsbehov	20	26	26
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, praktisk bistand	2,2	7,6	9,7
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, hjemmesykepleie	5,1	5,8	6,2
Antall institusjonsbeboere som har omfattende bistandsbehov	73	73	75

*Innenfor institusjon er det skjedd en feil ved innrapportering av antall institusjonsplasser til Kostra. En har ikke lyktes med å få rettet dette i kostra, men det er korrigert for i tabellen over.

Antall innbyggere i kommunen øker jevnt og aldersgruppen 67-79 år er den gruppen som har økt mest det siste året. Ved utgangen av 2013 utgjorde denne aldersgruppen 9,5 % av alle kommunens innbyggere, andelen øker fra 8,9 % i 2012.

Pr 31.12. 2013 mottok 486 av kommunens innbyggere hjemmetjenester fra kommunen, dette er 6 flere enn på samme tidspunkt året før. Antall mottakere under 67 år hatt gått ned, mens andel mottakere i over 67 år øker.

Stadig flere mottakere av hjemmetjenester i kommunen har omfattende bistandsbehov. 80 av 486, eller 16,5 %, av mottakerne av hjemmetjenester hadde omfattende bistandsbehov ved utgangen av 2013. Omfattende bistandsbehov innebærer at mottakerne skårer mer enn 4,5 i IPLOS. Det er 5 skåringer i IPLOS der 1 defineres som lite/avgrenset behov, mens 5 er mottakere med behov for full assistanse i alle aktiviteter.

Også antall mottakere av hjemmetjenester med bistandsbehov som krever mer enn 35,5 timer pr uke øker. Ved utgangen av året var 41 av 486, eller 8,5 %, av mottakerne av hjemmetjenester registrert med høy timesats. Dette er en økning på 9 mottakere fra året før.

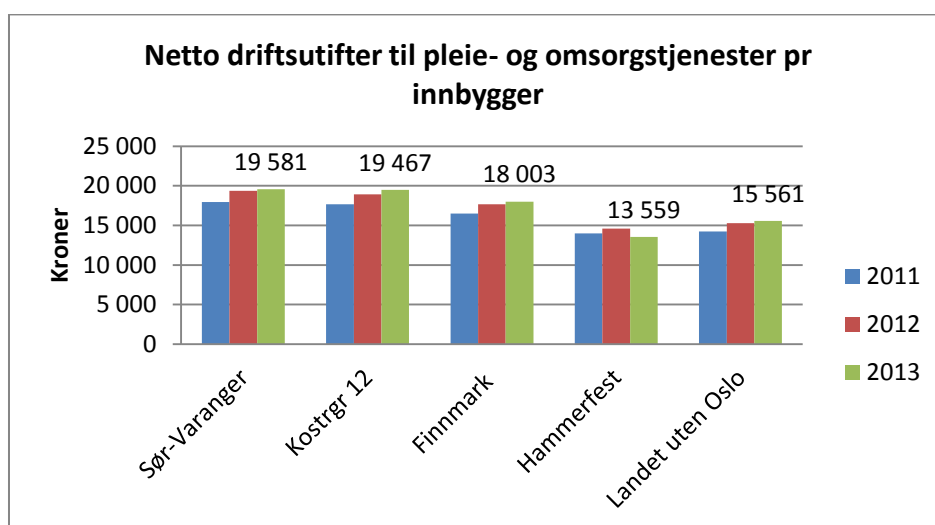
Sykehjemmene besto av 72 langtidsplasser og 17 korttidsplasser i begynnelsen av 2013. En skulle i henhold til budsjettvedtak redusere med 9 langtidsplasser og øke med 2 korttidsplasser i løpet av året. Dette var ikke mulig å gjennomføre slik at i løpet av året er det redusert med 1 langtidsplass. Ved utgangen av 2013 hadde kommunen 71 langtidsplasser i sykehjem og 17 korttidsplasser. På grunn av stort press på plassene var flere av plassene avsatt til korttidsopphold belagt med pasienter som hadde behov for langtidsopphold.

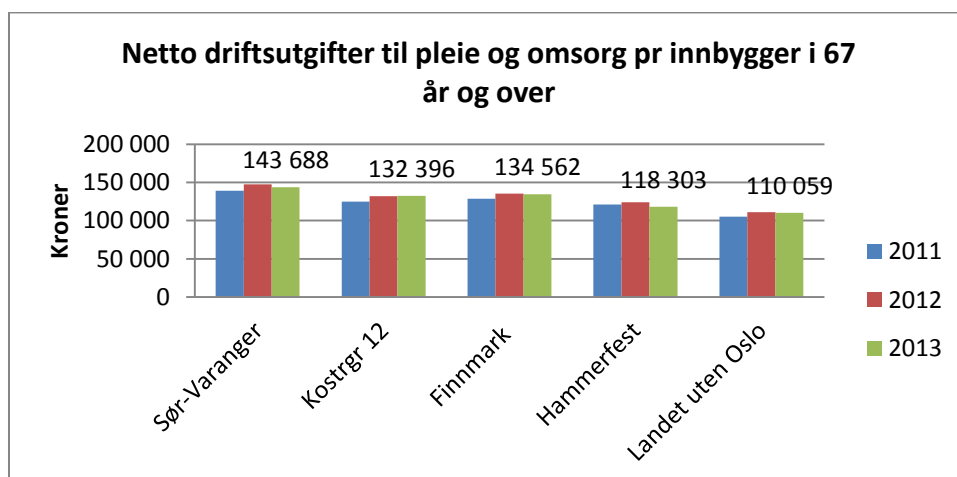
11.2 Prioritering

I 2013 brukte Sør-Varanger kommune 32,7 % av kommunens totale netto driftsutgifter til pleie og omsorg. Dette er en nedgang på 0,8 % fra året før, men kommunen prioriterer stadig pleie- og omsorgstjenester forholdsvis høyt sammenlignet med de øvrige.

Kommunen brukte kr 19 581,- pr innbygger til dette formålet i 2013, det er omtrent som Kostrgruppen, men samtidig kr 1 578 mer pr innbygger enn snittet i Finnmark og kr 6 022 mer pr innbygger enn Hammerfest.

Også målt pr innbygger i målgruppen 67 år og over viser kostra tallene at Sør-Varanger har høyere netto driftsutgifter enn dem andre. Det fremkommer en liten nedgang fra 2012 som kan ha sammenheng med økt antall innbyggere i denne aldersgruppen.

Halvparten av driftsutgiftene til pleie og omsorg knyttes til tjenester til hjemmeboende. Andelen utgifter til hjemmebaserte tjenester er økt, mens andel til institusjon og aktivisering er noe redusert.

Prioritering - Utvikling	2011	2012	2013
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	33 %	33,5 %	32,7 %
Fordeling av netto driftsutgifter til pleie og omsorg			
Institusjoner	45 %	49 %	47 %
Tjenester til hjemmeboende	52 %	47 %	50 %
Aktivisering, støttetjenester	4 %	4 %	3 %

Sør-Varanger kommune bruker omtrent en like stor andel av totale nettodriftsutgifter til pleie og omsorg som Kostragruppen. Men kommunen prioriterer fortsatt pleie og omsorg høyt i forhold til dem andre en sammenligner seg i tabellen under.

Prioritering - sammenligning	Sør-Varanger	Kostrgr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	32,7 %	32,2 %	28,8 %	22,0 %	30,6 %
Fordeling av netto driftsutgifter til pleie og omsorg					
Institusjoner	47,0 %	45,0 %	49,0 %	54,0 %	45,0 %
Tjenester til hjemmeboende	50,0 %	51,0 %	47,0 %	39,0 %	50,0 %
Aktivisering, støttetjenester	3,0 %	4,0 %	4,0 %	6,0 %	5,0 %

11.3 Pleie og omsorgstjenestene samlet

Sør-Varanger har høyest nettodriftsutgifter til pleie og omsorg pr innbygger i aldersgruppen 67 år og over av dem en her sammenligner seg med. Pr innbygger i aldersgruppen 80 år og over er det bare gjennomsnittet i Finnmark som har høyere utgifter til pleie og omsorg. Dette indikerer at kommunen prioriterer pleie og omsorgstjenester forholdsvis høyt sammenlignet med andre.

Netto driftsutgifter til pleie og omsorg pr innbygger	Sør-Varanger	Kostrgr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Pr innbygger 80 år og over	471 530	412 333	475 910	401 957	350 178
Pr innbygger 67 år og over	143 688	132 396	134 562	118 303	110 059

Samtidig som kommunen har høye nettodriftsutgifter pr innbygger på den eldre delen av befolkningen viser sammenligning av brutto driftsutgifter at Sør-Varanger har lavest utgifter pr mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester av dem en her sammenligner seg med. Dette kan tyde på at kommunen har mange tjenestemottakere.

Innenfor hjemmebaserte tjenester er det kun Hammerfest som bruker mindre enn Sør-Varanger kommune pr mottaker av hjemmetjenester.

Når det gjelder institusjonsplasser har Sør-Varanger sykehjemsplasser på Prestøyhjemmet og Wesselborgen samt avlastningsplasser på Villa Aktiv. Sør-Varanger fremkommer med de høyeste brutto driftsutgiftene pr plass i institusjon av dem en her sammenligner seg med. Nedleggelse av 1 sykehjemsplass, med økonomisk besparelse først mot utgangen av året, påvirker dette.

Sammenligning utgifter pr mottaker/plass	Sør-Varanger	Kostrgr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Brutto driftsutgifter pr mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester	316 781	389 409	363 732	338 134	367 060
Brutto driftsutgifter pr mottaker av hjemmetjenester	216 897	242 728	220 400	184 397	222 601
Brutto driftsutgifter pr kommunal plass i institusjon	1 103 750	967 848	956 373	1 101 792	967 230

*Innenfor institusjon er det skjedd en feil ved innrapportering av antall sykehjemsplasser til Kostra. En har ikke lyktes med å få rettet dette i kostra. Det er gjort en beregning i tabellen over som bygger på riktig antall sykehjemsplasser.

Av kommunens årsverk knyttet til brukerrettede tjenester innenfor pleie og omsorg er 73 % fagutdannet. Dette er en liten nedgang fra 2012, men Sør-Varanger ligger fortsatt høyt når det gjelder fagutdannede innenfor området pleie og omsorg. Kommunen har størst andel med fagutdanning fra videregående, mens en ligger noe lavere hva angår høyere utdanning.

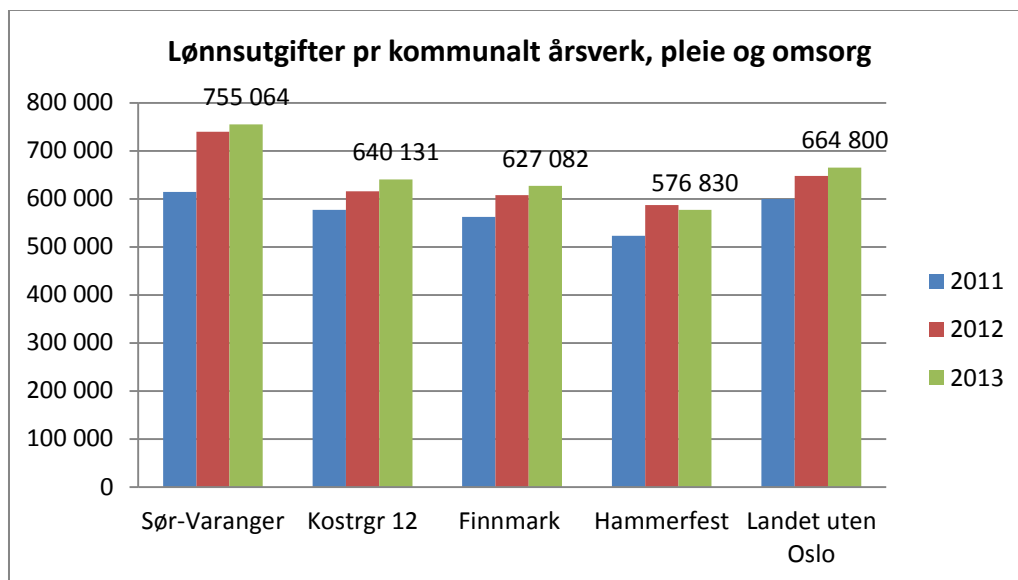
Sør-Varanger har det laveste legemeldte sykefraværet av kommunale årsverk i brukerrettet tjeneste av alle dem en sammenligner seg med her. Det legemeldte fraværet er redusert i fra 8,3 % i 2012 til 8,0 % i 2013.

Når det gjelder antall årsverk viser kostratallene at Sør-Varanger kommune har forholdsvis få årsverk pr mottaker sammenlignet med de øvrige. Antall årsverk pr mottaker i SVK er redusert fra 0,45 i 2012 til 0,33 i 2013. Årsverkene er avtalte, fratrasket legemeldt sykefravær og fødselspermisjon, slik at en kommer nærmest mulig det antall årsverk mottakerne opplever. Ubesatte stillinger vil altså ikke regnes med her. Ved kjøp av tjenester kommer normalt ikke årsverkene her med, noe som kan være medvirkende både på nedgangen i årsverk pr bruker og lavt antall årsverk pr bruker i SVK.

Personell	Sør-Varanger	Kostrgr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning	73 %	75 %	71 %	61 %	75 %
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning fra videregående skole	46 %	45 %	39 %	23 %	41 %
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning fra høyskole/universitet	27 %	30 %	32 %	38 %	33 %
Andel legemeldt sykefravær av totalt antall kommunale årsverk i brukerrettet tjeneste	8 %	8,2 %	8,5 %	10 %	8,6 %
Årsverk ekskl. fravær i brukerrettede tjenester pr. mottaker	0,33	0,51	..	0,52	0,48

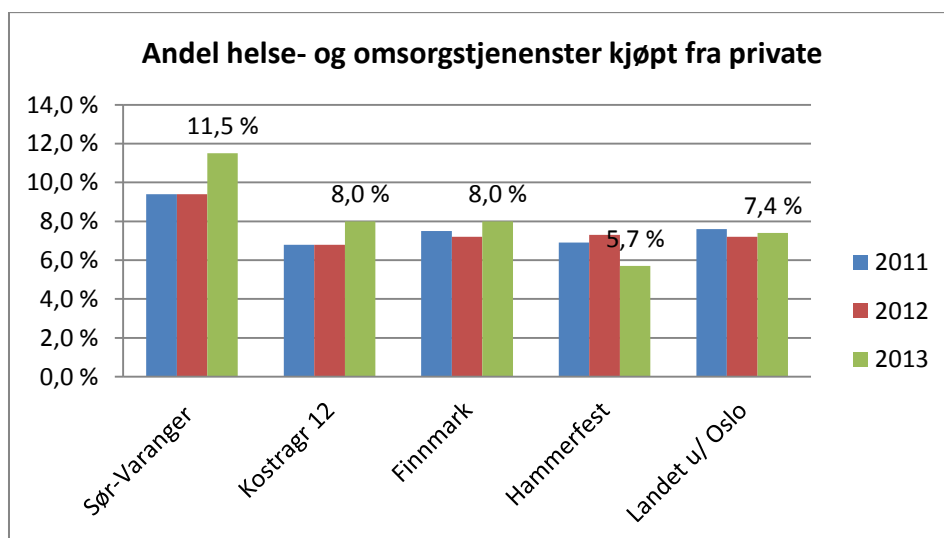

Diagrammet nedenfor viser samlet lønns- og pensjonsutgifter, innenfor pleie og omsorgstjenestene, korrigert for syke- og svangerskapsrefusjoner, fordelt på antall årsverk. Årsverkene er avtalte, fratrasket legemeldt sykefravær og fødselspermisjon, slik at en kommer nærmest mulig det antall årsverk mottakerne opplever. Utgifter til vikarbyrå og kjøp av tjenester er ikke inkludert her.

Sør-Varanger bruker stadig en større andel av brutto driftsutgiftene knyttet til helse og omsorg til kjøp av helse og omsorgstjenester fra private. Andelen til kjøp fra private er økt fra 9,4 % i 2012 til 11,5 % i 2013.

Av dem en sammenligner seg med i diagrammet nedenfor er Sør-Varanger dem som bruker mest på kjøp av tjenester fra private. Kommunen bruker 3,5 % mer enn Kostragruppe 12 og nesten dobbelt så stor andel som Hammerfest.

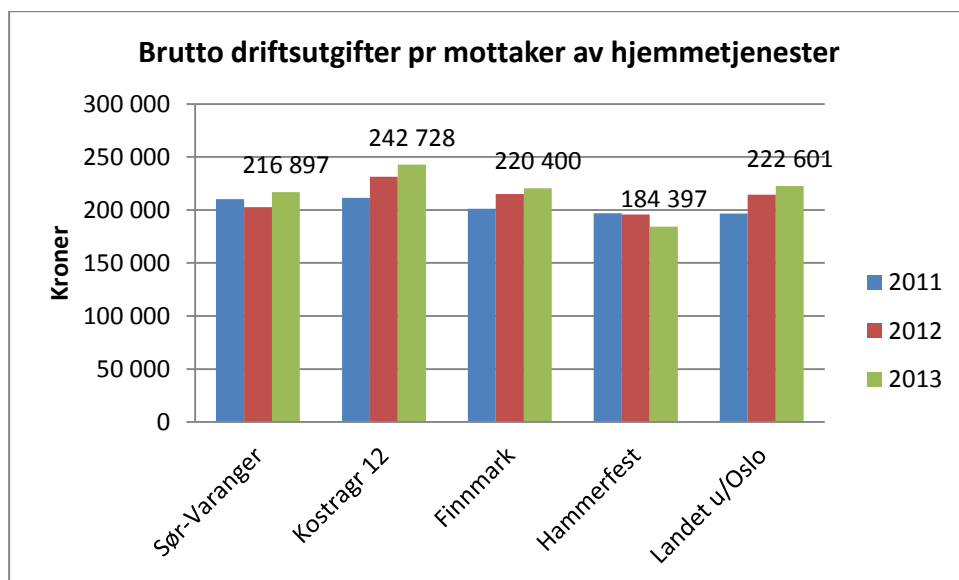

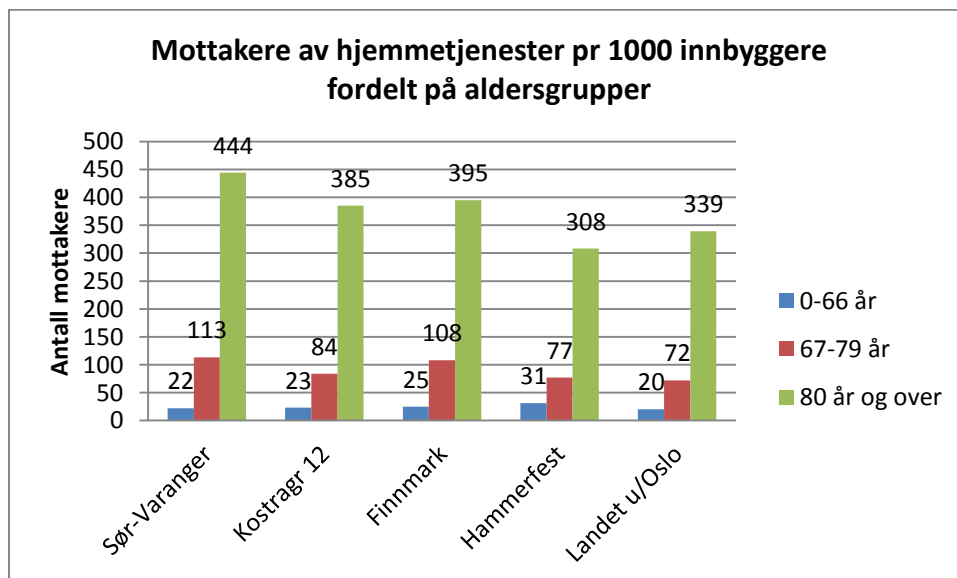
11.4 Kjernetjenester til hjemmeboende

Innenfor hjemmebaserte tjenester er det bare Hammerfest av dem en her sammenligner seg med som har lavere brutto driftsutgifter pr mottaker enn Sør-Varanger.

Sør-Varanger har imidlertid hatt en forholdsvis stor økning i brutto driftsutgiftene det siste året, og driftsutgifter pr mottaker er økt med 7 %. Til sammenligning øker utgiften pr mottaker i kosta gruppen med nærmere 5 %.

Diagrammet nedenfor viser at Sør-Varanger kommune fortsatt har mange mottakere av hjemmetjenester sammenlignet med dem andre. Av 1000 innbyggere over 80 år i Sør-Varanger kommune mottar 444 hjemmetjenester fra kommune, dette er 32 flere enn i 2012.

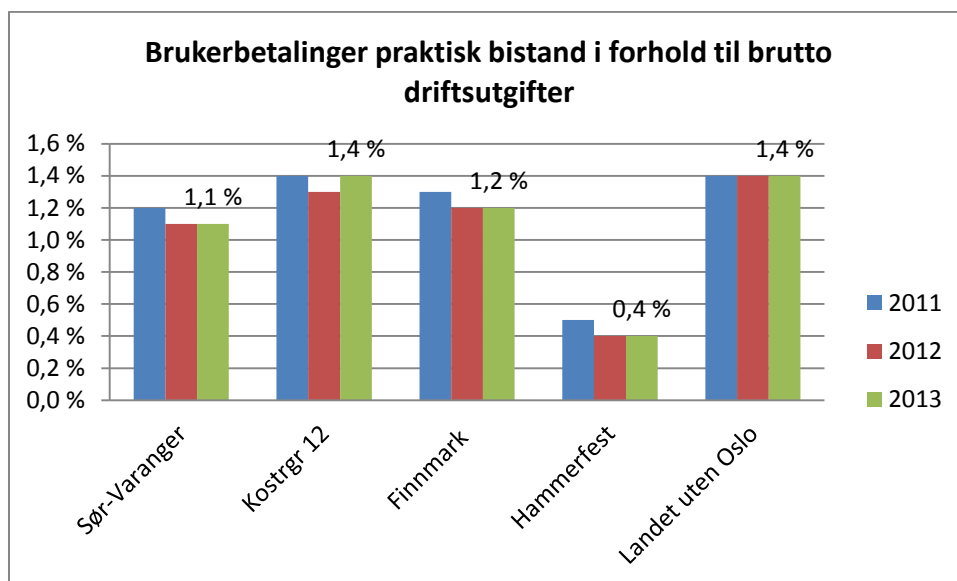
Andel hjemmeboere med omfattende bistandsbehov og/ eller høy timesats fortsetter å øke i Sør-Varanger kommune.

Høy timesats er brukere som mottar direkte brukerrettede hjemmetjenester for mer enn 35,5 timer pr uke. 35,5 timer pr uke tilsvarer 1,0 årsverk i turnusarbeid. Av kommunens 486 mottakere av hjemmetjenester var det 41 personer med høy timesats i 2013. Andel hjemmeboende med høy timesats har i Sør-Varanger økt fra 6,7 % i 2012 til 8,4 % i 2013. Sør-Varanger har nå den høyeste andel hjemmeboende med høy timesats av dem en sammenligner seg med.

Omfattende bistandsbehov er brukere som skårer mer enn 4,5 i et sentralt helseregister (IPLOS). Det er 5 skåringer i IPLOS hvor 1 tilsvarer laveste behov, mens skåre på 5 tilsier at mottakeren har behov for full bistand/assistanse i alle aktiviteter. 80 av 486 mottakere av hjemmetjenester i Sør-Varanger hadde omfattende bistands behov i 2013, dette er 10 flere enn året før.

Tjenestemottakere	Sør-Varanger	Kostrgr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Andel hjemmeboere med høy timesats, mer enn 35,5 timer/uke	8,4 %	7,8 %	6,7 %	6,2 %	6,6 %
Andel hjemmetjeneste mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år	17,7 %	19,7 %	14,8 %	..	19,5 %
Andel hjemmetjeneste mottakere med omfattende bistandsbehov, 67 år og over	15,6 %	12,1 %	11,2 %	..	12,5 %

Brukerbetaling for praktisk bistand i kommunen har vært jevn i forhold til brutto driftsutgiftene de siste årene. Diagrammet nedenfor viser at Sør-Varanger de to siste årene har dekt 1,1 % av kostnadene til hjemmebaserte tjenester ved egenandel fra brukerne. Dette er høyere enn Hammerfest, men noe lavere enn dem andre en sammenligner seg med her.

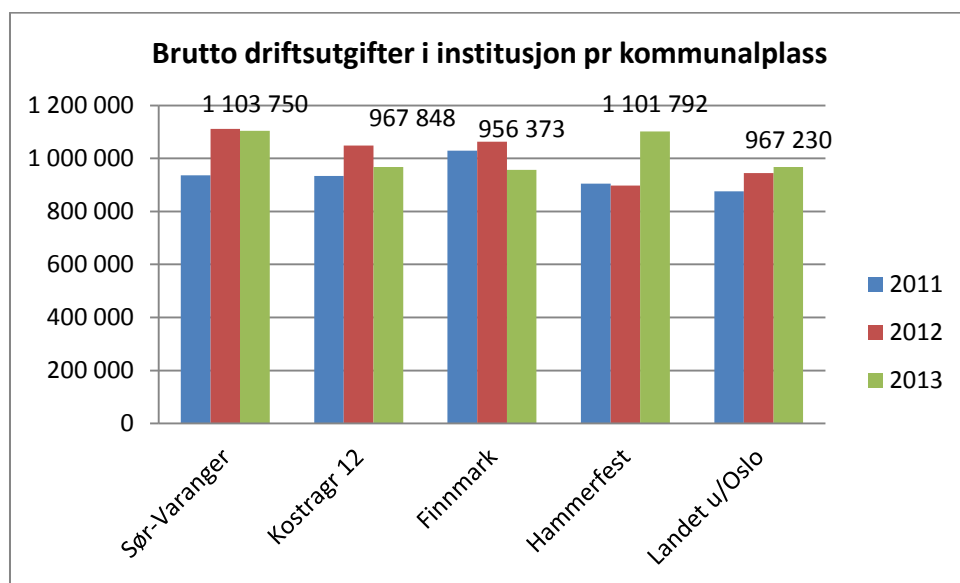
11.5 Institusjonsdrift for eldre og funksjonshemmede

Innenfor institusjon er det ved en feil blitt innrapportert for mange sykehjemsplasser til Kostra. En har ikke lyktes med å få rettet dette i kostra, men det er i denne analysen foretatt egne beregninger basert på riktig antall sykehjemsplasser for Sør-Varanger kommune. Det er ikke gjort korrigeringer for Kostra gruppe 12 og gjennomsnittet i Finnmark.

Kommunen hadde ved utgangen av året 4 avlastningsplasser på Villa Aktiv i tillegg til 88 sykehjemsplasser, altså 92 kommunale institusjonsplasser til sammen.

Diagrammet under viser at Sør-Varanger har forholdsvis høye brutto driftsutgifter pr kommunalplass sammenlignet med andre. Utgiftene pr plass er noe redusert det siste året.

Brutto driftsutgifter knyttet til de 4 avlastningsplassene på Villa aktiv drar opp enhetskostnaden pr kommunal institusjonsplass. Villa aktiv gir tjenester til 8 ressurskrevende barn/unge med ulike funksjonshemninger. Avlastningen gis som dagtilbud, på ettermiddagstid med eller uten overnatting og som heldøgnsstilbud i helger. I tillegg sommeravlastning som gis som heldøgnsstilbud 1- 4 uker sammenhengende. Villa aktiv oppretter også alternative avlastningsplasser utenfor institusjonen ved avvikling av sommeravlastning slik at inntil 8 brukere kan være på avlastning samtidig.

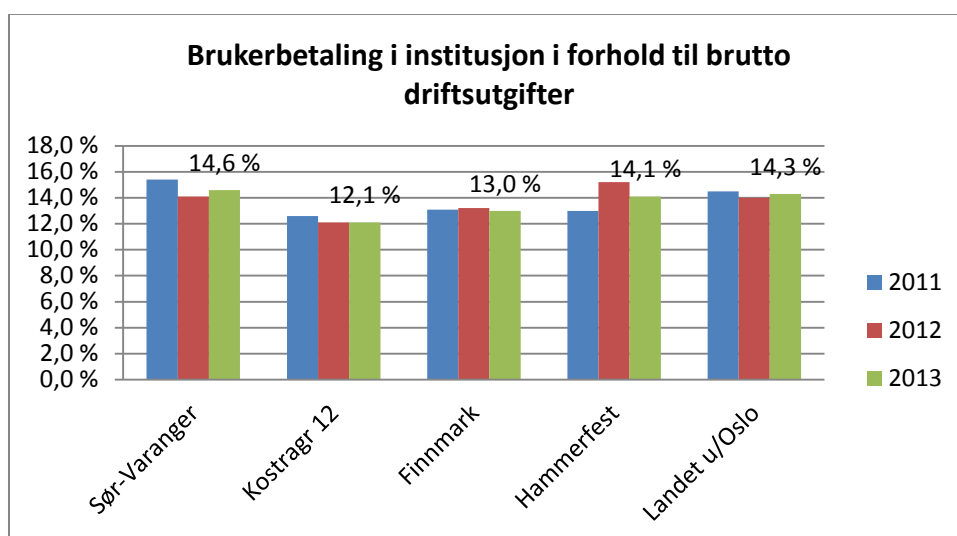
Tabellen nedenfor viser at Sør-Varanger har lavest andel av befolkningen 67 år og over som mottar omsorgstilbud i institusjon av dem en her sammenligner seg med. Sør-Varanger har redusert sin andel fra 5,7 % i 2011 til 5,2 % i 2013. Dette er et naturlig resultat av redusert antall institusjonsplasser i kommunen.

Andelen innbyggere over 80 år som bor på institusjon er høyere i Sør-Varanger enn alle dem en her sammenligner seg med. Også andel beboere på institusjon som er over 80 år er høyere i Sør-Varanger enn blant de øvrige. I 2013 var 80,9 % av beboerne på institusjon 80 år eller eldre, dette er en økning fra 74,2 % i 2011.

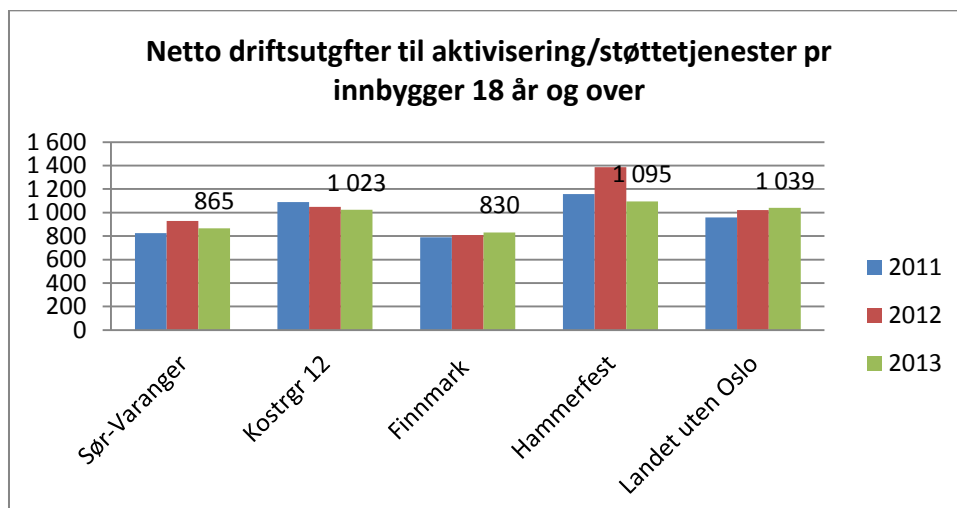
Beboere i institusjon	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet u/Oslo
Andel innbyggere 67 år og over som er beboere på institusjon	5,2 %	5,7 %	6,5 %	6,0 %	5,3 %
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	17,2 %	13,9 %	16,3 %	16,7 %	13,5 %
Andel beboere 80 år og over i institusjoner	80,9 %	72,7 %	63,9 %	62,4 %	71,2 %

Diagrammet nedenfor viser hvor stor prosentandel av kostnadene i institusjon beboerne dekker ved egenandeler. Av hver hundrelapp kommunen har utgiftsført til formålet er det inntektsført kr 14,60 i brukerbetaling, med dette er Sør-Varanger den som mottar høyest andel brukerbetaling i institusjon av dem en sammenligner seg med.

11.6 Aktivisering av eldre og funksjonshemmede

Sør-Varanger kommune prioriterer aktivisering- og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse forholdsvis lavt, målt i kroner pr innbygger over 18 år, sammenlignet med andre. Det er kun gjennomsnittet i Finnmark som har lavere netto driftsutgifter til formålet enn Sør-Varanger.

11.7 Befolkningsframskriving og tjenestebehov

Tabellene nedenfor er hentet fra Kommunebarometeret 2014 som viser SSBs framskrivninger for de neste fire års perioder. Framskrivningen av behovet for nye plasser og nye tilbud er i hovedsak basert på andel av befolkningen i de ulike aldersgruppene som i dag har sykehjemsplass eller hjemmetjeneste fra kommunen.

Innbyggere 67-79 år					
Middels vekst	Antall	Endring fra 2013	Behov hjemmetj.*	Behov heldøgns plass*	Vekstnivå
2013	956				
2017	1 105	149	43	0	Lavere enn landet
2021	1 198	242	69	0	Lavere enn landet
2025	1 289	333	95	0	Lavere enn landet

Høy vekst	Antall	Endring fra 2013	Behov hjemmetj.*	Behov heldøgns plass*	Vekstnivå
2013	956				
2017	1 112	156	45	0	Lavere enn landet
2021	1 222	266	76	0	Lavere enn landet
2025	1 335	379	108	0	Lavere enn landet

Behovet er basert på andelen 67-79 år som i dag har sykehjemsplass eller hjemmetjeneste fra kommunen.

Innbyggere 80-89 år					
Middels vekst	Antall	Endring fra 2013	Behov hjemmetj.*	Behov heldøgns plass*	Vekstnivå
2013	353				
2017	334	-19	-8	-3	Lavere enn landet
2021	368	15	7	3	Lavere enn landet
2025	426	73	32	13	Lavere enn landet

Høy vekst	Antall	Endring fra 2013	Behov hjemmetj.*	Behov heldøgns plass*	Vekstnivå
2013	353				
2017	344	-9	-4	-2	Lavere enn landet
2021	395	42	19	7	Lavere enn landet
2025	470	117	52	20	Lavere enn landet

Behovet er basert på andelen 80 år og eldre som i dag har sykehjemsplass eller hjemmetjeneste fra kommunen.

Innbyggere 90 år og over					
Middels vekst	Antall	Endring fra 2013	Behov hjemmetj.*	Behov heldøgns plass*	Vekstnivå
2013	66				
2017	75	9	4	2	Høyere enn landet
2021	71	5	2	1	Høyere enn landet
2025	71	5	2	1	Høyere enn landet

Høy vekst	Antall	Endring fra 2013	Behov hjemmetj.*	Behov heldøgns plass*	Vekstnivå
2013	66				
2017	82	16	7	3	Høyere enn landet
2021	88	22	10	4	Høyere enn landet
2025	94	28	12	5	Høyere enn landet

Behovet er basert på andelen 80 år og eldre som i dag har sykehjemsplass eller hjemmetjeneste fra kommunen.

NB! Nasjonale tall viser at behovet for tjenester er fire ganger større i gruppen 90+ enn 80-84 år. Vi har ikke kommunevis tall for andel over 90 år som mottar tjenester.

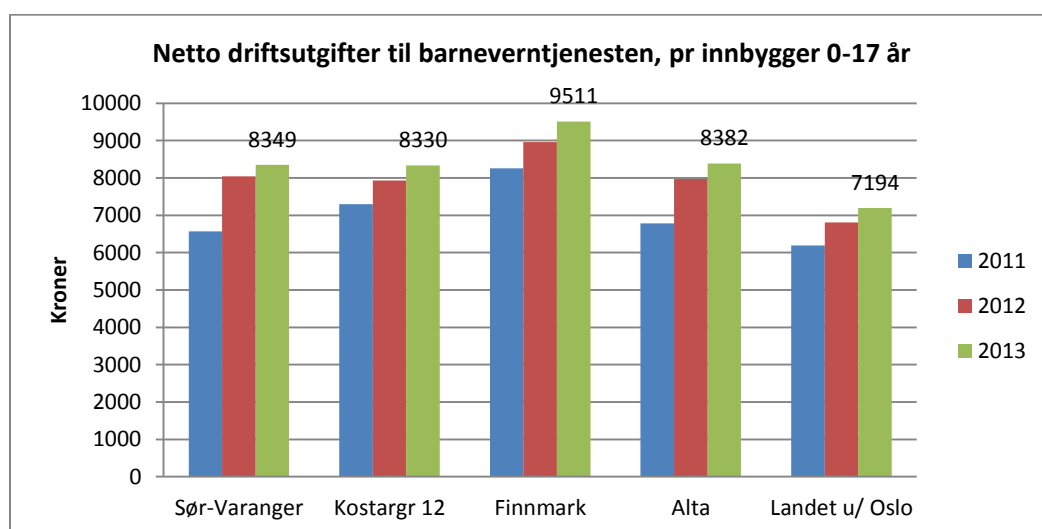
12 Barnevern

Barnevernsektoren i Sør-Varanger kommune er i kommunebarometeret 2014 rangert som kommune 399 av landets 428 kommuner. Dette er en forbedring fra året før da kommunen innenfor dette området ble rangert som nummer 407.

Andel fristbrudd vektet tungt i kommunebarometeret. For Sør-Varanger kommune, som har en høy og økende andel fristbrudd, slår dette negativt ut. Det som ser ut til å påvirke rangeringen positivt er høyere andel barn med utarbeidet plan. Sør-Varanger kommune brukte i 2013 omtrent like mye til barneverntjenester pr innbygger i alderen 0-17 år, som kostragruppen og Alta.

BARNEVERN	KB 2010	KB 2011	KB 2012	KB 2013	KB 2014	2010	2011	2012	2013	2014	
FRISTBRUDD: Andel undersøkelser m behandlings-tid over 3 mnd (15 % vekt innen sektoren)	3,9	4,4	2,5	2,8	2,2	233	151	340	326	349	↓
FRISTBRUDD: Andel undersøkelser med behandlingstid over 3 mnd, snitt siste fire år (20 %)	2,5	3,4	3,0	2,9	2,4	333	256	280	289	327	↓
UTARBEIDET PLAN: Andel barn med utarbeidet plan (7,5 %)	5,6	4,0	4,3	3,4	3,7	84	251	278	336	242	↑
UTARBEIDET PLAN: Andel barn med utarbeidet plan, snitt siste fire år (7,5 %)		4,3	4,4	4,2	3,6		163	189	229	285	↓
TILTAK I HJEMMET: Andel saker med tiltak i hjemmet (10 %)	2,5	2,9	2,4	1,0	1,0	332	314	262	272	283	↓
TIDLIG INNSATS: Netto utgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetj., pr innb 1-5 år (10 %)	2,3	2,1	2,3	1,9	1,8	264	265	223	299	319	↓
ÅRSVERK: Stillinger med fagutdanning, per barn 0-17 år (20 %)	2,5	2,2	2,4	2,4	2,3	182	246	230	239	271	↓
SAKSBEHANDLING: Avsluttede undersøkelser, per årsverk knyttet til saksbehandling og adm. (5 %)				4,1	4,0				124	60	↑
INTERNKONTROLL: Innført (5 %)	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	321	336	351	375	386	↓

Årstallene henviser til det året Kommunebarometeret er publisert.

12.1 Grunnlagsinformasjon

Målgruppen for barneverntjenester i kommunen, barn i alderen 0-17 er synkende, da barnetallet i Sør-Varanger går ned. På tross av det har kommunen hatt en økning i antall registrerte undersøkelser fra 2012 til 2013, men samtidig en positiv nedgang i antall undersøkelser som har ført til tiltak. I løpet av 2013 var det 99 barn som mottok tiltak fra barnevernet, dette er 2 mindre enn året før.

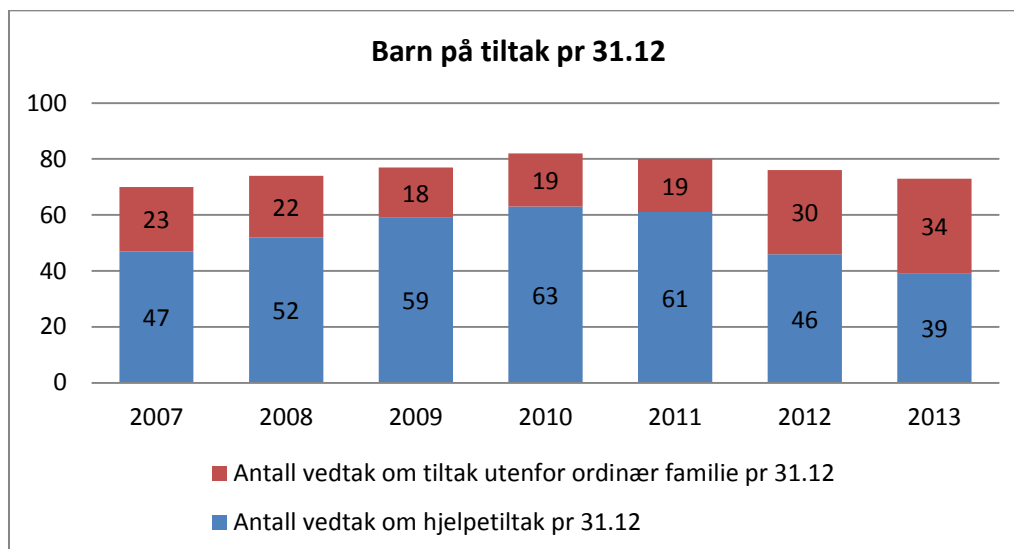
Det fremkommer en økning i antall undersøkelsessaker med saksbehandlingstid over tre måneder, altså fristbrudd.

Grunnlagsinformasjon	2011	2012	2013
Antall barn 0-17 år	2153	2126	2095
Barn med undersøkelse eller tiltak	186	160	207
Antall undersøkelser i alt	135	103	164
Antall undersøkelser avsluttet	119	90	109
Antall undersøkelser som førte til tiltak	49	37	25
Antall undersøkelser med behandlingstid over tre måneder	59	39	55
Barn med tiltak i løpet av året	111	101	99
Barn med bare hjelpetiltak i løpet av året	84	70	65
Barn med omsorgstiltak i løpet av året	27	31	34
Barn med tiltak i opprinnelig familie (funksjon 251)	76	64	51
Barn med tiltak utenfor opprinnelig familie (funksjon 252)	35	37	48
Barn med tiltak per 31.12	69	70	73
Barn med hjelpetiltak per 31.12	49	41	39
Barn med omsorgstiltak per 31.12	20	29	34
Barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	52	45	54
Sum stillinger i alt	8	8,5	9,5
Stillinger med fagutdanning	7	7,5	7,5

Barneverntjenesten i Sør-Varanger hadde i 2013 forholdsvis mange undersøkelser i forhold til antall innbyggere i alderen 0-17 år og lå høyeste av dem en sammenligner seg med i tabellen nedenfor. Sør-Varanger har imidlertid en lavere andel barn med tiltak enn de øvrige.

Dekningsgrader	Sør-Varanger	Kostragr 12	Alta	Landet u/Oslo
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år	6,9 %	5,3 %	5,6 %	4,1 %
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	4,7 %	6,0 %	6,3 %	4,8 %

Ved utgangen av 2013 hadde 73 barn vedtak om tiltak fra barneverntjenesten i Sør-Varanger kommune. 34 av disse barna hadde tiltak utenom opprinnelig familie, altså barn under offentlig omsorg og at det er en økning i antall barn under offentlig omsorg bekymrer rådmannen. Samtidig fremkommer en nedgang i antall barn med hjelpetiltak slik at kommunen samlet har færre antall barn på tiltak i 2013 enn året før.

12.2 Prioritering

Tabellen nedenfor viser at netto driftsutgifter til barneverntjenesten pr innbygger i målgruppen 0-17 år øker jevnt. Kommunen har en nedgang i netto driftsutgifter pr barn i barnevernet noe som har en naturlig sammenheng med økning i antall undersøkelser, altså flere å fordele utgiften på.

Netto driftsutgift pr. barn som har tiltak øker, noe som kan forklares med den økte andel barn under offentlig omsorg.

En økt andel av utgiftene knyttes til tiltak utenfor opprinnelig familie, mens kommunen bruker en stadig lavere andel til hjelpetiltak til barn som bor i sin opprinnelige familie.

Prioritering - utvikling	2011	2012	2013
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	6 572	8 045	8 349
Netto driftsutgifter per barn i barnevernet	76 070	106 900	84 502
Netto driftsutgifter per barn med tiltak	127 468	169 347	176 687
Fordeling av nettodriftsutgifter i barnevernet			
Andel til saksbehandling	29 %	28,3 %	28,3 %
Andel til barn som bor i sin opprinnelige familie	17,8 %	9,5 %	3,2 %
Andel til barn som bor utenfor sin opprinnelige familie	53,3 %	62,2 %	68,5 %

Sammenlignet med andre skiller ikke kommunen seg ut når det gjelder netto driftsutgifter pr innbygger i målgruppen, 0-17 år og vi har registrert noe lavere utgifter pr barn i barnevernet. Allikevel ser vi at vi har langt høyere nettoutgifter pr barn som har tiltak i barnevernet.

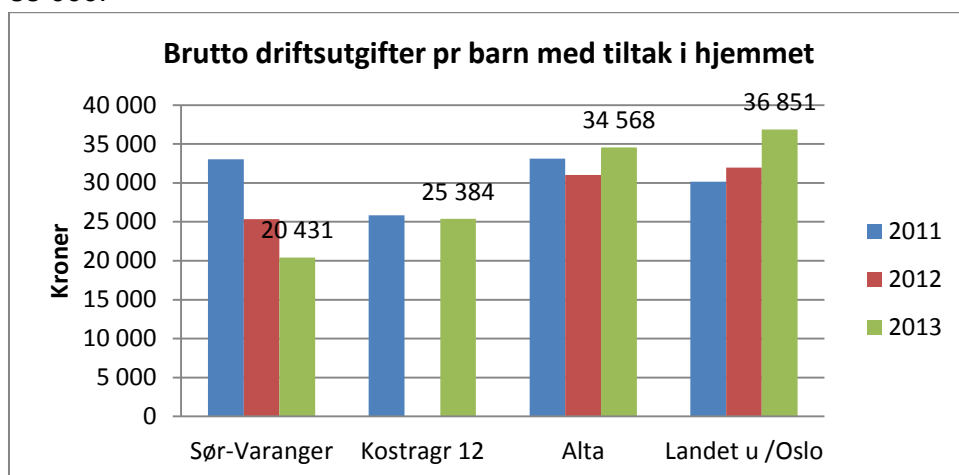
Sør-Varanger bruker en vesentlig større andel av netto driftsutgiftene til tjenester til barn som bor utenfor sin opprinnelige familie sammenlignet med andre. Kommunen bruker noe mindre andel til saksbehandling og en betydelig lavere andel knyttet til tiltak i hjemmet.

Prioritering - sammenligning	Sør-Varanger	Kostargr 12	Finnmark	Alta	Landet u/ Oslo
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	8 349	8 330	9 511	8 382	7 194
Netto driftsutgifter per barn i barnevernet	84 502	89 339	:	90 768	99 320
Netto driftsutgifter per barn med tiltak	176 687	138 282	:	133 448	150 065
Fordeling av nettodriftsutgifter i barnevernet					
Andel til saksbehandling	28,3 %	30,4 %	33,6 %	30,2 %	32,4 %
Andel til barn som bor i sin opprinnelige familie	3,2 %	9,8 %	9,7 %	15 %	13 %
Andel til barn som bor utenfor sin opprinnelige familie	68,5 %	59,8 %	56,7 %	54,8 %	54,6 %

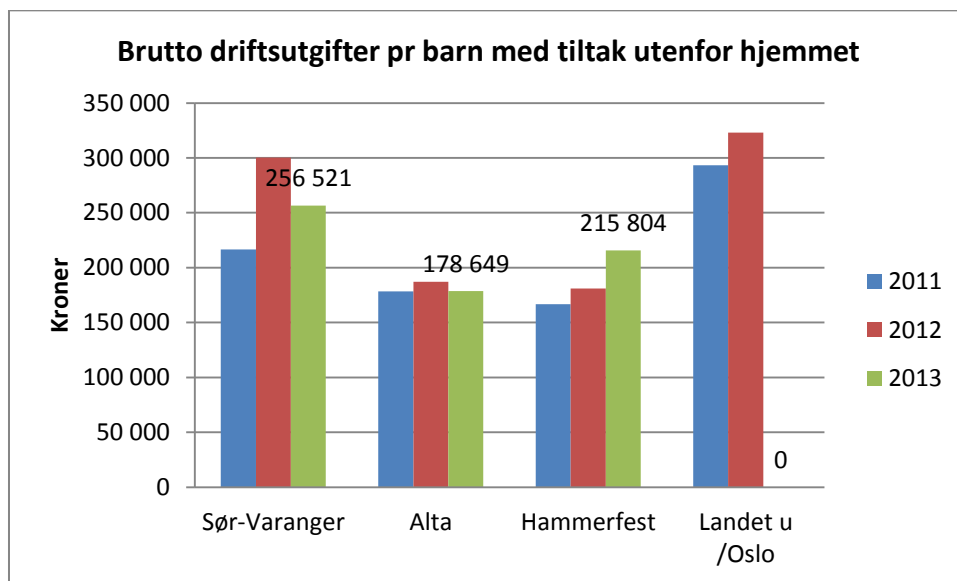
Diagrammet nedenfor viser bruttoutgifter til tiltak når barnet bor i sin opprinnelige familie fordelt pr barn med slikt tiltak. Dette kan være utgifter til hjelpetiltak for barn og familier, utgifter til plasser i sentre for foreldre og barn, samt tiltaksstillinger i barnevernet.

Kommunen bruker stadig mindre penger til tiltak i hjemmet og i 2013 kostet det kommunen i overkant av kr 20 000 pr tiltak. Til sammenligning kostet et slikt tiltak i Alta nærmere kr 35 000.

Når en ser på brutto driftsutgifter pr tiltak når barnet er plassert av barnevernet, koster slike tiltak mer i Sør-Varanger kommune enn i Alta. Dette er utgifter til tiltak som fosterhjem, akutt plasseringer, institusjon, bofellesskap. Inkludert utgifter til hjelpetiltak iverksatt i tillegg til plassering samt utgifter til tilsynsfører i fosterhjem.

I 2013 kostet et plasseringstiltak i Sør-Varanger i overkant av kr 250 000, nærmere kr 80 000 mer enn et slikt tiltak kostet i Alta. Det foreligger ikke fullstendige sammenligningsdata på dette området fra Kostra gruppen eller Finnmark, har derfor tatt med tall fra Hammerfest for bredere sammenligning. Også Hammerfest har lavere kostander pr plasseringstiltak enn Sør-Varanger.

12.3 Produktivitet

Sør-Varanger hadde i 2013 færre antall stillinger med fagutdanning, målt pr innbyggere i målgruppen 0-17 år, enn dem en sammenligner seg med i tabellen nedenfor. Hvert årsverk i kommunen har i gjennomsnitt 21,8 barn med undersøkelse eller tiltak, dette er omtrent som de andre.

Barnevernet i Sør-Varanger undersøker en høyere andel av innbyggerne i målgruppen enn dem vi sammenligner oss med, men færre undersøkte saker fører til tiltak enn hos sammenligningskommunene. I Sør-Varanger er det vel 23 % av alle undersøkelser som faktisk fører til tiltak, mens tilsvarende tall er nesten 40 % i Alta.

Kommunen har en høy andel undersøkelser med fristbrudd. Mer enn halvparten av sakene tok over tre måneder å behandle i 2013, det er noe dårligere enn året før.

Utarbeidet plan for barn med tiltak er et lovkrav. Kommunen har det siste året hatt en positiv økning i andel barn med som også har utarbeidet plan. Andelen er økt med 10 % fra 2012 til 2013 og kommunen nærmer seg nasjonalt nivå.

Produktivitet - sammenligning	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet u /Oslo
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk	21,8	21,8	:	23,1	17
Andel undersøkelser som fører til tiltak	22,9 %	38,6 %	32,2 %	39,5 %	43,4 %
Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder	50,5 %	35,7 %	36,6 %	18,5 %	27,3 %
Andel barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	74 %	66 %	:	89 %	78 %
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	3,6	4	4,3	3,8	3,9

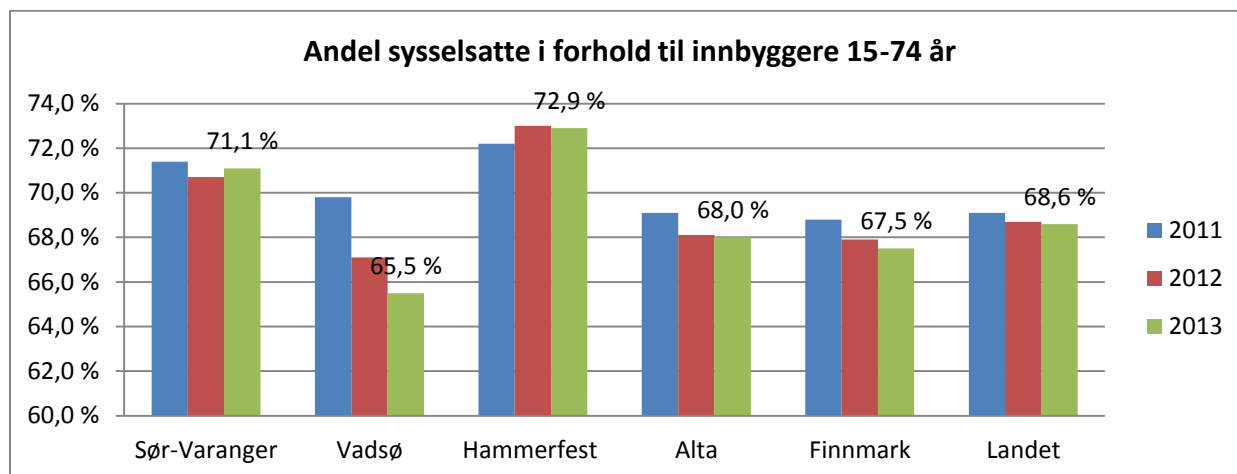
13 Sosialtjenesten og sysselsetting

Sosialtjenestene i kostra sammenheng omfatter funksjonene 242 - råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, 243 – tilbud til personer med rusproblemer og 281 – økonomisk sosialhjelp. Hovedtyngden av disse tjenestetilbudene i Sør-Varanger ytes fra NAV Sør-Varanger, Sosialtjenesten og Flyktningtjenesten.

I kommunebarometeret for 2014 er Sør-Varanger kommune innenfor sosialtjenestene rangert som nummer 168, dette er en nedgang fra året før da kommunen var rangert som nummer 95. Flere sosialmottakere pr årsverk, økt andel langtidsmottakere og økt andel med sosialhjelp som hovedinntektskilde er noen faktorer som bidrar til en lavere rangering i 2014.

13.1 Sysselsatte og arbeidsledige

Sør-Varanger kommune har en forholdsvis høy andel sysselsatte sammenlignet med andre kommuner i Finnmark, gjennomsnitt i Finnmark og landet. Ved utgangen av 4.kvartal 2013 var 71,1 % av kommunens innbyggere i alderen 15-74 år registrert sysselsatt, dette er en liten økning fra samme tidspunkt året før og 2,5 % høyere enn landssnittet.

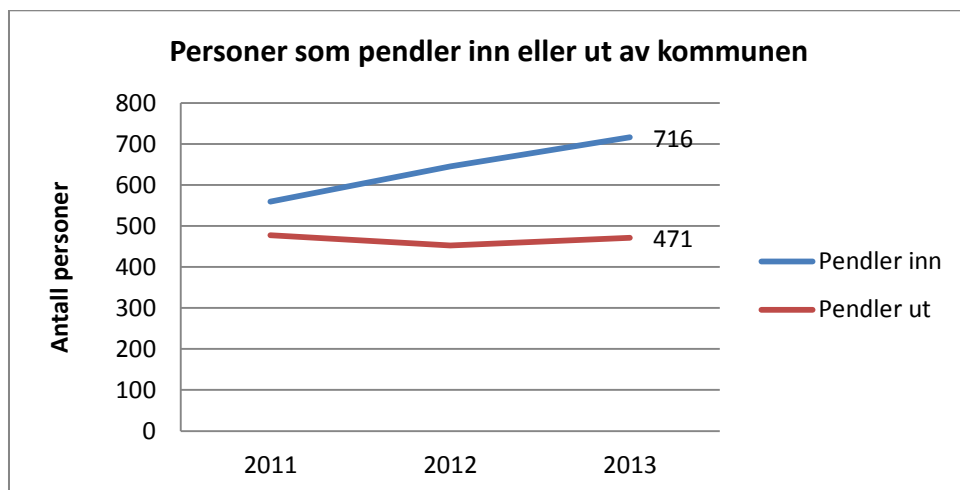
Tabellen under viser utviklingen i antall sysselsatte personer bosatt i Sør-Varanger kommune og antall sysselsatte personer med arbeidssted i Sør-Varanger kommune de siste tre årene. Ved utgangen av 2013 var det registrert 5 475 sysselsatte personer bosatt i Sør-Varanger kommune, dette er en økning på 171 personer siden 2011.

Samtidig viser tabellen at det ved utgangen av 2013 var registrert 5 720 sysselsatte personer med arbeidssted i Sør-Varanger kommune, dette er en økning på 334 personer siden 2011.

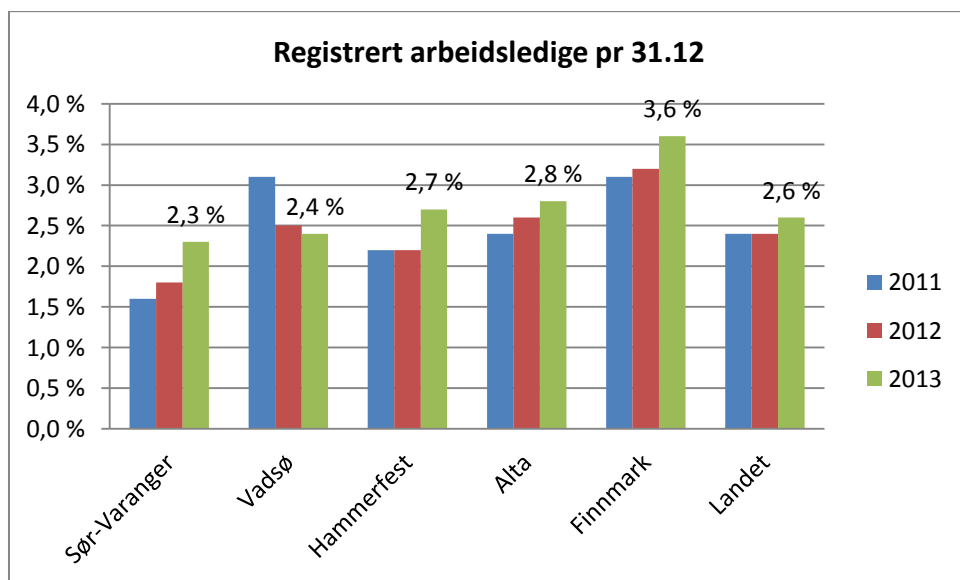
	2011		2012		2013	
	Sysselsatte personer bosatt i kommunen	Sysselsatte personer med arbeidssted i kommunen	Sysselsatte personer bosatt i kommunen	Sysselsatte personer med arbeidssted i kommunen	Sysselsatte personer bosatt i kommunen	Sysselsatte personer med arbeidssted i kommunen
Menn	2 729	2 838	2 806	2 935	2 890	3 094
Kvinner	2 575	2 548	2 542	2 606	2 585	2 626
Totalt	5 304	5 386	5 348	5 541	5 475	5 720

Utviklingen viser at antall sysselsatte personer som pendler til Sør-Varanger kommune er økende. Ved utgangen av 2013 var det registrert 716 sysselsatte personer som pendler til kommunen, det er en økning på 157 personer siden 2011. Samtidig er antall sysselsatte personer som pendler ut av kommunen gått ned med 6, ved årsskiftet var det registrert 471 sysselsatte personer som pendler ut av kommunen. Det er flest menn som pendler, både til og fra kommunen.

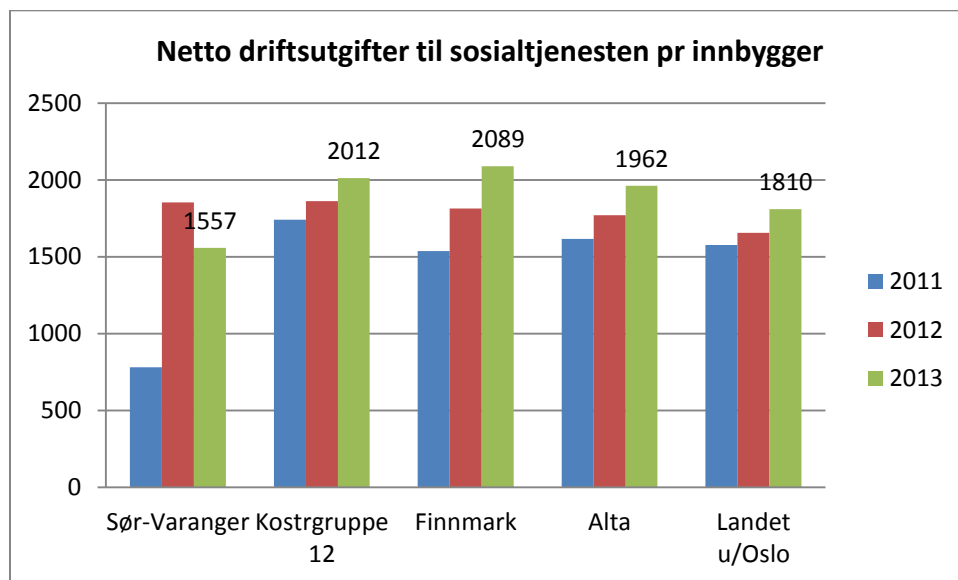
Sør-Varanger kommune har fortsatt en lav arbeidsledighet både sammenlignet med andre kommuner i Finnmark og landet. Fra 2007 til og med 2013 har Sør-Varanger opplevd en svært lav arbeidsledighet, hvor den over lengre tid var under 2,0 %. Sør-Varanger følger imidlertid den nasjonale trenden med økning i arbeidsledigheten. Ved utgangen av 2013 var det registrert 126 arbeidsledige, mens det på samme tidspunkt i 2012 var registrert 93 arbeidsledige.

13.2 Prioritering

Sør-Varanger kommune bruker minst av dem en sammenligner seg med til sosialtjenester pr innbygger. Kommunen bruker kr 455, eller 29 %, mindre pr innbygger til formålet enn kostragruppen.

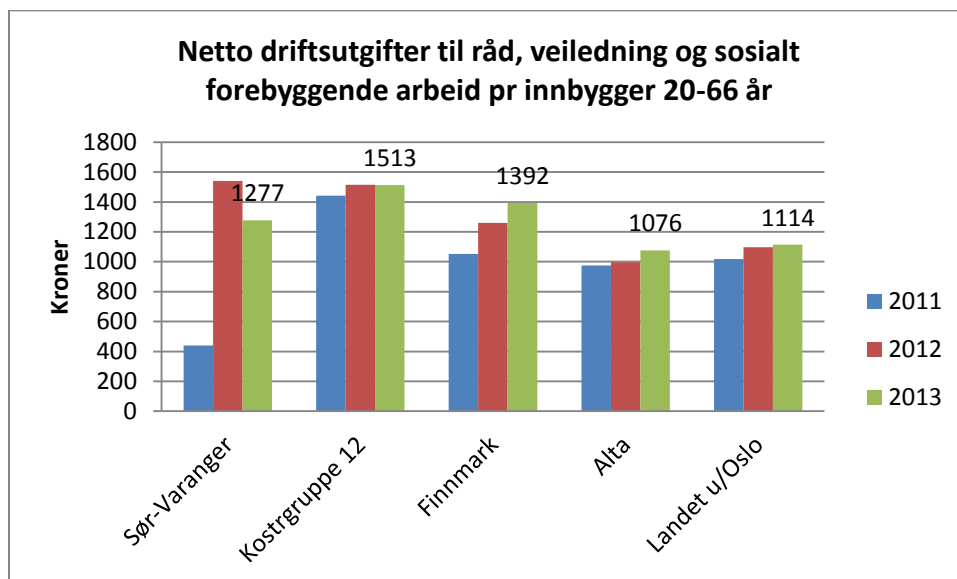

Av netto driftsutgifter som kommunen bruker til sosialtjenester er over halvparten knyttet til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid. En stor andel av disse utgiftene knyttes til kommunens flyktning tjeneste.

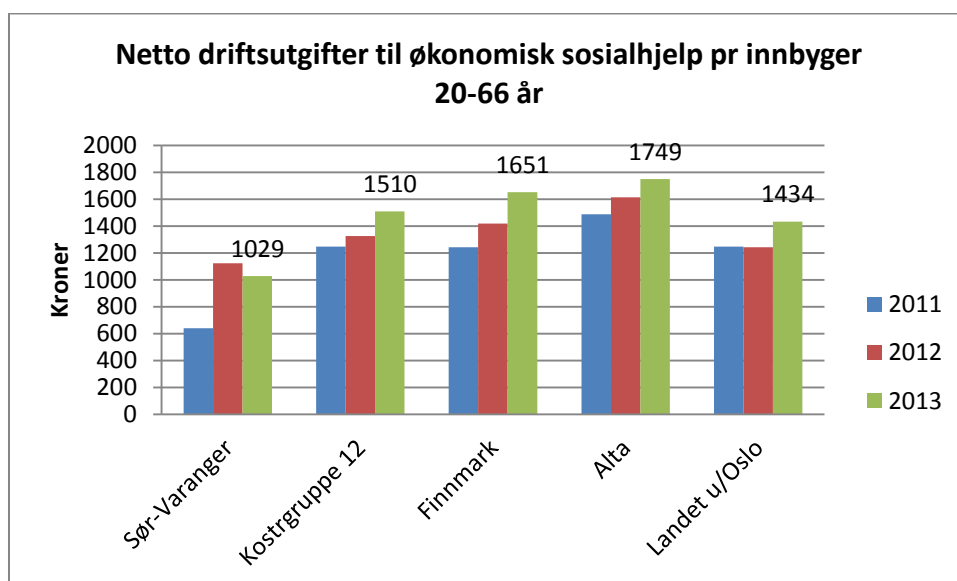
Kommunen har, sammenlignet med de øvrige, en lav andel av nettoutgiftene knyttet til tilbud til personer med rusproblemer.

Sammenligning - prioritering	Sør-Varanger	Kostrgruppe 12	Finnmark	Alta	Landet u/Oslo
Andel netto driftsutg. til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	51,6 %	44,9 %	41,4 %	33,5 %	37,5 %
Andel netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp	41,6 %	44,8 %	49,1 %	54,4 %	48,2 %
Andel netto driftsutgifter til tilbud til personer med rusproblemer	6,8 %	10,2 %	9,6 %	12,2 %	14,3 %

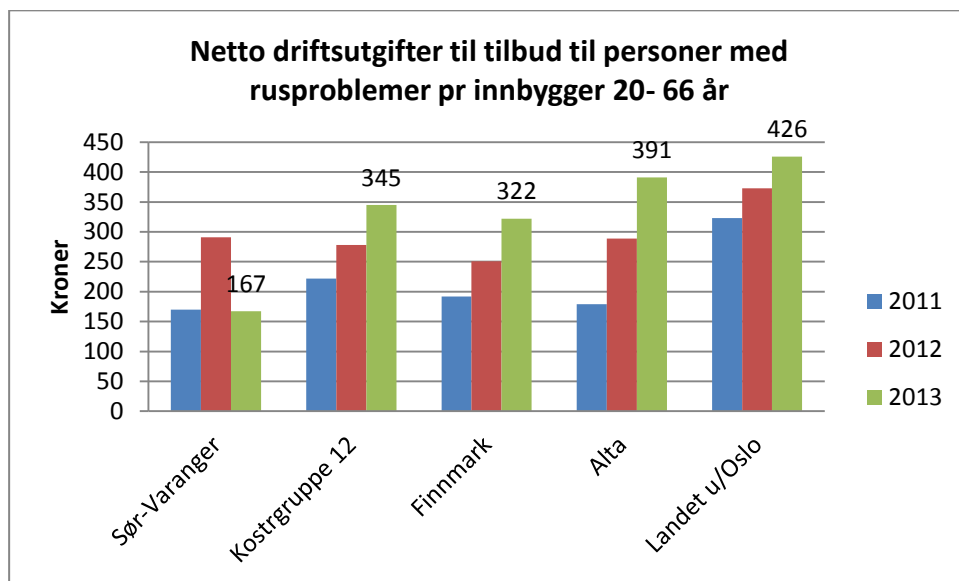
Kommunen har en større andel av utgiftene knyttet til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid enn de øvrige, men kommunen bruker allikevel mindre til denne tjenesten pr innbygger i målgruppen 20-66 år enn kostragruppe 12 og snittet i fylket.

Når det gjelder økonomisk sosialhjelp fremkommer det i Sør-Varanger kommune en nedgang i netto driftsutgifter pr innbygger i alderen 20-66 år. Kommunen skiller seg ut med lavest utgifter pr innbygger sammenlignet med de øvrige.

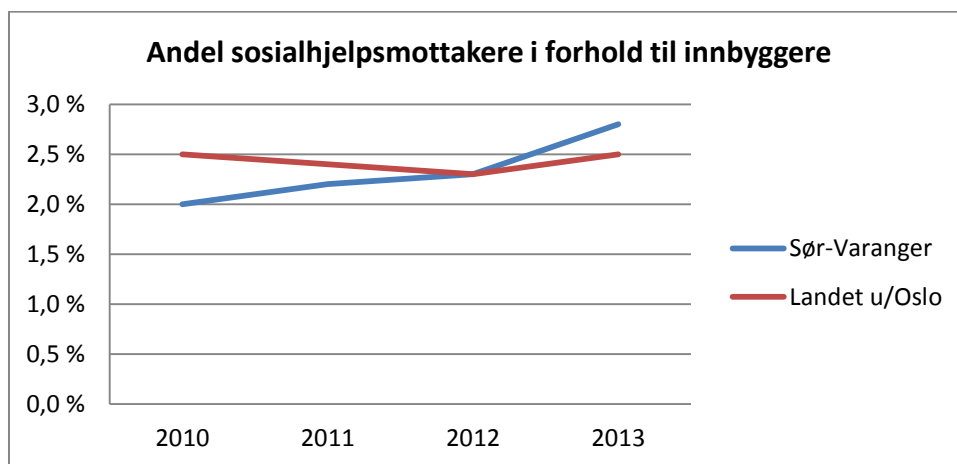

Sør-Varanger kommune har i deler av 2013 hatt ubemannet stiling knyttet til tjenestetilbudet til personer med rusproblemer og har dermed forholdsvis lave netto driftsutgifter til formålet. Kommunen har brukt mindre enn halvparten så mye til tilbud til personer med rusproblem, pr innbygger i målgruppen 20-66 år, sammenlignet med kostragruppen og de øvrige.

13.3 Dekningsgrader

Sør-Varanger har tradisjonelt ligget lavt når det gjelder andel sosialhjelpsmottakere i forhold til dem en har sammenlignet seg med, men en ser at forskjellen har blitt mindre det siste året. Det siste året har andel mottakere av sosialhjelp økt med 0,5 %, dette tilsvarer en økning på 54 personer. Kommunen har tidligere hatt lavere andel sosialhjelpsmottakere enn landssnittet, men har i løpet av 2013 passert nasjonalt nivå. Sør-Varanger har fortsatt en lavere andel sosialhjelpsmottakere enn Alta. Det foreligger ikke fullstendige sammenligningstall fra snittet i Finnmark og kistrupgruppen for 2012 eller for 2013.

Dekningsgrad - utvikling	2011	2012	2013
Sosialhjelpsmottakere	213	231	281
Andelen sosialhjelpsmottakere ifht innbyggere	2,2 %	2,3 %	2,8 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år	3,5 %	3,7 %	4,5 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	3,1 %	3,4 %	4,2 %
Årsverk i sosialtjenesten	14,55	15	14
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger	1,48	1,5	1,39

Dekningsgrad - sammenligning	Sør-Varanger	Kostrag 12	Finnmark	Alta	Landet u/Oslo
Sosialhjelpsmottakere	281	:	:	699	257
Andelen sosialhjelpsmottakere ifht innbyggere	2,8 %	:	:	3,5 %	2,5 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år	4,5 %	:	:	5,8 %	4,0 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	4,2 %	:	:	5,5 %	3,8 %
Årsverk i sosialtjenesten	14	8,18	4,53	13	10,31
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger	1,39	0,93	1,14	0,66	0,98

Kommunen utbetalte i overkant av 7,8 mill kroner i økonomisk sosialhjelp i 2013. Dette er en økning på om lag kr 800 000, eller 11 % fra året før. Samtidig fremkommer en markant nedgang i gjennomsnittlig utbetaling pr stønadsmottakere av sosialhjelp det siste året. Kommunen utbetalte i gjennomsnitt kr 1 344 mindre pr utbetalt stønadsmåned i 2013 enn i 2014.

56 av 281 sosialhjelpsmottakere har mottatt stønad i 6 måneder eller mer øker med 30 % eller 13 personer siden 2012.

130 personer, eller 46 %, av sosialhjelpsmottakerne i kommunen mottok sosialhjelp som hovedinntektskilde. Andelen mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde er gått opp med 10,5 %, eller 48 personer, fra 2012 til 2013.

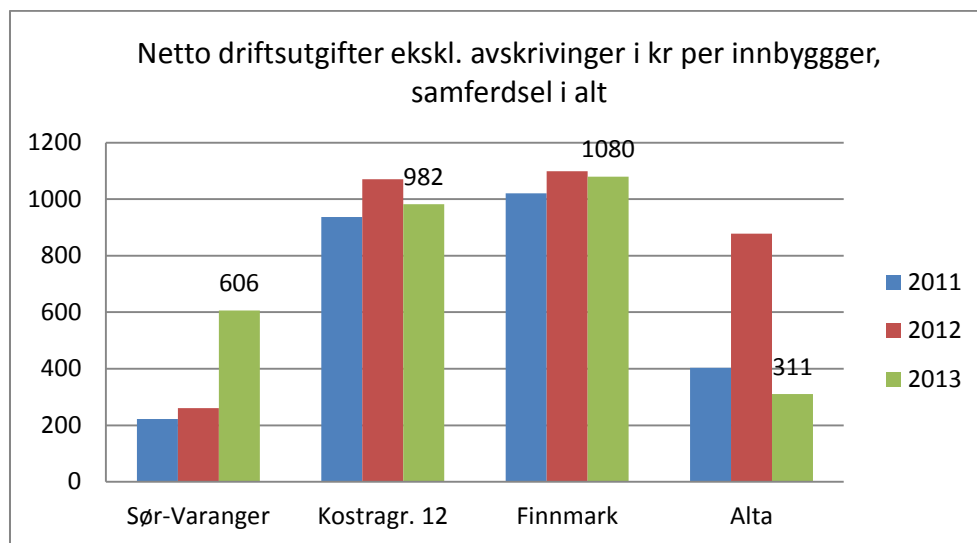
Produktivitet - utvikling	2011	2012	2013
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	82 770	85 156	68 337
Lønnsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	35 268	32 779	23 835
Samlet stønadssum (bidrag + lån)	5 139 780	7 062 874	7 840 513
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	7 859	9 161	7 817
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år, måneder	2,9	3,3	3,2
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år, måneder	3,2	3,4	3,7
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	35	43	56
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	31,5 %	35,5 %	46 %
Mottakere av kvalifiseringsstønad per 1000 innbyggere 20-66 år	2,4	1,8	1,9

Produktivitet - sammenligning	Sør-Varanger	Alta	Landet u/Oslo
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	68 337	57 564	83 485
Lønnsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	23 835	16 589	30 015
Samlet stønadssum (bidrag + lån)	7 840 513	21 813 610	9 627 313
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	7 817	8 605	..
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	3,2	3,2	..
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år	3,7	3,8	..
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	56	158	86
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	46 %	35,3 %	44,9 %
Mottakere av kvalifiseringsstønad per 1000 innbyggere 20-66 år	1,9	3,5	..

14 Tekniske tjenester

14.1 Samferdsel

	Sør-Varanger	Kostragr. 12	Finnmark	Alta
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	1 090	1 278	1 507	642
Netto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr per innbygger, samferdsel i alt	606	982	1 080	311
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	1 330	859	1 032	548
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar pr. 10 000 innb.	5	23	15	17
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	67 457	102 363	90 605	119 991
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke	51,4	36,9	46,9	9,9

Sør-Varanger kommune bruker mindre enn sammenligningskommunen på drift og vedlikehold av kommunale veier og gater, men mer enn Alta. Innenfor investeringer ligger Sør-Varanger kommune langt over sammenligningsgruppene. Dette er i tråd med kommunestyrets vedtak der det er bevilget 10 mill kroner til investeringer til kommunale veier. Tabellen under viser investeringsbudsjettet knyttet til kommunale veier i 2013 inkludert ikke brukte investeringsmidler fra året før.

	Budsjett 2013
Trafikksikkerh.utv. Disp	430 000
Kommunale veier - oppgradering og utbedring	5 417 000
Veiplan	180 000
Langfjordbrua – utvidelse	8 000 000
Trafikksikkerhet, veikryss i Bjørnevatn	400 000
Prestøya gang og sykkelvei	350 000
Smiveien, kirkenes havneområde	2 340 000
SUM	17 117 000

	2011	2012	2013
Europa- og riksveier, lengde i kilometer	101	101	101
Fylkesvei, lengde i kilometer	184	184	183
Kommunal vei og gate. Antall kilometer	171	171	175
Private veier i km	322	322	361
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar	5	5	5
Kommunale veier og gater i km med fartsgrense 40 km/t eller lavere	45	45	45
Kommunale veier og gater uten fast dekke			90
Kommunal vei og gate med fast dekke. Antall kilometer	85	85	85

Sør-Varanger kommune har relativt mange kilometer kommunale veier i tillegg til fylkes- og riksveier samt private veier, men kommunen har lite utbygd sykkel- og gangveier.

14.2 Brann og ulykkesvern

	2011	2012	2013
Årsgebyr for feiing og tilsyn (gjelder rapporteringsåret +1)	296	296	296
Netto driftsutgifter til forebygging av branner pr. innbygger	58	66	80
Netto driftsutgifter til beredskap mot branner pr. innbygger	887	846	926
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere	1,67	1,66	1,64

	Sør-Varanger	Kostragr. 12	Finnmark	Alta
Årsgebyr for feiing og tilsyn (gjelder rapporteringsåret +1)	296	341	409	330
Netto driftsutgifter til forebygging av branner pr. innbygger	80	73	70	70
Netto driftsutgifter til beredskap mot branner pr. innbygger	926	896	1 079	764
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere	1,64		1,23	1,06

Som tabellen viser har Sør-Varanger kommune lavere gebyr for feiing og tilsyn enn sammenligningskommunene. Kommunen har også høyere driftsutgifter både til forebygging og til beredskap av branner enn kostragruppen og Alta mens vi bruker noe mindre til beredskap enn gjennomsnittet for Finnmark. Sør-Varanger kommune hadde også en høyere bemanning enn sammenligningskommunene til brann- og ulykkesvern. Kommunestyret har vedtatt at brannvesenet skal legges om fra kasernert brannvesen til deltidskorps. Dette vil gi en lavere bemanning og derigjennom også lavere driftskostnader i 2014.

14.3 Vannforsyning

Abonnenter som har kommunal vannforsyning dekker alle kostnader til tjenesten gjennom årsabonnement. Årsabonnementet kan derfor variere mye fra kommune til kommune

avhengig av bosettings- og utbyggingsstruktur. Eventuelt overskudd innenfor området skal tilbakeføres til abonnentene, og avsettes til bundet selvkostfond for bruk i senere år.

I 2013 ble det avsatt i underkant av 2 mill kroner til selvkostfond vann. Dette er midler som er planlagt benyttet til vedlikehold og rehabilitering av eksisterende nett i de kommende årene.

	2011	2012	2013
Antall kommunale vannverk	8	8	9
Antall innbyggere tilknyttet kommunal vannforsyning	9 460	9 180	9 230
Lengde ledningsnett totalt	110 720	73 650	73 650
Lengde ledningsnett med ukjent alder	0	0	0
Antall meter fornyet ledningsnett, gjennomsnitt siste tre år	541	880	1 020
Antall meter utskiftet/rehabilitert ledningsnett	432	1 328	1 300
Total vannleveranse på kommunalt distribusjonsnett	2 795 000	3 139 500	2 925 700

	Sør-Varanger	Finnmark	Alta
Antall kommunale vannverk	9	82	8
Antall innbyggere tilknyttet kommunal vannforsyning	9 230	67 320	15 702
Lengde ledningsnett totalt	73 650	912 197	221 324
Lengde ledningsnett med ukjent alder	0	5 164	3 674
Antall meter fornyet ledningsnett, gj.snitt siste tre år	1 020	4 902	719
Antall meter utskiftet/rehabilitert ledningsnett	1 300	5 851	900
Total vannleveranse på kommunalt distribusjonsnett	2 925 700	23 429 492	4 815 419
B1. Mengde vann til husholdningsforbruk (boligheter/leiligheter)	626 100	5 993 289	390 049
B2. Mengde vann til husholdningsforbruk (hytter/fritidsboliger)	0	84 905	9 631
B3. Mengde vann til industri	848 453	2 718 944	847 514
B4. Mengde vann til tjenesteytende næringer	140 434	3 478 665	428 572
B5. Mengde vann til primærnæringer (jordbruk/skogbruk/fiske)	0	1 706 475	438 203
B6. Mengde vann til annet forbruk	286 719	1 081 996	91 493
B7. Mengde vann til lekkasje	1 023 995	8 364 803	2 166 939

14.4 Avløp

Abonnenter som er knyttet til det kommunale avløpsnettet dekker alle kostnader til tjenesten gjennom årsabonnement. Årsabonnementet kan derfor variere mye fra kommune til kommune avhengig av bosettings- og utbyggingsstruktur. Eventuelt overskudd innenfor området skal tilbakeføres til abonnentene, og avsettes til bundet selvkostfond for bruk i senere år.

I 2013 ble det brukt i underkant av 1 mill kroner av selvkostfondet til vedlikehold og rehabilitering av eksisterende anlegg.

	2011	2012	2013
Stipulert årsgebyr (gjelder rapporteringsåret+1)	2 691	3 168	3 168
Gebysats ved målt forbruk (gjelder rapporteringsåret+1) (kr/m3)	9	10	10
Antall avløpsanlegg i kommunen (=>50 pe)	11	11	11
Antall kommunalt eide avløpsanlegg (=>50 pe)	9	9	9
Antall innbyggere tilknyttet kommunalt avløp (=>50 pe)	8 273	8 433	8 520
Lengde spillvannsnett totalt	87 335	89 596	91 815
Lengde spillvannsnett med ukjent alder	28 720	28 563	28 563
Lengde nylagt spillvannsnett	3 364	160	950
Lengde fornyet spillvannsnett	638	2 721	
Antall pumpestasjoner	12	15	15

Avløp	Sør-Varanger	Finnmark	Alta
Stipulert årsgebyr (gjelder rapporteringsåret+1)	3 168		2 911
Gebysats ved målt forbruk (gjelder rapporteringsåret+1) (kr/m3)	10		8
Antall avløpsanlegg i kommunen (=>50 pe)	11	110	13
Antall kommunalt eide avløpsanlegg (=>50 pe)	9	104	13
Antall innbyggere tilknyttet kommunalt avløp (=>50 pe)	8 520	59 666	15 546
Lengde spillvannsnett totalt	91 815	775 633	137 045
Lengde spillvannsnett med ukjent alder	28 563	243 676	1 993
Lengde nylagt spillvannsnett	950	2 011	561
Antall pumpestasjoner	15	177	45

14.5 Renovasjon

I Sør-Varanger kommune er det ØFAS som ivaretar renovasjon. Håndtering av husholdningsavfall er et selvkostområde på lik linje med vann og avløp og kostnadene dekkes således av abonnentene.

	2011	2012	2013
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2 789	2 905	2 934
Husholdningsavfall per innbygger (kommune)	316	258	408
Andel levert til forbrenning	60	80	72
Andel levert til deponi	35	2	2

Renovasjon	Sør- varanger	Kostragr. 12	Finnmark	Alta
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2 789	2 657	3 506	3 194
Husholdningsavfall per innbygger (kommune)	316	431	383	360
Andel levert til forbrenning	60	63	76	76
Andel levert til deponi	35	1	1	2

15 Havn

Kirkenes havnevesen skal bidra til effektiv havnedrift, i dette inngår trafikkstyring, beredskaps oppgaver, saksbehandling ihht særlov og forvaltning av havneanlegg. Havnevesenets forretningsmessige drift består av salg av varer og tjenester, utleie av areal, kaiplass og deltakelse i diverse markedsførings- og utviklingsprosjekter.

Havnevesenet har to vesentlige resultatområder. Netto resultat farledsforvaltning er negativt. Årsaken er i all hovedsak til merkostnader for vedlikehold / resertifisering av isbryteren Kraft Johanssen. Resultatet av havnevesenets forretningsmessige drift er positivt, og avsettes til bundne fond til havneformål. Forbruk til fastlønn og alminnelig drift er mindre enn budsjettert og skyldes bl.a. vakanser i stillinger. Aktivitetsnivået i havnevesenet er høyt, men pga 2 vakante stillinger er likevel ikke alle planlagte oppgaver for året gjennomført. Tiltak slik som trafikkstyring, farledsforvaltning, utskipning av stein, ny flytebrygge til Bugøynes, drift og vedlikehold av Kraft Johanssen er ressurskrevende og har hatt prioritet.

Anløp og gods	2011	2012	2013	Endring i %
Antall anløp	995	1 037	1147	10,3
Samlet bruttotonnasje	5 468 495	6 591 931	6 834 120	3,7
Samlet godsmengde i tonn	1 876 870	2 465 516	2 294 381	-6,9

I forhold til 2012 registrerer Havnevesenet en økning på ca 100 anløp av fartøy tilknyttet petroleumsindustri. Dette er fartøy som deltar i utvikling av nye petroleumsfelt både i Norge og Russland. Antall anløp av utenlandske fiskefartøyer øker med ca 8 %. For de øvrige fartøystypene er det kun mindre svingninger. Utskipet mengde malm er på samme nivå som 2012. Volum for lastet og losset fiskeprodukter er redusert med 10 %. De øvrige godstypene har kun små endringer i forhold til 2012.

FARTØYSTYPE	INNENRIKS			UTENRIKS			TOTAL					
	Ant.anløp	%	Tonnasje	%	Ant.anløp	%	Tonnasje	%	Ant. anløp	%	Tonnasje	%
49 Annet fartøy	15		11 396		81		202 570		96		213 966	
35 Bergningsfartøy	2		180		7		5 362		9		5 542	
31 Borefartøy					3		4 560		3		4 560	
14 Bulkskip (Ekskl. Gass)	10		15 101		7		135 311		17		150 412	
21 Cruise/turist skip					8		206 699		8		206 699	
41 Fiske- og fangstfartøy	113		8 933		239		298 751		352		307 684	
48 Forskningsfartøy					12		20 007		12		20 007	
34 Isbryter					1		9 088		1		9 088	
13 Kombinert bulk/stykkgoods	20		21 500		24		84 608		44		106 108	
16 Kombinert passasjer/lasteskip	341		3 869 886						341		3 869 886	
12 Lasteskip ro-ro	1		2 854		16		47 840		17		50 694	
11 Lasteskip stykkgoods	28		90 787		24		78 336		52		169 123	
52 Malmskip	1		51 239		27		1 158 698		28		1 209 937	
42 Orlogsfartøy	24		27 104		1		2 723		25		29 827	
36 Seismisk forskningsfartøy					10		22 047		10		22 047	
53 Standby fartøy					9		5 292		9		5 292	
43 Statsfartøy	7		14 446		20		160 160		27		174 606	
32 Supplyskip					10		13 656		10		13 656	
17 Tankskip	6		21 388		20		255 275		26		276 663	
18 Taubåt					55		22 027		55		22 027	
40 Trålere	3		3 678		2		3 430		5		7 108	
TOTAL:	571		4 138 492		576		2 736 440		1 147		6 874 932	

16 Eiendomsdrift

	2011	2012	2013
Areal på eide administrasjonslokaler	4 570	4 570	4 570
Areal på eide førskolelokaler	4 786	4 786	5 951
Areal på eide skolelokaler	30 935	33 879	33 879
Areal på eide institusjonslokaler	12 609	12 609	12 609
Areal på eide kommunale idrettsbygg	2 986	0	0
Areal på eide kommunale kulturbygg	1 200	2 494	2 494
Samlet areal på formålsbyggene	59 336	60 778	61 753
Kommunalt eide boliger	56	33	47
Kommunalt innleide boliger	50	197	196

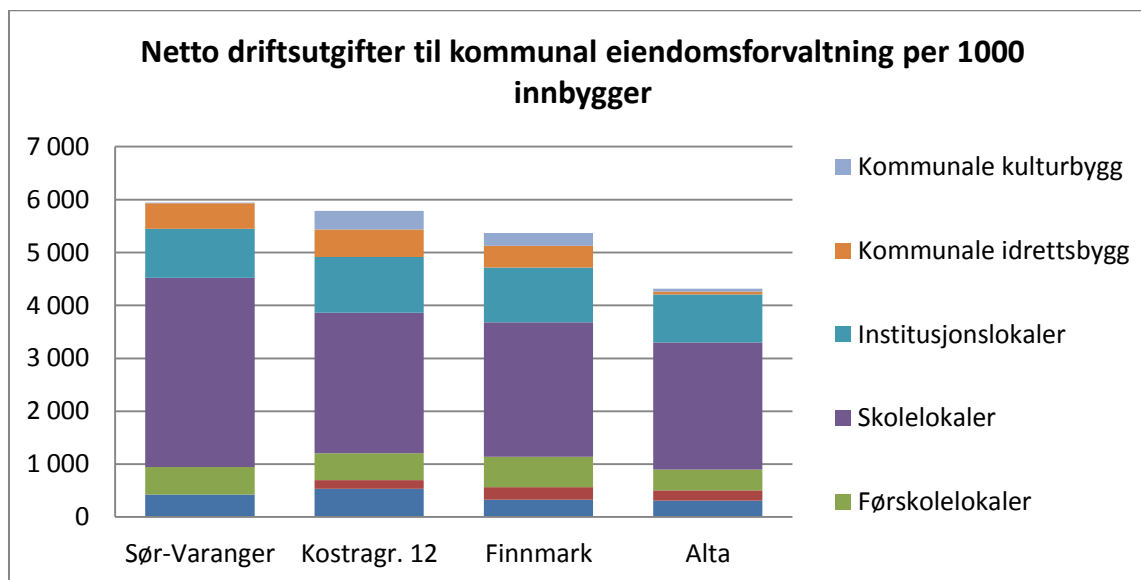
Endring i samlet areal som kommunen eier skyldes overtakelse av Skytterhusfjellet barnehage samtidig som lokalene til de avviklede barnehagene ikke er solgt.

Ferdigstillelse av 16 nye omsorgsboliger i Tangenlia og avvikling av containerboliger forklarer endringen i antall kommunalt eide boliger.

	Sør-Varanger	Kostrag 12	Finnmark	Alta
Samlet areal på administrasjonslokaler i kvadratmeter per innbygger	0,5	0,6	0,8	0,4
Samlet areal på førskolelokaler i kvadratmeter per barn i kommunal barnehage	13	11,6	13	11,3
Samlet areal på skolelokaler i kvadratmeter per elev	29,6	24,2	29,1	21,2
Samlet areal på institusjonslokaler i kvadratmeter per innbygger 80 år og over	30,1	28,3	37,3	20,8

Som tabellen over viser har Sør-Varanger kommune relativt store lokaler både til barnehager og skoler per barn samt institusjonslokaler sammenlignet med kostragruppen og Alta, men på samme nivå som gjennomsnittet for kommunene i Finnmark. Arealet per elev i skolene har økt med 1,1 kvm siden 2012. Økningen skyldes at elevtallet er redusert i samme periode. Innenfor barnehagene har areal per barn i målgruppen økt fra 2011, men dette kan ses i sammenheng med at avviklede kommunale barnehager ikke er solgt innen årsskiftet.

Som figuren over viser har kommunen høyere netto driftsutgifter til bygg enn sammenligningskommunene. Det er særlig innenfor skolebygg kommunen bruker mer mens kommunen bruker mindre til administrasjons-, førskole-, institusjons-, kultur- og idrettsbygg.